ALTERNANȚE

revistă de cultură

anul II, nr. 1 (2),ianuarie, 2014-ISSN 2197-6236

www.revista-alternante.de

ALTERNANȚE

revistă de cultură

Dragi cititori, dragi colaboratori
şi dragi viitori colaboratori,

Alternanţe reuneşte în paginile ei exclusiv creaţii literare şi de artă din toate părţile lumii, cu precădere însă din Ţară. În cuprinsul ei vor alterna poezia, eseul, critica, proza, teatrul însoţite de lucrări grafice şi de pictură a celor mai aleşi reprezentanţi ai ei. Ea se va profila treptat pe tematici anunţate în prealabil, încât cei interesaţi să-şi poată pregăti din vreme materialul dorit. Colegiul de redacţie al revistei nu îşi asumă răspunderea pentru orientările şi opiniile colaboratorilor săi. Ea rămâne deschisă tuturor celor aflaţi în Ţară, însă şi celor din afara ei, încercând astfel să ofere o panoramă cât mai cuprinzătoare a creatorilor reuniţi în paginile ei. Sperăm că în momentul când vor primi revista, atât cei care au colaborat la numerele ei, cât şi cei interesaţi de o colaborare să ne trimită în continuare materialele lor cele mai reprezentative. Numărul curent al revistei, demarează publicarea sistematică a traducerilor, din şi în limba română, din şi în limba germană, bineînţeles că nu numai. În acest sens invităm colegii traducători la colaborare.

Redacţia

ALTERNANȚE

revistă de cultură

Redacţia :

Andrei Zanca

Eugen D. Popin

Vasile Gogea

Miron Kiropol

Concepţie grafică:
Şerban Popin
Zoltan Munteanu-Racz

Webdesign şi Desktop-Publishing:
Maximilian Dengg

Administrator site:
Eugen D. Popin

Adresa redacţiei:
Wettersteinstrasse 8
82428 HOFHEIM
GERMANIA
Telefon: 00498847-698545

Internetsite:

www. revista-alternante.de
email: info@revista-alternante.de
colaborari@revista-alternante.de

Impressum :

"ALTERNANŢE"
(deutsch: ALTERNANZE)
Literatur und Kultur Zeitschrift
ISSN - 2197-6236

Herausgeber
und verantwortlicher Redakteur:
Eugen D. Popin

Redakteure:
Andrei Zanca
Vasile Gogea
Miron Kiropol

GrafiK:
Şerban Popin
Zoltan Munteanu-Racz

Webdesign u. Desktop-Publishing:
Maximilian Dengg

Redaktion:
Wettersteinstrasse 8
82428 HOFHEIM
Telefon: 08847-698545

Internetseite:
www. revista-alternante.de
e-mail: info@revista-alternante.de

Internetseite verwalten:
Eugen D. Popin

Zeitschrift ist kostenlos

SUMAR

Editorial 1

Dumitru Chioaru - Despre bilingvismul creator 5

Letiția Ilea - Poem pentru prieteni 8
Despre plecări.....8
Chiar viața 8
Ascultând muzică irlandeză 9
Marți, orele cinci treizeci.....9

Vasile Gogea - "Sfinxul" din Bădădcin.....10-13

Iulian Boldea - Heliade dualism și sinteză poetică....14
Gabriela Crețan - Comedie nupțială 19
Țesătoare de giulgiuri.....20
Oglinda și craniul.....22

Constantin Munteanu - Diamantul meu din flori 23

Adriana Teodorescu - Unchiul meu dan. 29
Prima poveste.....29
A doua povestea 29
Ultima poveste.....30
Incinerare.Fratele meu vierme.....31

Andrei G. Neagu - Partida de pescuit 32-34

Bedros Horasangian - ROMÂNIA Mon Amour 34

Theodor Damian - Mireasa trece mai încercată 35

Rodica Grigore - Manuel Cortés Castañeda.....36
Metamorfoză 37
Ars poetica.....38
Magazinul de măști..... 38

Florin Manole - Pascal / Darea pe față.....39-41

Dan Dănilă - Provizorat.....42
Motive..... 43
Poezia.....43

Viorel Dădulescu - Un om foarte ciudat.....44-45

Adrian Munteanu - În umbra zilei.....46
Umple iubito, cu vin vechi potirul.....46
Sub clopotul zidirilor rămase 47
Ființa mea de vis risipitoare.....47
Vino iubito-n Elohim.....47

Alexandru Jurcan - Pirandello la Paris 48
Un mire destul de trist.....49
Cum se cântărește o viață 49
Cultură în șură.....49

Constantin M. Popa - Catalogul lui Leporello.....50
Noapte de decembrie.....50
Rezervație..... 51
Vedenii.....51

Alexandru Dan - Stafia de la Borșa 52-55

Ion Maria - Devenim istorie.....55

Adrian Gurgău - Ce frumos, Johnny.....56
Aud cărările.....56
Merg.....56
O zi de octombrie.....56
Șoptea.....56

Livius P. Bercea - Meandrele cotidianului.....57-58

M. N. Rusu - Didahii moderne.....58

Dan Anghelescu - Toamna muzicală 2013.....59-60

Ioan Negru - Maria-Mărioara.....61

Pavel Gătăianțu - Poem transfrontalier.....62
Rugăciune pentru Blocul de Vest 63
Rugăciune pentru Blocul de Est 63
Doamna Putzi dă cu aspiratorul 63

Kurt Tucholsky - Start - Noi suntem cele cinci.....64
Noi suntem cele cinci degete de la o mână.....65

SUMAR

Luca Cipolla - Bărăgan.....66
Ție, muză.....66
Bărăgan - varianta în l.italiană.....66
Ție, muză - varianta în l.italiană.....66
Răsăritul.....67
Răsăritul- varianta în l.italiană.....67

Despina S.Budișteanu - ”Verdammte Nachkommen”
”Descendenți condamnați”- în l.germană....68-74

Sosan Zenji - Poem al spiritului de încredere.....75
ANDREI ZANCA varianta în l.română.....75-77

Sosan Zenji - Gedicht vom Vertrauens-Geist.....78
Hsin-hsin-ming varianta în l.germană.....78-79
(traducere: Denis G. Merzel)
Andrei Zanca - Eingeschrenkte Herzfreiheit.....80
Lieblosigkeit 80
Was wissen wir.....80
In eine Dunkelkammer 80
Weisenmauer.....81
Vorbei.....81
Gespräch..... 81
Eingeschränkte Kopffreiheit.....82
Der Weg.....83
Überleben.....83
Dasein.....84
Dichter.....84
Am Ende.....84

Bernhard Setzwein - Thomas Bernhard primește ..85
Domnișoara Melancolia 86
Cititoarea.....87

Moses Rosenzweig - Bietele mame 88
Duminică românească.....88

© revista ALTERNANȚE. All rights reserved. Copierea sau reproducerea conținutului revistei, pe orice suport tehnic, sunt interzise, fără acordul scris al redacției revistei. Responsabilitatea asupra conținutului materialelor publicate în revistă, revine exclusiv autorilor acestora.Textele redau grafia originală a autorilor.

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR

Manuel Cortés Castañeda - Poetul, Celălalt și oglinda-(continuare) - *traducere, prezentare:* **Rodica Grigore.**

Gabriela Crețan - Dans din Kama-Sutra - Poeme.

Alexandru Dan - Gothik über alles - Eseu.

Geo Galetaru - Duminicile mele amânate - Poeme.

Florina Codreanu - Reprezentarea plastică a feminității neolitice.

Vâlcu Sergiu - Aniversarea bunicului - piesă de teatru.

Clelia Ifrim - Firimituri de foc - Poeme.

Traian Vasilcău - S-a profețit lumina - Poeme.

Dan Anghelescu - Balcanitatea difuză a Oedipului enescian.

Gabriela Ilieș - Cucii - Proză.

Florin Manole - Pascal / Darea pe față (continuare).

Despina S.Budișteanu - ”Verdammte Nachkommen”-(continuare).

Silvia Bitere - Roșu fără sonor - Poeme.

...și alte materiale care sunt în redacție, sau care ne vor parveni după apariția acestui număr al revistei.

TEMATICI PROPUSE

Literatura diasporei românești în spațiul cultural european.
Poezia, un gen literar ”seulement pour les connaisseurs”?

DUMITRU CHIOARU

Despre bilingvismul creator.

În lumea contemporană sunt vorbite peste 5000 de limbi, iar numărul ţărilor/ statelor este aproximativ 200. De-a lungul istoriei, graniţele unui stat au fost trasate mai degrabă în funcţie de criterii politice şi economice decît lingvistice. Bilingvismul a apărut ca urmare a amestecului de populaţii prin războaie de cucerire ori prin migraţia popoarelor, ducînd în durată istorică la unificarea limbilor sub semnul celei dominante sau reducîndu-se la influenţarea lor reciprocă. În epoca modernă, limbile popoarelor dintr-un stat s-au păstrat, adeverind că – afirmă Saussure în **Curs de lingvistică generală** – „dintotdeauna au existat naţiuni care s-au amestecat fără să-şi contopească idiomurile”(1. În interiorul unui stat conviețuiesc grupuri etnice distincte care au, pe lîngă relaţii economice, şi contacte culturale. Minorităţile etnice învaţă, pe lîngă limba maternă, şi limba oficială a statului. De aceea, *bilingvismul* este un fenomen colectiv, foarte răspîndit, încît specialişti în domeniu susţin că în lume ar puea fi mai mulţi vorbitori bilingvi decît monolingvi. Relativizarea tabu-urilor naţionale, rasiale şi religioase duce, în lumea de azi, la realizarea de familii în care copiii vorbesc de la naştere două limbi. În cazul acestor copii născuţi în familii mixte, se poate vorbi chiar de două limbi naturale, paternă şi maternă, cîtă vreme aceştia vorbesc şi gîndesc natural în ambele limbi.În acest sens, lingvistul american Leonard Bloomfield susţine că bilingvismul se referă la „cunoaşterea a două limbi la nivel de limbă maternă”(2.

Există, aşadar, un bilingvism *natural*, provenit din familie, şi un bilingvism *dobîndit* prin învăţarea altei limbi decît cea maternă. În cazul indivizilor poliglo̧ţi, învăţarea mai multor limbi ţine de înzestrarea intelectuală a fiecăruia, ceea ce dovedeşte că, de fapt, limbile nu sunt – constată Noam Chomsky în **Cunoaşterea limbii** – „obiecte ale lumii reale, ci sunt constructe artificiale oarecum arbitrare”(3, a căror însuşire presupune cunoaşterea regulilor lor de funcţionare. Vorbitorii bilingvi sau poliglo̧ţi trec deseori de la o limbă la alta în cadrul aceluiaşi discurs, pentru că simţul fiecăreia în parte îi determină să aleagă limba mai adecvată subiectului în discuţie, prin resursele pe care le pune la dispoziţie, ceea ce demonstrează, de fapt, existenţa nu numai a unor reguli particulare ci şi a unora universale de funcţionare a limbajului. Aceştia pot avea acces la culturile aferente acestor limbi, fie direct în original, fie indirect, prin intermediul traducerilor. Există, aşadar, un bilingvism *colectiv*, care se referă în general la minorităţile vorbitoare, pe lîngă limba maternă, şi ale limbii oficiale dintr-un stat, dar şi un bilingvism *individual*, rezultat din opţiunea personală pentru altă limbă decît cea moştenită, o limbă străină în care cineva vorbeşte şi scrie. Bilingvismul creator este o formă de bilingvism individual, cîtă vreme scrisul reprezintă o experienţă individuală. Fenomenul abordat în această lucrare este *bilingvismul creator*, întîlnit în lumea actuală la scriitorii care şi-au scris/ îşi scriu cărţile în două limbi diferite. De cele mai multe ori, prima dintre ele este limba *maternă*, iar a doua este o limbă *adoptată* din diferite motive biografice/ personale. Un scriitor poate scrie bilingv şi în propria ţară, dar fără şanse prea mari de-a fi (re)cunoscut în afara ei mai ales pentru literatura scrisă în limba străină. De aceea, el trebuie să-şi asume plecarea şi stabilirea temporară sau definitivă în altă ţară, de regulă, un centru cosmopolit, pentru a intra în contact cu mediul literar/ cultural al limbii de adopţie. „Plecarea – afirmă Marie Dollé în cartea ei **Imaginarul limbilor** – corespunde adesea unei necesităţi: invers decît Anteu care îşi reîmprospătează forţele atingînd solul, trebuie să te expatriezi pentru a găsi impulsul care va decide asupra operei care va veni”(4.Adoptarea altei limbi de creaţie de către un scriitor înseamnă o despărţire de trecutul său literar şi asumarea personală,

nu de puține ori dramatică, a viitorului într-o altă literatură/ cultură. Schimbarea de limbă nu presupune însă, cum remarcă tot Marie Dollé[5], și o schimbare de identitate, pentru că identitatea și specificul național pot fi exprimate și într-altă limbă decît cea maternă. George Steiner, în celebra sa carte **După Babel**, afirmă pe bună dreptate că „cunoașterea unei a doua limbi ajută la clarificarea sau la mai buna însușire a propriei limbi. A simți diferența, rezistența caracteristică și «materialitatea» a ceea ce se deosebește înseamnă a retrăi identitatea"[6].

În general, scriitorii bilingvi provin din limbi fără circulație și din literaturi minore/ marginale, adoptînd o limbă de circulație internațională pentru a se afirma într-o literatură centrală/ majoră. Încă din Renașterea secolelor XIV-XVI, cînd latina, deși moartă, era încă limba consacrată de învățătură și cultură, umaniști ca italianul Pico de la Mirandola, englezul Thomas Morus, olandezul Erasmus ș.a. vorbeau limba maternă și scriau în limba latină, manifestîndu-se ca niște oameni universali. L-am putea alătura acestora pe românul Dimitrie Cantemir care, în secolul al XVII-lea, era un spirit enciclopedic și poliglot de tip renascentist, scriindu-și opera științifică în latină, iar cea literară, în română. Odată cu iluminismul cosmopolit al secolului al XVIII-lea, cînd francezul Voltaire și-a publicat, după exilul în Anglia, prima carte în engleză, se poate vorbi de *bilingvism creator.*

Abia în lumea modernă și contemporană mai ales, fenomenul bilingvismului creator se dezvoltă în sensul tratat în această lucrare. Mobilitatea oamenilor, din considerente economice, politice sau culturale cunoaște o amploare nemaiîntîlnită de la epoca marilor migrații ale popoarelor. Modernitatea a marcat, după slăbirea naționalismului romantic, *criza de identitate a omului dezrădăcinat* descris de Tzvetan Todorov, în cartea cu acest titlu[7], drept „scindat în două jumătăți, tot atît de ireale și una și alta", care își asumă statutul de *homo viator,* călător stabilit temporar sau definitiv în altă țară decît cea de origine ori nevoit să aleagă, de cele mai multe ori din cauze politice, exilul. Scriitorul bilingv actualizează, în modernitate/ postmodernitate, imaginea barbarului care adoptă limba de cultură superioară, încercînd să cucerească centrul lumii (Parisul modernității sau New-Yorkul postmodernității, prin noua viață pe care i-o insuflă. El nu trebuie să fie un imitator al modei literare a centrului, ci original, atît ca mesaj cît și ca expresie, pentru a se afilia literaturii unei limbi de circulație, care-i oferă șansa de-a avea audiență și notorietate internațională.

Pot fi menționați printre scriitorii călători care au scris sporadic în altă limbă: austriacul Rainer Maria Rilke care, trăind o vreme la Paris ca secretar al lui Rodin, a scris un volum de poeme franceze, la fel ca poemele din acea etapă de creație în germană, sperînd să obțină mai ușor cetățenia elvețiană, sau portughezul Fernando Pessoa, autor de poeme și proză în engleză în perioada cînd se afla la Durban, în Africa de Sud, împreună tatăl său și familia trimisă în diplomație, semnate cu numele Charles Robert Anon, adaugîndu-se heteronimilor sub care și-a scris opera în portugheză; irlandezul Oscar Wilde , care a scris și publicat mai întîi în franceză piesa **Salomé** (1923), bucurîndu-se de succes la Paris, după care a fost rescrisă în engleză, ori suedezul August Strindberg, care și-a scris la Paris biografia din volumele **Inferno** și **Legende** direct în franceză, pentru a atrage atenția asupra operei sale în suedeză, spre a fi tradusă într-o limbă de circulație și cunoscută de un public mai larg.

În opoziție, există scriitori călători care, după ce au început să scrie și să publice în limba maternă, s-au expatriat din diferite motive, scriindu-și întreaga operă într-o limbă de circulație: exemple pot fi polonezul Joseph Conrad, care a emigrat de tînăr în Anglia și a scris romanele sale în engleză, dar și românul Panait Istrati care, fiind descoperit și recomandat de Romain Rolland, a devenit prozator de limbă franceză, dînd apoi operelor sale variante românești. Alți mari scriitori care s-au expatriat, lăsînd în urmă o operă valoroasă și realizînd în exil o operă la fel de importantă în limba de adopție, sunt rusul Vladimir Nabokov care, afirmat ca prozator în rusă, a emigrat din Rusia sovietică o vreme în Germania și definitiv în America, adoptînd engleza, sau mai aproape de noi, Milan Kundera, care și-a scris parte din romane în cehă și, după stabilirea la Paris, altă parte în franceză.

Sunt integrați tot în această categorie și scriitorii din țările postcoloniale, pentru care limba colonizatorilor de altădată a devenit la fel de naturală, datorită prezenței sale în toate domeniile vieții sociale, ca și cea maternă. Mari scriitori contemporani ca V.S. Naipaul, originar din Trinidad, indianul Salman Rushdie sau

sud-africanul J.M. Coetzee îşi scriu opera direct în engleză, iar senegalezul Léopold Sédar Senghor ori martinicanul Aimé Césaire, în franceză, fiind consideraţi anglofoni şi, respectiv, francofoni. Dintre cazurile aparte de scriitori bilingvi, în afara categoriilor menţionate, i-aş aminti pe irlandezul Samuel Beckett care, chiar şi după stabilirea la Paris, şi-a scris simultan în engleză şi franceză proza şi piesele de teatru, ori Julien Green, născut american dar crescut la Paris în mediu lingvistic francez, care şi-a scris mare parte din operă în franceză şi o parte mai restrînsă în engleză, cu deplină înţelegere însă, aşa cum putem citi în cartea sa **Limbajul şi dublul său**, a identităţii şi personalităţii limbilor sale de creaţie, percepute ca moduri atît de diferite de a simţi şi gîndi, încît experienţa bilingvismului i se pare o „dedublare a universului”[8] .

Bilingvismul creator poate fi practicat sporadic sau poate funcţiona în evoluţia unui scriitor fie în relaţie de succesiune de la o limbă la alta, fie de *simultaneitate/ alternanţă* din diferite raţiuni de creaţie, demonstrînd că – afirmă Foucault în conferinţa sa **Ce este un autor?** – „duce la apariţia mai multor ego-uri, a mai multor poziţii-subiect”[9]. Bilingvismul este o dovadă în plus că eul creator este plural, unitate proteică şi dialectică dintre identitate şi alteritate.

Deoarece criteriul rămîne limba, opera scriitorilor bilingvi este revendicată parţial de ambele literaturi. Unii scriitori au schimbat odată cu limba şi stilul, chiar orientarea literară, marcînd o *ruptură* în evoluţia lor, alţii şi-au păstrat orientarea, definindu-se prin *continuitate*. Dar a deveni scriitor în altă limbă nu înseamnă o *traducere* a gîndurilor din limba maternă, ci *creaţie*, care presupune a simţi şi gîndi în litera şi spiritul limbii de adopţie. Altfel spus, înseamnă a naturaliza această limbă întocmai celei materne. Există scriitori care şi-au schimbat ori adaptat chiar şi numele la specificul limbii limbii adoptate (ex. românul B. Fundoianu a dvenit francezul Benjamin Fondane), în care se poate citi şi dorinţa schimbării de identitate. Alţi scriitori, în special cei consacraţi, şi-au păstrat numele, dar limba de adopţie le-a oferit altă identitate literară. Scriitorii bilingvi reprezintă, tocmai sub acest aspect, cazuri foarte interesante pentru Studiile Culturale şi, nu în ultimul rînd, pentru Literatura comparată. Comparatistul este chemat să analizeze, cu metoda comparativă bazată pe principiile genului proxim şi al diferenţei specifice, scrierile unui scriitor bilingv în original, cu conştiinţa că are de-a face cu opera aceluiaşi autor, mai ales atunci cînd constată că anumite idei, teme, motive, simboluri, procedee şi tehnici artistice din opera scrisă în limba maternă se regăsesc şi în cea de adopţie, şi, totodată, ca şi cum ar fi vorba de autori diferiţi, a căror identitate o formează stilul/ originalitatea de expresie a operei din fiecare limbă. Nu sunt luate în considerare de comparatist traducerile, de la o simplă imagine poetică pînă la opera integrală, decît în măsura în care acestea au fost încorporate într-o nouă construcţie/ operă, în care partea de creaţie precumpăneşte asupra celei traduse. Comparatistul insistă mai ales asupra particularităţilor/ diferenţelor stilistice, privitoare la folosirea creatoare a fiecărei limbi în exprimarea propriei personalităţi ori a specificului naţional pe care-l reprezintă scriitorul prin naştere sau îl asimilează odată cu limba de adopţie. Combinînd analiza cu sinteza, el trebuie să discearnă între valoarea operei scrise în limba maternă şi a celei din limba adoptată. Comparatistul poate să înţeleagă în cele din urmă, unitatea în diversitate a întregii opere a unui scriitor bilingv.

Note:

1. Ferdinand de Saussure, **Curs de lingvistică generală**, Iaşi, Ed. Polirom, 1998, p. 197 (traducere de Irina Izverna Tarabac)
2. Leonard Bloomfield, **Language,** New York, Ed. Holt, 1933
3. Noam Chomsky, **Cunoaşterea limbii**, Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1996, p. 38
4. Marie Dollé, **L'imaginaire des langues**, Paris, Ed. Harmattan, 2001, p. 11(tr.n.)
5. Ibid., p.31
6. George Steiner, **După Babel. Aspecte ale limbii şi traducerii**, Bucureşti, Ed. Univers, p. 438 (tr. Valentin Negoiţă şi Ştefan Avădanei)
7. Tzvetan Todorov, **Omul dezrădăcinat,** Iaşi, Institutul European, 1996, p. 23, (tr. Ion Pop)
8. Julian Green (traduit par Julien Green), **Le langage et son double**, Paris, Ed. Fayard. 2004, p. 237
9. Michel Foucault, **Ce este un autor?**. Studii şi conferinţe, Cluj, Ed. Idea Design &Print, 2004, p.47 (tr. Bogdan Ghiu)

LETIȚIA ILEA

poem pentru prieteni

prietenii mei au crescut mari
altă generație face literatură acum
ei fac copii și poartă cravată
au un ușor început de burtă nu sunt triști
inspiră expiră ostentativ sunt rumeni
nu mai fac blatul poartă sacoșe grele
vorbesc tare ascultă buletinul meteorologic
au multe cunoștințe nu mai scriu poezii
când sunt singuri se uită la televizor
când întind rufe zăresc cerul

ele s-au lăsat de fumat și sunt fardate meticulos
sunt femei fără complexe nu au insomnii
ne întâlnim uneori și mă invită să iau exemplu
să văd cum au devenit mansardele apartamente
se poartă cu mine de parcă aș fi un aparat de filmat

între timp eu inventez noi rotocoale de fum
cu ochii închiși împart lozuri câștigătoare
ascult jazz port adidași mănânc pe stradă
scriu scrisori și aștept

despre plecări

ca și cum ar fi dintr-o dată seară și foarte frig
nu mai găsești drumul înapoi

(o carte plictisitoare un film pe care l-ai mai văzut
ispita de a stabili asemănări cu ceea ce ți se-ntâmplă
discuții despre responsabilitate și absența ei
mai aprinzi o țigară să-ți faci simțită prezența
te străduiești să participi ceva înlăuntrul tău
se opune să vorbești să te justifici reacționezi
cu întârziere ca pe stradă când cineva te-ntreabă
cât e ceasul din norișorii de fum se țes
recente întâmplări fericite întâlniri admirabile)
senzația că ești dus de mână
stare de veghe artificială provocată
umbrele neoane taxiuri bețivi
cauți încă o fisă un teribil chef
de cuvinte mari și gesturi definitive
să pleci să rămâi
ca și cum ar fi dintr-o dată seară
iar la celălalt capăt al firului dimineață

chiar viața

dimineața conspirație universală amintindu-ți
că cineva a zidit toate ieșirile – și dacă ai fi
dintre învingători cu cât mai trist te-ai trezi –
așteptare balet mecanic încuviințări în tăcere
cu gândul la țările calde compartimente de clasa a doua
confortabile restaurante cu autoservire bancuri vechi
utopii second hand chiar viața fără cireșe la urechi
suportabilă prin ochelarii de soare trup sfâșiat
în cele patru vânturi poeme risipite și cine să asculte
sângele tău cu dedicație un cadavru la nesfârșit
admirat pe autostradă un subsol din care evadezi
în drame mai degrabă mediocre prefăcându-te că trăiești
visând că respiri tatuaje din adolescență acum nedorite
legi experiențe din care n-ai învățat nimic și cine era
de vină chiar viața o baracă părăsită la marginea orașului
din care urmărești constelațiile încerci să învingi
distanțele mereu en train de dar nu se-ntâmplă nimic
amiază secerată de roiuri de lăcuste o melodie ascultată
la nesfârșit singurătate cu care nu se-adună nimic
piatră de râu măcinată rostogolindu-se în cădere chiar viața
din care te pregătești să ieși ca din carapacea
de pe vremea grădiniței câteva rânduri scâncite șoptite
înspăimântate și credința că nu ai trecut încă de partea lor –
și dacă ai fi dintre învingători cu cât mai trist te-ai trezi
și dac-ar fi altfel nu ar fi viața ta

ascultând muzică irlandeză

ţin în mână o fotografie cum aş încerca
să mă strecor în trecutul tău să te ghicesc
copil adolescent – acum gări fără nume cresc între noi –
„legăturile cu viitorul se vor dovedi întotdeauna
periculoase" te inventez te modelez din revelator fixator
ceea ce uneşte ceea ce separă ating hârtia
strălucirea amiezii revine cădere din timp
conjuncţie cosmică eu la răscruce mă complac îmi displac
noi avem aceleaşi semne tatuate pe frunte
nimeni nu le-a descifrat – ei fără de teamă
traversează strada ei sunt nici-nici nu se ştie
ce îi ţine în viaţă – „renunţă. bea un ceai de sunătoare."
„mergi mai departe. da' ce asta-i viaţă. nu găsim noi
soluţia aia suficient de estetică." strigă prietenul meu
şi mi-l imaginez aruncând paharul peste umăr
zile fragile retrăite la nesfârşit prezentul
e doar locul gol de unde îţi scriu scrisori neexpediate
totul a fost spus – undeva cineva gravează alte răni –
se poate trăi cu ochii închişi cu urechile astupate
paralizat în pânza de păianjen să mă ridic să mă desprind
să plec mai departe în stradă pisica neagră
mă ocoleşte politicos

ea e un copil. ea umblă desculţă şi rătăceşte prin praf.
câteodată e seară. câteodată e bine.

marţi. orele cinci treizeci

"Dimineaţa nu este pentru poezie.
Cum nu este nici pentru dragoste.
E pentru muncă."
Andrei Bodiu

amărăciune cinci jumate cafea rece pe fugă BBC nu
ştiu cu ce să mă-mbrac ăştia comentează şi culoarea şosetelor
nu se prea vede arsura din cămaşa neagră Dino a ros deja
tot osul şi noi ne-am ros până la os ne-am uzat
până la urzeală îmi vopsesc unghiile albastre
îmi pensez sprâncenele să nu se unească îmi dau peste degete
fumez muncitoreşte temeinic cu ţigara între degetul mare
şi index să mă apuc de altceva să-mi jupoi pielea din plictiseală
don't hold on to the past but that's too much to ask mă târăsc
prin oraşul pustiu cu două degete la tâmplă îmi salut
măreţul viitor tout aboutit à un livre e cea mai urâtă
zi din săptămână – o cabană la munte care a ars între timp
drumul ca o panglică aruncată la întâmplare fulguia
m-ai dus pe umeri aveam pantofi cu toc au trecut între timp
zece ani „viaţa ta e o sută de ţăndări" „şlefuieşte-ţi corzile vocale" tot ce spui va fi folosit împotriva ta –
trebuie să trăim printre cărţi ordinatoare praf vase murdare
o femeie într-un bar sâmbăta după-amiază un chelner condescendent
suntem acum doi călători într-o sală de aşteptare poliţeţuri
amabilităţi un concurs o cursă contra cronometru oare cât
va mai ţine supă din plic mazăre din cutie să mă las în picaj
cădere bruscă înlemnire îmi cer de mâncare de băut
vorbe bune tandreţe plus să mă achit de toate obligaţiile sociale profesionale familiale multilaterale epocale
şi să las poemul ăsta s-aştepte „te simţi persecutată?"
spune o voce din cartea mea eu nu încuviinţez
de la vorbă până la faptă e doar un trist poem acesta.

VASILE GOGEA

„Sfinxul" din Bădăcin

(8 ianuarie 1873, Bădăcin–5 februarie 1953,Sighet)

Scriu aceste rînduri stăpînit încă de puternicele impresii provocate de lectura unei cărți așteptate, necesare, reparatorii și cu virtuți de îmbărbătare morală: este vorba despre lucrarea, inspirată mai curînd spiritual decît literar, dar cu certe probațiuni de științificitate, a preotului greco-catolic **Cristian Borz:** ***Monografia satului Bădăcin și a Familiei Maniu*** (Editura Caiete Silvane, Zalău, 2012). Volumul se bucură de bine(pre)cuvîntarea Episcopului de Oradea al Bisericii Greco-Catolice, Î.P.S. Virgil Bercea, de cîteva emoționante „mărturii" pilduitoare (despre *Unchiuțu*) semnate de Pr. Matei Boilă, dar și de un avizat „cuvînt înainte" valorizant-explicativ, semnat de Cercetătorul științific dr. Marin Pop. O spun dintru început: cartea nu e folositoare doar pentru locuitorii acestui vechi domeniu nobiliar românesc, al cărui „patron" este incontestabil Iuliu Maniu (descendent direct din Laurențiu Man, atestat cu diplomă nobiliară încă de la 17oo), dar este de neomis atunci cînd, oricine și oriunde, va încerca să „deseneze" o nouă geografie morală a României. Mai spun, dar întărind prin aceasta meritele excepționale atît ale autorului, cît și ale editorilor, că acest corpus de documente (multe inedite) ar trebui reeditat urgent într-o mare casă de editură, tradus în două-trei limbi de circulație largă și accesibil, în biblioteci și librării, școli, universități dar și la Parlamentul României, tuturor românilor care nu și-au pierdut încă speranța în destinul neamului acesta. Poate chiar mai mult, celor care sunt în pericol de a o pierde. Am mai făcut această mărturisire: puține documente olografe originale au produs în ființa mea emoții și sentimente atît de adînci, dar atît de luminoase și încurajatoare prin chiar aura tragică în care erau învăluite, expresii hiperconcentrate ale unor forțe . morale indestructibile,precum mi s-a întîmplat la "întîlnirea" cu **manuscrisele** lui Eminescu sau cu **Testamentul lui Iuliu Maniu**. Pe acesta din urmă am avut șansa să îl văd (și să îl țin în mînă!), în 1990, la Arhivele Statului din Brașov, unde se păstrează. Mi s-a părut atunci, așa cum mi se pare și acum, mai important aproape decît mormîntul negăsit al celui care, conform *"Actului de moarte"*, a dispărut fizic pe drumul martiric dintre *Strada Sfinților*, din Bucureşti și *Cimitirul săracilor* din Sighet. În testament descoperim sensul înalt, spiritual, moral, dezinteresat al trecerii prin viață. Pe chiar prima filă a „actului notarial" citim: *„În fața mea doctor Nicolae Ioaneș, notar public... s-a prezentat azi domnul Iuliu Maniu, agricultor..."*! Apoi, pe prima pagină a *Testamentului* olograf: *„Subsemnatul Iuliu Maniu, locuitor în Bădăcin..."*! O modestie cosmică însoțește și aceste ultime preocupări pentru a lăsa în bună și obștească rînduială bunurile care îl mai legau ca persoană fizică de această lume, după ce și-a consacrat întreaga viață pentru a pune într-o ordine morală neamul și țara. Nu era loc pentru o enumerare vanitoasă a titlurilor: de noblețe, academice, politice, de demnitar de stat... Statura sa monumentală se reflectă în faptele sale și ar trebuie să fie vie în memoria noastră.

Și, iată, grație preotului Cristian Borz, ***Sfinxul*** din Bădăcin ne „vorbește" încă. Am în vedere un document olograf, prezentat (dacă nu mă înșel) în premieră în facsimil, de o importanță copleșitoare pentru a înțelege corect poziția lui Iuliu Maniu (supusă prea des unor speculații fie dictate de interese străine, fie rezultate din necunoaștere) față de încheierea armistițiului cu Puterile Aliate pentru ieșirea României din alianța cu Germania hitleristă, pe fondul celebrei înțelegeri dintre Churchill și Stalin, cunoscută sub numele de „acordul de procentaj" (din 9 octombrie 1944) prin care se stabileau, procentual, influențele anglo-americane și cele ale Uniunii Sovietice în Europa de sud-Est.

Iată, transcris, un fragment din acest document (în fapt, o „Declarație" dată în anchetă de Iuliu Maniu, în 1947): *„Acordul de la Moscova, care a fost determinat în bună parte de intervenția mea făcută Guvernelor din Moscova, America și Anglia, arătînd că Guvernul român nu ratificase acordurile de la Yalta și Potsdam, D-nii Clark Ken și Hariman mi-au cerut să accept acordul de la Moscova și să colaborez la punerea lui în aplicare.*

Hotărîrile de la Moscova nu mă satisfac şi nu accept personal acest acord. Voi da un răspuns după convocarea delegaţiei permanente a Partidului."

Din acel moment soarta lui Iuliu Maniu a fost pecetluită. O confirmă, mai tîrziu, într-unul din jurnalele sale François Mauriac (laureat al Premiului Nobel pentru literatură – 1952):

*„Iuliu Maniu era deja condamnat la moarte, iar sentinţa nu va uimi opinia publică mondială. Se vor ridica puţine proteste: la ce ar folosi? Comedia s-a sfîrşit. Comuniştii din lumea întreagă ştiu bine că acum trebuie să aibă curajul de a ne arăta adevărata lor faţă, care, mai ceva decît moartea, nu se poate privi direct, deoarece este moartea însăşi, moartea noastră, a fiecăruia dintre noi, europeni, occidentali, ce refuzăm să fim bolşevici şi, prin urmare, suntem învinuiţi de aceeaşi crimă ca şi Petkov şi Maniu: crima de a ne opune politicii Moscovei."**

Atît de mult îl ura regimul de la Moscova, şi atît de mult se temea de Iuliu Maniu regimul marionetă de la Bucureşti, încît şi moartea martirică i-au ţinut-o secretă pînă în anul 1957, 20 iulie, cînd se eliberează „Actul de moarte" (ce cădere batjocoritoare în acest „act": de la simplitatea de sfînt a „agricultorului" şi „locuitorului", la sugestia diavolească de parazit în formula „fără ocupaţie"!)

Părintele Cristian Borz pare că ne spune: **Să nu lăsăm uitarea să "scrie" un al doilea "act de moarte", infinit mai vinovat ca primul. Nu va "consemna" decît moartea noastră morală.**

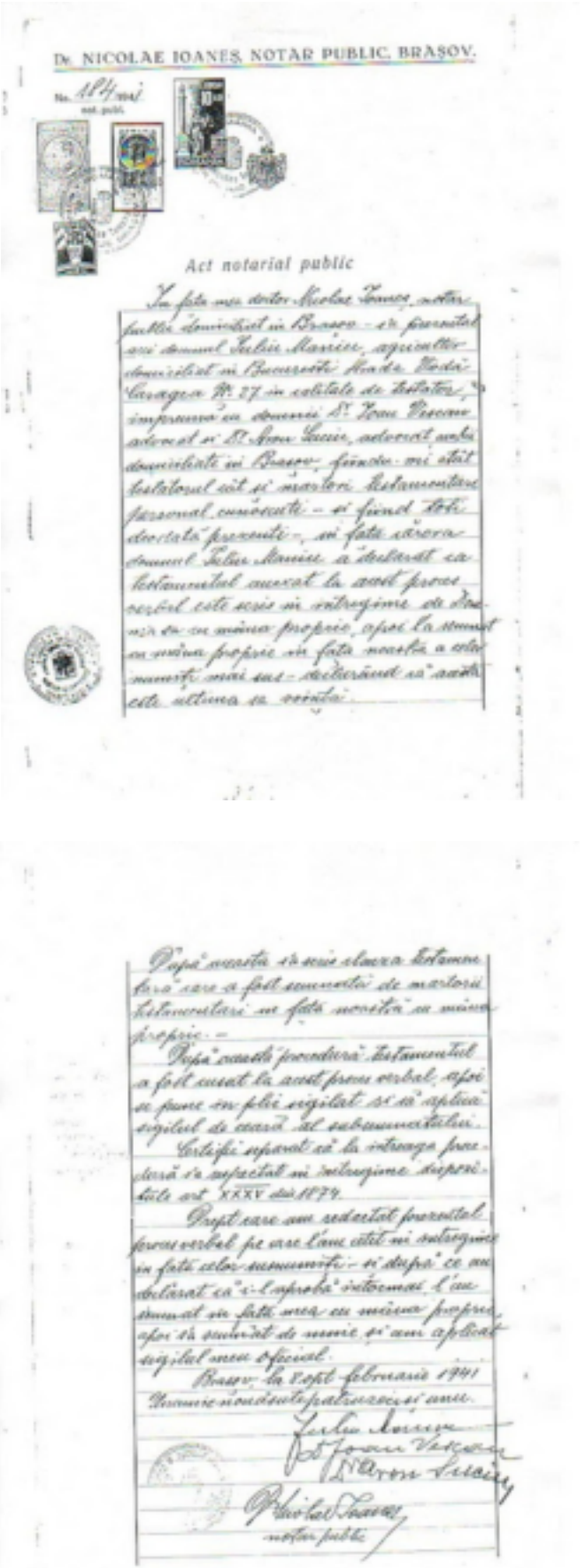
Dr. NICOLAE IOANES, NOTAR PUBLIC, BRAŞOV.

Act notarial public

---

*Extras din fragmentul publicat în revista *ASTRA*, nr. 1-2 (229)/1992, din **François Mauriac**, *Journal V,* în *Les Chefs-d'oeuvre de François Mauriac,* tome XII (pp.399-401), Librairie *Ernest Flammarion*, coll. *Cercle du bibliophile,* Paris, s.d., în traducerea lui **Vasile Diaconu.**

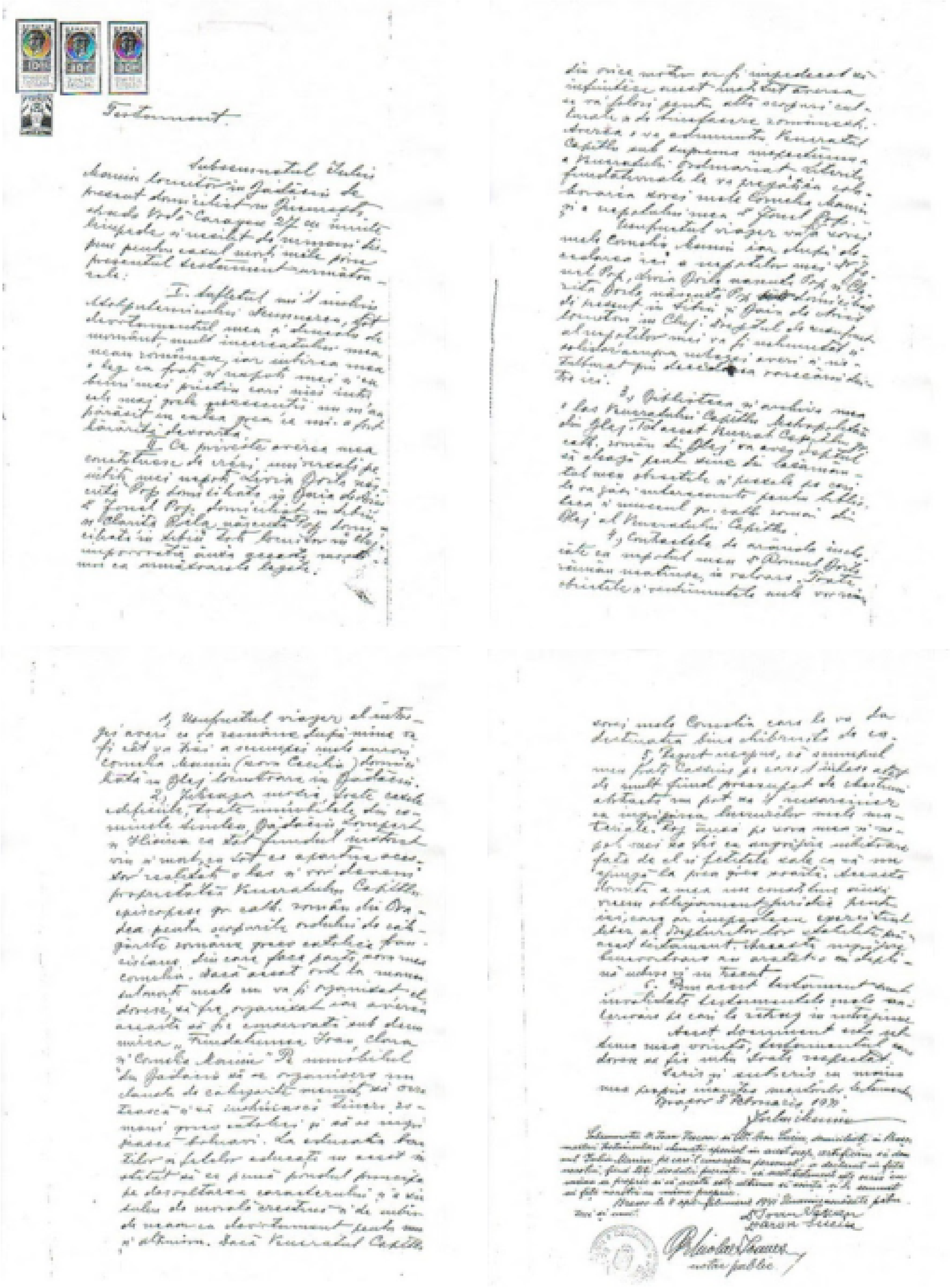
Testament

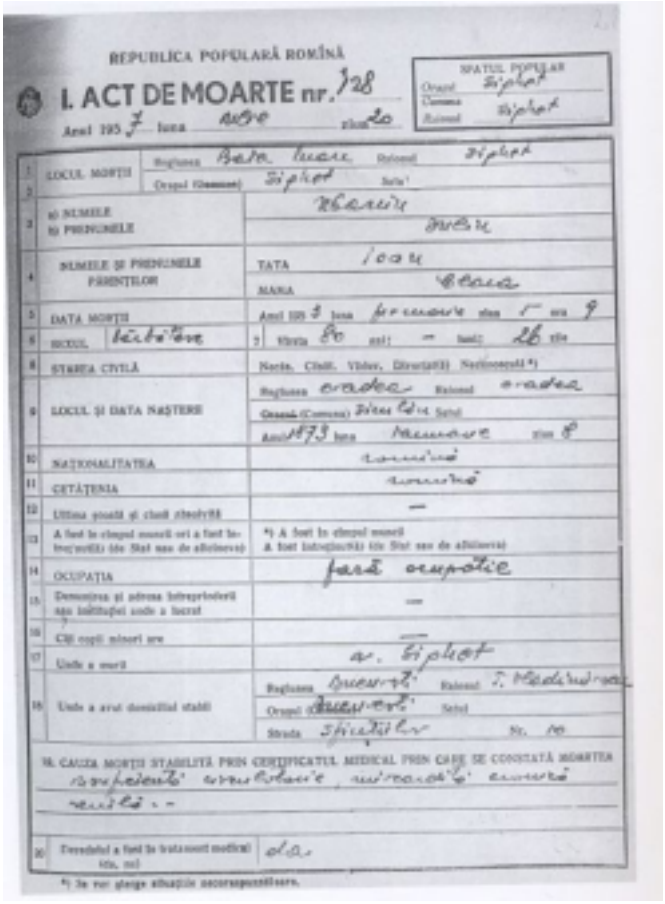

REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

I. ACT DE MOARTE nr. 128

Anul 195 7 luna NOE ziua 20

SFATUL POPULAR Oraşul Sighet Comuna Raionul Sighet

1 LOCUL MORŢII Regiunea Baia Mare Raionul Sighet
2 Oraşul (Comuna) Sighet Satul
3 a) NUMELE b) PRENUMELE Manea Iuliu
4 NUMELE ŞI PRENUMELE PĂRINŢILOR TATA Ioan
MAMA Maria
5 DATA MORŢII Anul 195 7 luna Noiembrie ziua 1 ora 9
6 SEXUL Bărbătesc 7 Vîrsta Ani: 60 Luni: — Zile: 26 zile
8 STAREA CIVILĂ Necăs. Căs. Văduv, Divorţat(ă) Necunoscută *)
9 LOCUL ŞI DATA NAŞTERE Regiunea Oradea Raionul Oradea
Oraşul (Comuna) Bihor Rd-ul Satul
Anul 1897 luna Noiembrie ziua 8
10 NAŢIONALITATEA Română
11 CETĂŢENIA Română
12 Ultima soţie şi când văduvă —
13 A fost în timpul morţii ori a fost întreţinută (de Stat sau de alţi inşi) *) A fost în timpul morţii A fost întreţinută (de Stat sau de alţi inşi)
14 OCUPAŢIA fără ocupaţie
15 Denumirea şi adresa întreprinderii sau instituţiei unde a lucrat —
16 Cîţi copii minori are —
17 Unde a murit or. Sighet
18 Unde a avut domiciliul stabil Regiunea Bucureşti Raionul I. Mai-Muncă
Oraşul Bucureşti Satul
Strada Sfinţilor Nr. —

19. CAUZA MORŢII STABILITĂ PRIN CERTIFICATUL MEDICAL PRIN CARE SE CONSTATĂ MOARTEA
Insuficienţă cardiacă, miocardită cronică
Rezultă: —

20 Decedatul a fost în tratament medical (da, nu) d.n.

*) Se vor şterge situaţiile necorespunzătoare.

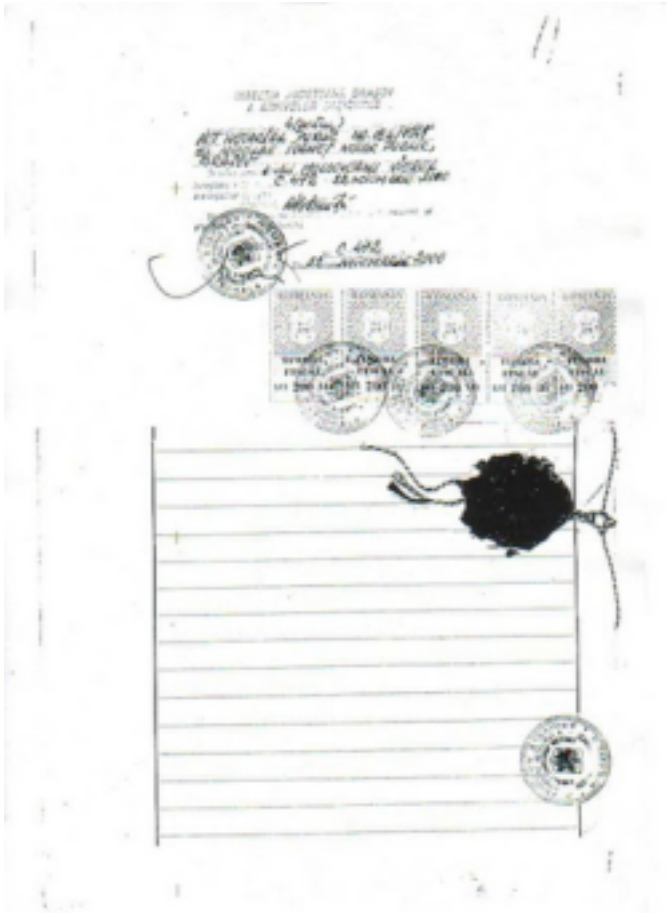

Penitenciarul Sighet - Locul de detenție în care a murit Iuliu Maniu
Sursă: http://badorgood.com

IULIAN BOLDEA

Heliade – dualism şi sinteză poetică

Atunci când ne referim la activitatea literară a lui Heliade putem distinge două etape: o etapă prerevoluționară, încheiată în jurul anului 1840, în general pozitivă, cu avânturi şi exaltări romantice, dar şi cu un deosebit elan constructiv, edificator, mai ales în plan cultural, şi o a doua de după 1840, în general confuză, cu numeroase ambiguități în plan politic, social şi literar. Cele două perioade reprezintă, în fond, ipostaze ale aceleiaşi personalități, fiind greu, dacă nu imposibil, de conciliat. De aceea Heliade poate fi considerat o individualitate artistică bipolară, contradictorie şi percepută doar din sinteza multiplelor voci antitetice care se manifestă în ființa creatorului. Până în anul 1840, opera originală a lui Heliade cuprinde doar două volume: *Culegere de proză şi poezie* (1836) şi *Căderea dracilor* (1840). În primul volum sunt cuprinse operele literare *Serafimul şi heruvimul, Visul* şi *O noapte pe ruinele Târgoviştei. Serafimul şi heruvimul* e un poem simbolic, cu implicații morale, bazat pe antiteza păcat / ispăşire, mustrare / împăcare, în timp ce *Visul* e configurat în jurul motivului baroc al „vieții ca vis", cu unele ample incursiuni autobiografice şi cu un final pesimist, încărcat de accente sumbre, în spiritul meditațiilor preromantice. *O noapte pe ruinele Târgoviştei* reia, în versuri ample, cu rezonanțe patetice şi retorice, într-o atmosferă solemnă şi gravă, motivul ruinelor şi al înserării. Prezența ruinelor evocă poetului un timp istoric de mult apus, în fraze poetice declamative. Aici planul cosmic şi cel istoric converg spre un plan al interiorității. Heliade, care a tradus *Biblia* în 1858 din limba greacă şi a publicat nişte comentarii „istorice, filozofice, religioase şi politice" intitulate *Biblicele*, a intenționat să realizeze o epopee creştină, începând cu geneza şi sfârşind cu apocalipsul, în 20 de cânturi – *Anatolida sau omul şi forțele*. Din această proiectată epopee nu a publicat, în 1870, decât 5 cânturi (*Tohu-Bohu, Imnul creațiunii, Viața sau androginul, Arborele ştiințeişi Moartea sau frații*). Prin aceste versuri, Heliade deschide în poezia românească o nouă perspectivă, aceea a spectacolului cosmic grandios, a spectacolului genezei universului, care prefigurează imaginile cosmice eminesciene.

Un alt vast proiect literar al lui Heliade este *Umanitatea*, un poem cu patru mari cicluri *(Biblice, Evanghelice, Omul social şi Omul individual*). Fire contradictorie, frământat, educat în spiritul clasicismului, dar adept fervent al romantismului, Heliade ne oferă, prin poemele sale, imaginea dramatică a unei conştiințe scindate, ce caută cu fervoare „echilibrul antitezelor", o formulă benefică ce ar putea armoniza antinomiile, vocile divergente ale propriei ființe. De aceea constatăm că Heliade este fascinat de idealitatea, dar şi de metamorfozele realului, este un contemplativ obsedat de ideea actului (cultural, social şi istoric). Acțiunile culturale ale lui Heliade devin, aşadar, simbolice, poartă un sens, după cum atitudinile sale au o anvergură a semnificației şi o turnură istorică, în planul umanității. Datorită personalității sale duale, tonalitatea literară a lui Heliade alternează între epopeic şi satiric, între sublim şi caricatural. Satirele lui Heliade sunt savuroase, aici comicul se travesteşte în grotesc, iar enunțurile capătă o încărcătură polemică *(Ingratul, Cântecu ursului, Păcală şi Tândală* etc.). Tudor Vianu aprecia că „originalitatea cea mai izbitoare a lui Heliade trebuie căutată în conformitate cu temperamentul lui, în expresia sentimentelor de indignare şi revoltă". Pe de altă parte, se poate constata că romantismul lui Heliade e unul ce porneşte din temperamentul său excesiv, nestăvilit, ca şi din fantezia sa debordantă, fapt ce transpare cu deosebită limpezime din încercarea de epopee *Mihaida*, concepută în spirit romantic, din care autorul a terminat două cânturi. *Mihaida* e expresia cea mai semnificativă a concepției lui Heliade despre rostul poeziei în istorie şi despre rolul creației în reprezentările lumii. Cântul I reprezintă un lung discurs

al divinității (*Dumnezeu-Fiul* sau *Logosul)*, în care e rezumat sensul istoriei ca desfășurare a voinței umane între principiul divin (Alfa) și cauza finală divină (Omega). Limbajul divinității e transpus de poet într-un discurs neologistic, prin care Heliade sugerează că limbajul divin se află în opoziție cu cel comun, fiind un limbaj simbolic, ce transpune sensurile primordiale ale ființei umane și ale lumii. În concepția lui Heliade Rădulescu, între nume și ființă există o legătură magică; el consideră, astfel, în *Anatolidasau Omul și forțele*, că primul act uman, aproape demiurgic, este cel al numirii lumii, în timp ce căderea din paradis în istorie echivalează cu o uitare a numelor și deci a semnificațiilor lumii. În *Descrierea Europei după tractatul de la Paris* Heliade notează: „pierzând lucrurile am pierdut și adevărata însemnare a lucrurilor". În cântul al doilea al epopeii *Mihaida* cuvântul apare întrupat în istorie. Din punct de vedere stilistic, cântul acesta contrastează foarte mult cu primul. Dacă în primul cânt limbajul era sublim, de o mare transparență și puritate lexicală, acum limbajul poetic primește pondere și corporalitate, se materializează în imagini lirice ample și dense, cu un contur viguros. Prin acest limbaj, Heliade încearcă, pe de altă parte, să imprime sublimului amploarea culorii locale, să creeze o atmosferă de epocă specifică. În ansamblul ei, creația lui Heliade Rădulescu este inegală și contradictorie; ea este oglinda fidelă a omului, scindat între idealitate și empiric, care a scris-o.

Cea mai valoroasă creație lirică a lui Heliade poate fi considerată poezia *Zburătorul,* apărută pentru prima dată în „Curierul românesc", nr.9, din 4 februarie 1844. Ca specie literară, această operă literară e o baladă și se impune prin prelucrarea foarte inspirată a mitului folcloric al „zburătorului", personaj mitologic care întruchipează primele semne ale dragostei la tinerele fete, mit cu o circulație destul de mare în literatura română, de la Cantemir la Eminescu. În viziunea lui I. Heliade Rădulescu, cauza, mobilul interior al dragostei ține de sfera inefabilului de sursă fantastică, ține de un mister inexplicabil, de nepătruns, ale cărui semne fiziopsihologice se preschimbă în revelații intime ale ființei ce își presimte trecerea într-o altă vârstă, într-o nouă dimensiune biologică, sporindu-se astfel caracterul tainic al sentimentului trăit și, totodată, cu neputință de a fi exprimat.Valoarea poeziei, prestanța sa ideatică și estetică nu rezultă, cum s-a observat de către exegeți, atât din elementele de „analiză psihologică", cât din notația, subtilă și obiectivată în stil direct, în lamentația înfiorată și naivă totodată a fetei, lamentație ce transpune în plan exterior tribulațiile afective indescifrabile ce țin de un miraj al vârstei de tranziție a adolescenței.

Prima parte a poeziei are aspectul unei idile cu amprentă psihologică, în care, din punct de vedere stilistic, predominante sunt interogațiile și exclamațiile, într-un monolog dialogat ce transferă investigația poetică asupra interiorității ființei umane atinse de misterul inexplicabil și insurmontabil al devenirii proprii, al unei transformări inexorabile sub tirania exigențelor speței. Confesiunea Floricăi din prima parte exprimă neliniștile tinerei în fața invaziei nedesluşite a sentimentului iubirii. Propozițiile scurte, eliptice, de o concizie mai expresivă, ca și exclamațiile ori interogațiile retorice sugerează starea de teamă, durere și plăcere, de chin și de voluptate, amestecul de senzații, de trăiri din care se naște sentimentul dragostei: „Vezi, mamă, ce mă doare! Și pieptul mi se bate, / Mulțimi de vinețele pe sân mi se ivesc; / Un foc s-aprinde-n mine, răcori mă iau la spate, / Îmi ard buzele, mamă, obrajii-mi se pălesc! // Ah! Inima-mi zvâcnește!... și zboară de la mine! / Îmi cere... nu'ș ce-mi cere! Și nu știu ce i-aș da; / Și cald, și rece, uite, că-mi furnică prin vine; / În brațe n-am nimica și parcă am ceva. // Că uite, mă vezi, mamă? Așa se-ncrucișează, / Și nici nu prinz de veste când singură mă strâng, / Și tremur de nesațiu, și ochii-mi văpăiază, / Pornesc dintr-înșii lacrimi și plâng, măicuță, plâng. // Ia pune mâna, mamă, pe frunte, ce sudoare! / Obrajii... unul arde, și altul mi-a răcit! / Un nod colea m-apucă, ici coasta rău mă doare; / În trup o piroteală de tot m-a stăpânit".

A doua parte a poeziei are forma și funcționalitatea estetică a unui pastel care configurează relația substanțializată liric eu – natură, un pastel modulat expresiv sub spectrul unei atmosfere de structură romantică. Tabloul înserării e configurat aici prin intermediul unor imagini vizuale și auditive pregnante, dar și printr-o suită de figuri de stil sugestive: metafore, metonimii sau aliterații.Bucolicul de nuanță neoclasică se îmbină, aici, destul de armonios cu romantismul evocator al imaginilor înserării, cu o estompare progresivă a sunetelor și imaginilor, cu o prelungire tot

mai stinsă, mai atenuată a luminii în imperiul nocturn în care umbrele se înstăpânesc tot mai mult peste spațiul circumscris liric. Impresia de solemnitate și de magie, de ceremonial al unei naturi cosmotice provine aici din îmbinări de cuvinte, epitete, metafore și repetiții care creează armonii eufonice („Încântec și descântec pe lume s-a lăsat"). Personificările prezente în această parte a poemului sunt foarte sugestive, de o deosebită plasticitate a imaginii („vântul nu suspină", „apele dorm duse", „morile au stat"). Poetul utilizează, din punct de vedere sintactic, mai ales propoziții principale, ce creează o tonalitate solemnă, o anumită gravitate sobră a discursului liric, specifică poeziei pașoptiste de anvergură romantică. Pastelul înserării are, fără îndoială, rolul de a accentua impresia de vrajă, de mister insondabil pe care nediferențierea nopții o transpune asupra peisajului, dar și de a stabili o corespondență cât se poate de evidentă între magia întrebărilor Floricăi cu privire la avatarurile propriilor trăiri contradictorii și perspectiva fantastică aproape proiectată asupra peisajului („Era în murgul serii și soarele sfințise; / A puțurilor cumpeni țipând parcă chema / A satului cireadă, ce greu, mereu sosise, / Și vitele muginde la zgheab întins pășea. // (...) / Încep a luci stele rând una după una / Și focuri în tot satul încep a se vedea; / Târzie astă-seară răsare-acum și luna, / Și, cobe, câteodată, tot cade câte-o stea (...) // E noapte naltă, naltă; din mijlocul tăriei / Veșmântul său cel negru, de stele semănat, / Destins coprinde lumea, ce-n brațele somniei / Visează câte-aievea deșteaptă n-a visat. // Tăcere este totul și nemișcare plină; / Încântec sau descântec pe lume s-a lăsat; / Nici frunza nu se mișcă, nici vântul nu suspină, / Și apele dorm duse, și morile au stat".

Cea de-a treia parte conturează o legendă mitologică, structurând relația antinomică eu – supranatural, disjuncția, adică, dintre lumea terestră, naturală, fenomenală și substratul de magie și fanstatic ce subzistă în adâncurile originare ale lucrurilor. Aici destinul Floricăi se structurează pe o traiectorie ce urmează, oarecum, calea de la intuiție la cunoaștere. Afectele nediferențiate, nevertebrate ale fetei capătă o configurație mult mai substanțială, se alcătuiesc într-un chip organic sub spectrul unei explicații raționalizante. Motivul Zburătorului este personalizat în dialogul celor două surate care vorbesc despre spiritele ce bântuie în taina nopții. Fantasticul daimon al iubirii capătă trup și semn cvasiuman, trăsăturile sale, la început lipsite de pondere și de înțeles, nedeslușite, se particularizează într-o manieră ce îmbină descripția realistă cu sugestia fabulosului de stirpe folclorică („Tot zmeu a fost, surato. Văzuși împelițatu! / Că țintă l-alde Floarea în clipă străbătu! / Și drept pe coș, leicuță! Ce n-ai gândi, spurcatu! / Închină-te, surato! – Văzutu-l-ai și tu? // Balaur de lumină cu coada-nflăcărată, / Și pietre nestimate lucea pe el ca foc. / Spun, soro, c-ar fi june cu dragoste curată; / Dar lipsă d-a lui dragosti! Departe de ast loc! // Pândește, bată-l crucea! Și-n somn colea mi-ți vine / Ca brad un flăcăiandru și tras ca prin inel, / Bălai, cu păr de aur! Dar slabele lui vine / N-au pic de sânge, ș-un nas ca vai de el!").

Demn de interes este faptul că I. Heliade Rădulescu transpune în balada sa mai multe registre afective și stilistice. Se îmbină, astfel, vorbirea directă (dialogul „suratelor", monologul Floricăi) cu descrierea evocatoare și plastică și cu elementele narative. Dragostea este privită de poet ca o stare de criză ontologică, în care extazul și voluptatea, lingoarea și tristețea nelămurită se conjugă într-un elan afectiv ce se întoarce asupră-și, pentru a-și mărturisi lipsa de repere, de resorturi ferme, limpezi într-o lume pe care o resimte înstrăinată, tocmai pentru că propria ființă intră într-un soi de degringoladă a simțurilor, într-un halou de senzații și percepții ce parcă nu-și află cauza și rostul. Eugen Simion subliniază originalitatea unei astfel de viziuni lirice: „Lăsând deoparte construcția, succesiunea simbolurilor, limbajul poemului, mai curat, mai fluent decât în alte scrieri, să observăm că Zburătorul leagă pentru prima oară la Heliade (și în poezia română) naşterea iubirii de prezența unei «ființe aeriene». Originea bolii necunoscute e deci cerească. Agentul ei este un zburător și forma de manifestare este «picoteala», visarea. Erosul se manifestă prin declanşarea unei energii cu efect contradictoriu: foc și răcoare, ardere și paloare, cald și r ece, o senzație de greutate și o senzație de eliberare corporală". Din punct de vedere lingvistic poetul integrează în baladă cu subtilitate regionalismele și formele populare, fonetisme cu iz arhaic, ori elemente ce sugerează efecte de oralitate, toate acestea contribuind în mare măsură la crearea unei viziuni și a unei atmosfere specifice, în care realul empiric și

sugestia transcendentului consună. I. Heliade Rădulescu s-a dovedit, în multiplele domenii în care s-a afirmat, un adevărat deschizător de drumuri şi un precursor al modernităţii culturale româneşti. Numeroasele sale proiecte lirico-filozofice stau mărturie a unui spirit polivalent, într-o necontenită şi fecundă dispută cu substanţa limbii române, precară încă, în perioada în care scrie. S-ar putea spune chiar că opera lui Heliade se naşte tocmai din antinomia între viziune şi substanţă, într-o deloc vană încercare de eliberare a spiritului de sub încătuşarea unei expresii încă nedesăvârşite. Poezia Zburătorul reprezintă, în această privinţă, un perfect echilibru între gândul poetic şi formă, între conţinutul stărilor de suflet şi expresia chemată să le moduleze, un triumf al unei limbi literare în care există o armonie deplină între cuvinte din cele mai diverse registre ale lexicului românesc.

Poeţii români din prima jumătate a secolului al XIX-lea au fost atraşi de specia literară a fabulei, prin resursele de plasticitate corosivă pe care fabula le întreţine, dar şi prin caracterul aluziv, mascat al realităţilor negative supuse caricaturizării. Activitatea de fabulist a lui Heliade Rădulescu nu trebuie ignorată, pentru că în creaţiile de acest tip ni se revelează o altă faţă a personalităţii sale creatoare. Dacă în poezii, în încercările de epopee avem de a face cu un poet grav, meditativ, interesat de dezlegarea tainelor şi legilor universului, gata să surprindă în versul său rotirea astrelor şi panorama civilizaţiilor, în fabule aflăm un scriitor înzestrat cu vervă satirică, atent cu deosebire la întocmirile nefericite ale lumii, la defectele semenilor săi, un spirit polemic, pentru care orice carenţă umană este o provocare, un impuls în direcţia satirei. Cum observă Ioana Em. Petrescu, „pentru Heliade nu există fapte indiferente sau accidentale; există numai Ideea, care se manifestă plenar în acţiunea sublimă sau care este martirizată în acţiunea distructivă. De aici alternanţa tonului heliadesc între epopeic şi satiric, între sublim şi caricatural”. Spirit pasional, adesea contradictoriu, care trăieşte cu patimă ideile, Heliade este un creator în permanenţă implicat în fapta culturală ori în literatură. Ca fabulist, Heliade e înzestrat cu spirit caustic, ironia sa travestindu-se de cele mai multe ori în sarcasm, în timp ce oralitatea stilului conferă textului naturaleţe, fluenţă, un ton degajat, lipsă de constrângere a frazării. Muştele şi albinele, de pildă, reprezintă o satiră ascuţită la adresa veleitarilor şi a pseudovalorilor sociale, a impostorilor care asemeni muştelor se socot utili, dispreţuind „albinele”, adică acele făpturi care cu adevărat sunt folositoare societăţii. În fabula Un muieroi şi o femeie satira îl vizează pe C.A. Rosetti (muieroiul), prototipul politicianului liberal, în timp ce autorul se ipostaziază pe sine sub chipul „femeii”. Fabula debutează cu o introducere a autorului, din care răzbat unele accente satirice ce prefigurează desfăşurarea intrigii („Când e vorba să vorbiţi / De princip şi de idee, / Ascultaţi să auziţi”).

Urmează trama propriu-zisă, cu o reducţie la un timp imemorial, ori măcar neprecizat, şi cu punerea în antiteză a celor două personaje, din al căror contrast autorul vrea să scoată ideea morală. Femeia este harnică, îşi vede de treburile ei, se caracterizează prin seriozitate şi blândeţe („Un muieroi ş-o femeie, / Cum şi când nu prea ştim bine, / Peste drum era vecine; / Ca albina laborioasă / femeia-şi căta de casă: / La intrigi pregetătoare / Şi la vorbe ruşinoasă, / La lucru cutezătoare / Şi la certe prea fricoasă, / Nu-i lipsea nici foc, nici masă”). Celălalt termen al antitezei, muieroiul, este negativul femeii; muieroiul este nestatornic, necinstit, lipsit de caracter, de o extremă răutate, dar, în acelaşi timp, cu o pornire demagogică de nestăvilit, cu un instinct de parvenire extrem de robust. Portretul „muieroiului” este unul dinamic, alcătuit din gesturi, mişcări şi fapte, într-un ritm trepidant şi cu o aglomerare enormă de imagini poetice, halucinante prin alăturare şi prin grotescul nesublimat. Tonalitatea frazei este corozivă, marcată de propoziţii scurte, eliptice, dar şi de intonaţia exclamativă ce accentuează asupra proporţiilor demonismului personajului, contribuind, în acelaşi timp, şi la o gradare ascendentă a ritmului frazei poetice: „Muieruşca nevăstuică, / Ochi de linx, bot de curuică, / Nu sta locului nicicum: / O lua papuc la drum, / Tot oraşul colinda, / Treiera şi vântura, / Loc, căsuţă nu lăsa, / Peste tot s-amesteca. / Ştia orice s-a făcut / Şi câte nu s-a-ntâmplat: / Care când s-a fost născut, / Când cutare s-a-nsurat, / Când aia s-a măritat, / Când vro puică a ouat; / Purta vorba peste tot / Ş-o schimba cum îi venea, / Soţi, amicii dezbina. / Azi se săruta în bot / Şi pieziş îşi da la coate, / Mâine ocăra pe toate. / Înţepa ca o lanţetă, / Era rea şi veninoasă / Ca o

viespe costelivă, / Vai de om!... ca o gazetă / De limbută guralivă. / Ce cu gândul n-ai gândi! / Vorbea şi de libertate; / Ce prin cap nu ţi-ar plesni! / de dreapta nepărtinire, / De buna vecinătate, / de-nfrăţire, de UNIRE!".

Portretul „muieroiului" e completat apoi şi cu alte trăsături, înfăţişate într-un desen caricatural, grotesc, cu linii îngroşate la maximum: „Şi, ca culme peste toate, / Mai avea ş-o guşă mare. / Şi la ceartă,-ncăierare, / Hârâia şi spumega, / Limba singură-şi muşca, / Toată vorba deşira; / Se certa pe româneşte, / Şi credeai că-i ţigăneşte / (Ea zicea că-i boiereşte)". Muieroiul ştie de asemenea franţuzeşte („Şi-nvăţase, din păcate, / Şi franţuzeşti d-alea toate") şi are apucăturile unui cosmopolit improvizat, de o răutate şi ranchiună incredibile. Caracterul personajului caricaturizat reiese însă şi din propriile sale vorbe, din limbajul său demonizat, impur, în care imprecaţia şi termenul de argou se învecinează, iar registrul imagistic e dominat de alcătuiri infernale: „Au ca mine eşti tu, sluto? / Au ca mine eşti tu, muto? / Uscăţivo, / Costelivo / Exclusivo! / Stai închisă, mototoală, / Sufli-n foc şi bagi în oală, / Exclusivo! / Inclusivo! / Taci, vezi bine, că eşti toantă – / Şi ce-ai să mai zici, mă rog? – / Furcă strâmbă, fus olog! / Ac pocit şi sukă boantă! / Ştii tu ce se face-n lume? / Ţi-ai făcut şi tu vrun nume? / Lea Papelco de la foc, / Ştii vreo modă, ştii vrun joc? / Tu principele le ţii? / Franţozeştele le ştii? / Nici bonjur, nici bonsoar / Nu-nvăţaşi şi tu măcar. / Nevăstuică, baraoană, / Ai tu vreo ducaţioană? / Ai fost şi tu de bonton? / Ştii să zici măcar pardon? / Îngălato, / Dezmăţato, / Uscăţivo, / Costelivo, / Exclusivo!". Finalul fabulei leagă personajele de cadrul social al vremii, dezvăluind o morală, întrupând un sens etic şi un spectacol al vanităţilor şi demagogiei politice.Între alegători, pe de o parte, şi aleşi, pe de alta, se joacă aceeaşi comedie a minciunii şi imposturii, pe care Heliade o satirizează cu verbul său coroziv, cu imagistica sa caricatural-demonică („Toţi câţi sunteţi cititori, / Domnilor alegători. / De nu credeţi, din 'tâmplare, / Câte spui că s-au urmat./ Vedeţi în ameaza mare / Boroboţ învederat: / Uitaţi-vă la gazete / (Şi la fraţii căuzaşi / Şi la toţi câţi plăpămaşi), / Gazete de coterii / că vă dau pe toţi pe bete, / Sute, sute, zeci de mii: / Voi tăcuţi – voi guralivi, / Voi creduli – voi exclusivi; / Voi din gaşcă şi guşaţi, / Câţi în gaşte nu intraţi... / Vai de tine, moş Sofroniu, / de n-ei fi din pandemoniu"). Fabula lui Heliade Rădulescu se caracterizează, dincolo de anecdotică, de gestica personajelor ori de trăsăturile caricaturizate ale acestora, printr-o vervă lingvistică deosebită, printr-un şuvoi de cuvinte, de imagini şi de ritmuri ce se întretaie, se împletesc pentru a contura spectacolul cât mai veridic al imposturii şi demagogiei întrupate în făptura omenească. Carenţa morală cheamă după sine, în viziunea lui Heliade, sancţiunea etică drastică, satira nedisimulată, condamnarea promptă. Aceasta e şi semnificaţia ultimă a fabulei lui Heliade, scriitor satiric de o plasticitate a limbajului indiscutabilă.

Atât prin modalităţile originale de valorificare a unor teme şi motive curente în acea perioadă, cât şi prin elementele idilice şi bucolice inserate în mod armonios în textul poeziilor, Heliade se dovedeşte un precursor al liricii lui Eminescu sau Coşbuc. Cu un suflu romantic mult mai bine definit şi pus în evidenţă decât cel al lui Coşbuc, de exemplu, I. Heliade Rădulescu desfăşoară, în poemele lui cele mai reuşite, un lirism de o mai mare amplitudine, pentru că imaginile şi temele sunt mereu filtrate, în modul cel mai decis, prin prisma subiectivităţii sale. Atenţia, sensibilitatea la detaliul psihologic şi afectiv orientează spre perimetrul greu de circumscris al fiinţei umane, privită atât în raport strict cu propria sa devenire, cât şi în relaţia cu determinaţiile cosmice, cu devenirea universală, cu ritmurile anotimpurilor şi cu rotaţia astrelor. Aceste ipostaze, dimensiuni şi registre distincte ale operei vor modela şi o structură formală cu totul specifică a poeziei, vor genera, cum s-a observat, o dualitate de viziune şi de compoziţie.

Bibliografie

1. Mircea Anghelescu, *Ion Heliade Rădulescu: o biografie a omului şi a operei,* Bucureşti, 1986.**2**. Mircea Anghelescu, *Echilibrul între antiteze. Heliade – o biografie,* Bucureşti, 2001.**3**. G. Călinescu, *I. Eliade Rădulescu şi şcoala sa,* Bucureşti, 1966.**4.** Paul Dugneanu, *Poezia lui Ion Heliade Rădulescu,* Bucureşti, 1995 (ed. a II-a,2002). **5.** *I. Heliade Rădulescu interpretat de...,* Bucureşti, 1980.**6.** Al. Piru, *Introducere în opera lui I. Heliade Rădulescu*, Bucureşti, 1971.**7.** I. Negoiţescu, *Însemnări critice,* Cluj, 1970.**8**. D. Popovici, *Studii literare, III*, 1978.**9.** Ioana Em. Petrescu, *Configuraţii,* Cluj, 1981.**10.** Eugen Simion, *Dimineaţa poeţilor,*Bucureşti, 1980.**11.**Elvira Sorohan *Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu şi Eminescu,* Bucureşti, 1982. **12.** Grigore Ţugui, *Ion Heliade Rădulescu îndrumătorul cultural şi scriitorul,* Bucureşti, 1984.

GABRIELA CREȚAN

COMEDIE NUPȚIALĂ

Comedie pe fundal negru. summa theologiae.
despre mâncări, despre alte alea şi ducă-se pe pustii
despre întunecare,

despre extazul foamei, nupțial,
consumat în trapeză pe inima goală,
cu inima goală,
unde ei crâmpoțind buturi grase şi turme
salivează, ejaculează, juisează,
se acuplează cu pulpa de porc întărâtați de mâncarea
făgăduind voluptăți
se împreunează cu ea, o ciupesc indecent şi o scarpină,
o pătrund, o gândesc,
lasă o dâră perlată pe tavă. în spasmul digestiei
mistic,

despre cel neprimit la împărțirea bucatelor
poftitor de chiolhanuri
cu pipota seacă înaintea pupitrului
în biblioteca boltită în formă de craniu de om

tot ce-a atins s-a făcut întuneric larvar
şi farsă hermetică
în care însuşi, buimac, s-a-nglodat
pân' peste cap. şi albeşte de groază
înăuntru
în cazne. fermecător fermecat.
suculentă ciosvârtă sub roțile marilor astre
care pun în mişcare, pe pământ şi în cer,
copioasă comédia
ce-Ți umple cu zel maţul gros. şi tot nu Te satură!

câtă ştiință, câți sclavi truditori la comédie
învârtind ciclopice roți
planetare,
ştirbite. meşteri şi calfe, „discolles et bigneuz"
cu spinările goale şi gleznele roşii. ca ale mustuitorilor,
toamna...

şi ce zdravene fălci fărâmând buturi grase
mestecând în zadar o poruncă,

scuipând-o-n ligheane
cu vinete cheaguri de sânge...

Prefă-Te sedus de farsa mea nupțială,
speculativă,
pierdut în mulțimea de călugări şi capre,
de eunuci şi de cenzori boiți
cu purpurissa, ceruză şi antimoniu
proptind rumene buci pe țambale ce țipă
ultragiate, acut,
Ora pro nobis!

Anonim în cortegiul de carnaval vălurind
pe drumuri pustii, sărind peste gropi
unii pe umerii altora aburcați într-un Babel
de făpturi împletite
ce se clatină şi-atinge celălalt mal
ca o punte mobilă
peste care trec în cadență ciumații,
leprele comice
în extaz nupțial. cu pumnul baros...

arzi alături de noi în noaptea digestiei
universale
luminată ca ziua
de para ochilor mulți scrâșnind în orbite
sfidând
soarele-aprins convulsiv
închegat din prea multe greșalele noastre

amestecat în vânzolul mulțimii să vezi
coapse perdante
și sâni tămâioși prinși de paloare sub teascul
unui trup bărbătesc
cutremurându-se de a desfrânării molimă, sacră,
masculi și femele
infibulate
cu vinete burți în lumina cuțitului Tău
despicate, viermuitoare de prunci...

pune-Ți și Tu ochelarii de cal, să-i cunoști:
ignoranți, vinovați
adunați în cirezi apostolice, -mpinse
de răsuflarea divină în magma dospind
în aluatul hyleic din care câte un braț spectral se întinde
să Te prindă de gât. și apucă
un cap alb de înecat
scos o clipă deasupra bulboanei în fierbere
din care putori răsucindu-se iau, efemeră,
o formă umană...

coboară și arzi lângă robul
prăbușit peste pupitru, cu fața în jos
în bălegarul foilor scrise,
scufundă-Te lent odată cu el în lintița groasă-a
comédiei, în sucul ei gastric

să-l vezi, să-l cunoști: fermecător
fermecat
o pocitanie, o lepră prea comică
excrescență în carnea neantului
exagerare burlescă a nopții. înghițită de smârcuri...

va stărui deasupra apelor furia
numinoasă a râsului său. intra
cranian. a râsului sub
trepanație
și-o energie albă, remanentă, căutându-Ți obrazul

vor trosni în final ca ulcioarele țestele
turnând gaz peste focul
ilariant, provocând o spontană combustie
un vezuviu de vaiere
ad majorem gloriam Dei

vor fi mari petreceri, chermese și nunți
vor fi făgăduințe înalte de pierdere
și lemne îngrămădite în mijloc. pentru arderea iute
de tot. în spasmul digestiei, mistic,
Ora pro nobis!

ȚESĂTOARE DE GIULGIURI ÎN LUMINA OCCIDENTULUI

Mai lasă-mă!
încă nu m-am săturat de atâtea apusuri mortuare.
mulți zic: Dumnezeu este moartea. moartea este Dumnezeu.
apoi se îndepărtează.

la mesele joase printre bonzi și porcari am zăbovit
îndelung
rupând din soare cu unghiile

gustând
dând mațului ce este al mațului. mereu peste saț.
săturată nicicând.

Cucernice fețe, câinoasă adunare, le-am spus
înclinându-mă,
pe lângă evlavia voastră
blasfemia e aur curat. din ea voi ciopli
un nou Dumnezeu. (au tăcut dușmănos
din rărunchi).
***

Știu acum:
și-n infern oameni cu mâinile goale înalță altare
lui El Elyon

preoții lor binecuvântând abatorul
crapă țeste de vaci și de boi, cântând liturghia
furioși
cu bale la gură. procleținд, trecleținд
pentru serviciul divin plătiți cu sferturi de vită
în temple se frige pastrama

confesorii învârt ciocanul cel mare
al Domnului
spre convertirea păgânului
izbitura-i aprinde aceluia-n cap
un fulger stupendum
et fascinans

mulți au zis: cu folos e zdrobirea de oase
că aduce-ndreptare
și
limpezire de minte...

***

E pavoazat cu icoane tartarul. vuiește
de frenezia supliciilor
rafinat transformate-n delicii
prin tehnici extatice deprinse-n pustiu. de mortificare
de însetare și nemâncare
de îndobitocire-ndelung exersată lângă-un mare maestru
care ține deasupra alumnului o căldare-nclinată
cu zeamă de varză
vărsându-i pe răni din belșug saramura...

și parlagiul (aici) își trage veșmântul de sac
își înnoadă cilicii
plânge casapul
ținând în mână un scalp
tatuat cu versete din biblii

(multe lacune în textul
infestat de bacilii din beciul Sfântului Scaun
cu vopselile-ntinse de lacrima celui belit
de gealați luminați
umaniști
mânuind cârlige și clești, in nomine Dei,

pe muzică sacră. de Bach).

***

Și-n infern cei pioși ridică jertfelnice,
paturi
pentru tortúrile dragostei
ale destrăbălării Aceluia cu fiicele voastre
agonizând în poziții lascive
podidite de sânge după îmbrățișarea divină.

(și voi toți împrejur, privitori,
lutului dând
ce e al lutului: băuturi și mâncări
și iubiri ilicite
scurte, gâfâite, cazone)...

***

Le-am pus întrebări. despre pulberi și despre
poți citi la lumina marilor ruguri, poți s-aprinzi
de la pară țigara

poți să scrii inspirat Iliada
resuscitați de friptoare
morții zvâcnesc în șezut și-ntind brațe spre cer
aplaudând furtunos
până se scurge din ei tot lichidul grăsos, inflamabil

poți să scrii despre sfinte masacre. cu
sumedenii de morți
ce stau rânduiți ca bușteni pe câmpul de luptă
umăr la umăr
cu fețe umbrite
de largile aripi ale Domnului lor

planând
necrofag...

peste toți, peste toate
pică frunze scrise mărunt, ilizibil. citesc
și rescriu
codul de legi al nebunilor.
codul deontologic emis de ghilda casapilor...

***

Crepuscul.
holocaust. jertfă sau crimă?
din carnea mea
soarele își retrage încet energiile

El über alles

mai rabdă-mă, spun,
încă n-am încheiat capodopera, valul
de pânză cernită,

țesătoare de giulgiuri în lumina Occidentului.

mai lasă-mă, spun,
dar soarele meu pierde raze. și eu, întristata,
pierd sânge...

OGLINDA ȘI CRANIUL

Oglinda și craniul lucind în oglindă
nimicul
David și Solomon inspectând zalhanale și hala de pește
butoaie cu stridii, semințe de floarea soarelui
prăjite cu sare-n ulei
la cornet sau la halbă
nimicul
colorat, sclipitor, ieftin ca braga.(Silentium !
Iehova e treaz și creează
musca câinească, tăunul, scolopendra, aspida,
pe bocciu, pe sașiu, pe rahitic, pe fonf,
îl creează pe drac
dolofan
pozând gol întins pe o blană)...

***

Tu vino spre seară
la țărm suntem noi așteptând cu buchete enorme,
noi
zămisliți prin viol în vremuri de ciumă
de El
prăbușit în picaj, depunând mulțime de larve
în carnea femeilor mistice
deschisă ca floarea

noi, palide chipuri sub un cer răscolit,
ectoplasme
rătăcind fără țintă,

proiecții, trucaje...

CONSTANTIN MUNTEANU

Diamantul meu din flori.

(fragment din romanul "Bufonul sorții")

– Vlădene, sunt depășit! N-am avut niciodată orgolii de medic atoateștiutor – de ce-aș avea așa ceva acum?! Ca să mă elucidez în cazul tău, ar trebui să te mai țin în spital măcar două săptămâni.

– Doctore, glumești! – m-am uitat eu lung spre Dobre. Nu spun că nu-mi place să stau aici, mai ales când vii să-ți bei cafeaua cu mine – eu înghit în sec, tu bei cu plăcere...

– Fie primit!, c-ai avut destule plăceri în viață...

– ...dar te rog să mă crezi că poimâine începe congresul; am și eu fixurile mele: am zis că fac o slujbă; trebuie să fiu prezent în biserică. Deja mi-ai promis de ieri că-mi faci ieșirea.

– Ți-am făcut-o, asta-i: se cheamă scrisoare medicală. Dai o copie medicului de familie să-ți scrie rețetă compensată, altfel, vei cheltui pensia întreagă pe medicamente. Sper că nu mă enervezi și tu, ca alții: „chiar trebuie să le iau pe toate, dom' doctor?!"

– Uite, doctore, – am încercat eu să restabilesc tihna unei discuții ca între doi prieteni – imediat ce revine Cristinica de la congres, așa, cam la o săptămână după Sfânta Maria, promit că mă reîntorc să-mi faci investigații câte vrei. Pot pleca azi, sau nu?

– Nu știu. Mai așteaptă. Doamna Păduraru mi-a spus că, până deseară, îți poate da elicopterul la orice oră.

– Ce să mai aștept?

– Să-ți dau eu drumul. Nu-s de capul meu – a făcut medicul un gest din care am înțeles că s-a abținut cu greu să nu-și ducă la bun sfârșit fraza; „să-l fi rugat doamna Maria, să poată ea să-și facă timp de-o vizită scurtă? Exclus!"

Dobre a început să se plimbe prin încăpere nervos, trăgând mereu cu coada ochiului spre ceasul de la mână. „Sigur a primit telefon de la Parchetul General. Fiică-mea l-o fi rugat să mă rețină, să poată veni și ea să mă viziteze la spital. La telefon mi-a spus că nu-și vede capul de-atâtea probleme. „Dacă nu-ți vezi capul, cum să-l mai vezi pe tat'tu?! Bine că n-ai uitat, la discuția telefonică de ieri, să-mi spui c-am încălcat grosolan legea." „Doar nu-ți închipui că-s de acord cu ceea ce-ai făcut! Trebuia să fi redeschis procesul de partaj. Ceea ce i-ai făcut mamei se cheamă șantaj." „Ceea ce i-am făcut mă-ti se cheamă dreptate. Dreptate în stilul Vlădeanu, să-ți fie clar! Legea i-ar fi dat ei banii din dreptul de autor imediat. Eu mi-aș fi recuperat ceea ce-a luat ea cu japca la sfântu'-așteaptă." Și fiica mea a închis telefonul. Aseară, târziu, m-a sunat să-și ceară scuze. Eram deja adormit și nu știu ce i-am răspuns. Țineam minte că am adormit liniștit, semn sigur că-mi vărsasem toți dracii; „măcar la prima oră, înainte de-a pleca la serviciu, putea să treacă pe la patul meu, cum a făcut-o Teona în dimineața aceea, când eram în secția de arși" – am gândit cu tristețe imediat ce m-am trezit și iarăși mi-am amintit ceata de țigani adunați la patul bătrânului care fusese adus cu salvarea.

– La naiba! Trebuia să fi venit de-o oră! – a izbucnit profesorul Dobre privindu-și iarăși ceasul, apoi s-a întors prompt către mine: Vlădene, mi-a venit o idee! Cum de nu m-am gândit?! Tu te-ai drogat! – a întins el brațul în direcția mea. Altfel, nu-mi explic starea ta de bine. Stai că rog o asistentă să-ți ia sânge... – l-am văzut căutându-și prin buzunare telefonul mobil.

– Doctore, te-ai prostit?! Poftim, îți spun adevărul, mă jur! M-am îndrăgostit.

Dobre a tresărit, închizând telefonul mobil cu zgomot. A rămas locului, privindu-mă chiorâș:

– Îți bați joc de mine?! Dacă nu era doamna Anastasia, crezi că aveam timp de tine?! Ajungeai pe mâna unui medic primar, cel mult!

– Dacă nu era doamna Anastasia, cine știe pe unde-ți pierdeai urma ca medic generalist de provincie, nu cunoșteai o tânără superbă, mare melomană, cu buletin de București și părinți influenți, c-ai putut rămâne stagiar în Capitală.

– Parcă tu, dacă te-ai dus la dracu-n praznic

într-o uzină chimică, n-ai publicat la Cartea Românească?! Valoarea...

– Vax, doctore! – i-am strigat plin de năduf. Ca să-ți fie recunoscută valoarea, să ai un diagnostic corect, trebuie să te învârți printre marii diagnosticieni. Ca scriitor, eu am ajuns mereu pe mâna unor rezidenți grăbiți după ciubuc. Hai s-o lăsăm moartă.

– Măi chem asistenta să-ți ia sânge, sau îți dai cuvântul de onoare? Jur că, dacă te-ai drogat, rămâne între noi doi!

– Cheamă asistenta și du-te naibii! Nu pot jura că nu-i vorba de un drog...

– Dacă-mi spui iar că-i vorba de iubire, te trimit și eu, nu naibii; chem salvarea și te trimit Aureliei Mătăsaru, că tot scrie ea un tratat de psihoterapie. Auzi, îți spun un secret. Să nu dea naiba să sufli un cuvânt, că eu nu te mai primesc, și ajungi pe mâna vreunui mecanic începător. Se pare că prietenul tău Păduraru a fost scos din catalepsie cu ajutorul unor stimuli sexuali; ceva e în neordine cu paraşuta aceea blondă pe care n-a mai văzut-o nimeni de atunci: e un secret știut doar de Aurelia. Bătrânul Freud n-a rămas celebru degeaba... Cum numeşti tu asta? A! Esența sexului. Deci, la tine, e vorba de iubire... Și cine-i nefericita? Că fericită nu poate fi, ce naiba! Și bătrân, și bolnav de inimă... Și... Zi-mi un organ – hai, că doar ai făcut ceva Anatomie în liceu –, ca să-ți spun ce hibe are. Nici astea trei degete de la mâna dreaptă – nu te gândi la prostii, măgarule! –, astea cu care faci cruce, uite ce monturi au de la ținut creionul – a gesticulat Dobre violent, spre amuzamentul meu. Deci, – a coborât el tonul – cine-i nefericita?

– O doamnă – i-am răspuns calm, uşor amuzat.

– Și nu ți-e milă de ea?

– Mi-ar fi milă s-o las neiubită. Abia aştept să ajung acasă! – am închis eu ochii, gesticulând domol, ca într-un recital. Am un pachet mare de cearşafuri albe... albe... Și-am să mă iubesc cu ea nopți în şir! Voi avea grijă să aduc în fiecare seară un buchet de regina nopții, să-l pun în vaza de sticlă ordinară, în care mama punea vara mănunchiul de sânziene pe care i-l aducea tata când venea de la coasă, și-o să am lumină toată noaptea, să mă iubesc la lumina lor. Data viitoare, când vin la control, îți aduc o parte din manuscris, să vezi cum arată cearşafurile – imaculate cândva – după orele mele de iubire.

– Data viitoare te trimit direct la Aurelia Mătăsaru în secție.

– Și mai zici că eşti meloman!... – am făcut eu un gest de lehamite.

– Sunt, măi Mihai, dar eu n-am norocul tău să mă pot iubi cu vreo muză; eu doar gust din fructul iubirii altora pe care, din când în când, îi țin zile sau săptămâni în garajul ăsta, să le mai repar motoarele. Na, că sunt chemat – s-a lovit cu palma peste buzunarul halatului, unde începuse să-i sune telefonul mobil. Aşteaptă-mă, că revin – mi-a făcut un semn categoric, după ce a iscodit cu privirea interiorul rezervei, să fie totul în ordine.

Am aşteptat calm, sprijinit de marginea patului. Mă interesa prea puțin agitația lui Dobre; aş fi vrut să scot telefonul, s-o sun pe Olguța, s-o întreb pe unde ajunsese. „Vere, dă-mi cheile de la Ford-ul tău roşu, ca o fustiță de damă în călduri, să plec înainte la Sânzieni; îl duc și pe Chioru. Deseară mă întorc cu elicopterul, că şefa a zis că nu te lasă să pleci cu maşina; e prea lung drumul și-i și zăpuşeală, nu glumă. Dă-mi și cheile de la garsonieră, să-ți iau geanta de voiaj.” Socoteam că Ford-ul meu o fi trecut de Focşani. Mă interesa să aflu cum suportă Chiorul drumul cu maşina.

– Poftiți aici; intrați, vă rog! – am auzit vocea lui Dobre înainte de a se deschide uşa de la intrarea în cameră, a cărei clanță se împiedica mereu și trebuia apăsat puternic pe mâner.

Întâi am zărit buchetul mare de flori – „evident, vrea s-o iert că n-a ajuns până acum la mine” –, apoi mi-am întâlnit privirea cu ochii vii și luminoși ai fiicei mele.

– O, dar ce ținută elegantă are ciripul meu; chiar că arăți ca o prințesă, nu ca un procuror! – am exclamat, nevenindu-mi a crede ochilor: părul coafat simplu, dar elegant, obrazul curat, uşor fardat, cum îi plăcea Cristinei să umble de obicei, dar în rest – total schimbată: un lănțişor elegant de aur, cu o cruce aşternută pe piept înainte de decolteul rochiei de vară, din mătase înflorată, care îi punea de minune în evidență trupul; „parcă s-a mai împlinit de când n-am văzut-o; sânii îi sunt mai mari; s-o fi îndemnat Giuseppe să-și facă implanturi?!, doar nu-i nebun!”

– Bine v-am găsit!

Am tresărit, dându-mi capul uşor pe spate, s-o pot privi mai bine pe aceea care mi s-a adresat; „nu-i vocea fiicei mele!”

– Vă las – a făcut brațul drept al profesorului

Dobre un gest elegant, ca o invitație adresată doamnei să avanseze în cameră. Vlădene, – mi-a zâmbit complice – atât am avut sarcină de la doamna Anastasia: să te reţin până vine doamna – apoi s-a înclinat şi a ieşit, închizând uşa încet, fără zgomot.

– Dumnezeule, tu eşti Valentina!... – am desfăcut eu uşor braţele, să dau curaj doamnei din faţa mea.

– Deci este adevărat: semăn, într-adevăr, cu fiica dumneavoastră. Bine v-am găsit! – a repetat doamna, înaintând către mine încă un pas. Vă rog! – mi-a întins buchetul cu flori, pe care l-am primit cu un gest domol, plecându-mi obrazul, ca un sărut tandru dat petalelor. Întotdeauna mi-am dorit să ofer măcar o floare lui Moş Crăciun – mi-a zâmbit Valentina.

M-am rotit către măsuţa din apropiere şi am aşezat buchetul cu mare grijă, ca pe un obiect de valoare.

– Bine-ai venit, Valentina!

Doamna s-a apropiat, şi-a trecut braţele pe după gâtul meu şi m-a sărutat pe obraz.

– De câteva zile, de când ştiu cine eşti – te superi dacă renunţ la dumneavoastră? –, mereu mă întreb cum trebuie să mă comport. Până la urmă, am cerut sfatul doamnei Anastasia. M-am trezit întoarsă în timp, când, copilă fiind, mergeam la ea în apartamentul din blocul Yanis şi luam lecţii. Nu numai de pian. O jumătate de oră trebuia să merg prin cameră cu un vas de alamă aşezat pe creştet; „aşa se iese la rampă – ca o regină!" Chiar şi mămica a învăţat de la mine cum trebuie să ţii paharul în mână, fie că eşti singură în bucătărie sau la o recepţie. Acum i-am cerut sfatul; nu ştiam cum trebuie să mă comport cu tine. „Oricum, să nu încerci să-i spui tată. Mihăiţă al meu – aşa îţi zice doamna Anastasia – va aprecia că-l vei numi mereu tată pe acela care te-a crescut."

Valentina şi-a sfârşit vorbele într-un surâs larg, cu care îşi va fi întreţinut invitaţii după concertele din emisfera australă. I-am văzut palma dreaptă prezentându-mi fotoliul:

– Nu vrei să luăm loc? Nu, nu! Stai tu aici, că eu aduc fotoliul celălalt – şi imediat am văzut-o împingând până dincolo de măsuţă fotoliul care stătuse în colţul de lângă fereastră. Ce curios! – mi-a zâmbit, aşezându-se cu eleganţa unei balerine, prefigurând parcă plutirea unei frunze coborâte spre covorul ierbii maronii, toamna. Doamna Anastasia mi-a povestit totul despre tine. Chiar şi love story-ul tău cu mămica mea. O parte, foarte mică, din viaţa ta o ştiam şi eu. Îmi plăcea să-i spun tinereţea lui Moş Crăciun. Este vorba de romanul tău Moartea magnoliei, pe care ai început să scrii autograful când ai fost prima dată în casa noastră din Bucureşti, într-o iarnă. Bunica l-a pus în bagaj când am plecat din ţară. Mereu îmi arăta poza ta de pe coperta a patra: „El este Moş Crăciun care ne dădea seara târziu sacoşele acelea pline cu bunătăţi." Atât mi-a spus. Eram de-acum adolescentă, mămica murise, iar când voiam să mă gândesc la ceva frumos, priveam poza ta de pe coperta a patra. Apoi, ne-am tot mutat: împachetări, despachetări, bunica a murit şi ea, tăticul a căzut pe scenă la mijlocul operei Othello; publicul a rămas înmărmurit; impresarul ne-a spus, mie şi fratelui meu, că nu ne mai poate da nimic; cică ieşise în pierdere – de-ale noastre! Şi ne-am tot mutat. Când, peste un timp, am căutat cartea, rămăsese fără coperţi, fără paginile de început şi de sfârşit. În câteva locuri, în interior, jos, lângă cotor, scria titlul ei: Moartea magnoliei. Nu mi-a trecut niciodată prin cap să dau o căutare pe internet; sigur aş fi aflat cum îl cheamă pe autor. Mie îmi plăcea să-i spun Moş Crăciun... – şi-a dat Valentina din nou capul pe spate, pierzându-se în visare.

– Aveai un frate. Ce face? – am împins eu discuţia mai departe, s-o scot din momentul de reverie.

– O! Zdrăngănici – aşa îi spun între patru ochi, când ne vorbim în româneşte – este bine. Are restaurantul lui şi-i foarte mândru; se cheamă Sa'am; nu-i ceva asiatic – a început Valentina să râdă. Când am rămas singuri cu bunica în ţară, cel mai greu ne-a fost cu mâncarea. Fratele meu cerea mereu salam; nu putea vorbi corect şi pronunţa sa'am. După ce a murit tăticul – eu abia trecusem de 16 ani, fratele meu împlinise 8 –, a trebuit să cânt noaptea într-un bar pentru gay, eram asaltată de tot felul de femei...

Valentina povestea cu o seninătate dezarmantă. Îmi impusesem să stau calm în fotoliu, să-i dau încredere că poate continua; ştiam că atenţia interlocutorului îţi dă întotdeauna curaj să duci confidenţele până la capăt.

– Şi studiile? – am întrebat, să nu-i dau răgaz să renunţe.

– Îmi era tot mai greu; studiile costau foarte mult, că eram în anul doi la Academia de Muzică. Fratele meu începuse să câştige şi el: avea o bicicletă şi livra acasă, clienţilor, mâncarea unui restaurant de suburbie. Într-o noapte, lângă pianul meu de la bar au

stat doi bărbați; amândoi, asiatici. În pauză, cel mai în vârstă s-a prezentat. „El este prietenul meu de-o viață” – mi l-a arătat pe domnul de alături. Te urmăresc de mult. Ai cei mai frumoşi ochi din Asia. Vreau să mă căsătoresc cu tine, să-mi faci doi copii, să ştiu pentru cine muncesc.” De obicei, când eram asaltată, luam trei note de sus, ca un strigăt, şi venea patronul barului să mă salveze. În seara aceea n-a mai venit; s-a scuzat că era la toaletă. Două zile am stat în casă şi am plâns. Apoi, mi-am continuat viața; trebuia să câştig, măcar pentru masă şi chirie. De la Academie fusesem anunțată să mă prezint din nou de urgență la cursuri, că mi se acordase bursă; o bursă specială, pentru cei eminenți. Am fost trimisă un an şi la Academia de Muzică Toho-gakuen din Tokio. La absolvire, cineva mi-a adus flori; era bărbatul din bar, el îmi plătise toate studiile, bursa la Tokio, un curs de scurtă durată la Seul şi veghease din umbră asupra mea. Eu încă mai visam. Ce fată nu visează la 18 ani?! Visam să mă cucerească cineva, mai ales vreo fe... me... – mă rog, cineva!, cu vorbe spuse pe jumătate, aşa cum citeam în limba maternă, singura care-mi mergea la suflet; visam să fiu undeva, pe un peron şi să-mi întâlnesc privirea cu a unei tinere doamne... Îmi era ciudă că nu mai aveam coperta romanului, țineam minte că era o poză frumoasă acolo, care îmi amintea orele de educație din blocul Yanis şi sacoşele pline pe care le lua bunica mea din mâna acelui bărbat enigmatic, uşor legănat la mers, ce venea întotdeauna în fața noastră pe mijlocul trotuarului, parcă ar fi vrut să ne lovească şi doar în ultima clipă făcea un pas în stânga iar bunica avea grijă să prindă din mers sacoşa. Peste un an, am născut o fetiță. N-aveam decât două lucruri mai de valoare ale mele: pianul şi cartea în românește. L-am rugat pe soț s-o numească pe fetiță Teona – îmi plăcea tare mult numele acelei tinere doamne din romanul rămas fără coperte; cine nu s-ar îndrăgosti de o tânără cum o descrii tu acolo?!... Când am citit actul de naştere al fiicei mele, scria Te Ona. Pe a doua, am numit-o ca pe mama, Simona, dar în acte a apărut Sy Mona. Soțul meu a murit după câțiva ani; a murit de bătrânețe. N-a avut ce mai lăsa fetelor; investise totul în cariera mea muzicală. Acum, fetele mele sunt amândouă la Beijing, la Academia de Balet. Acestea sunt – mi-a întins Valentina telefonul ei mobil, pe ecranul căruia s-au derulat mai multe imagini în care apăreau două tinere cu trăsături mai degrabă asiatice, decât europene; doar ochii le erau albaştri, scânteietori.

– Doamne, ce nepoate frumoase am! – m-am bucurat.

– Mulțumesc! Doamna Anastasia mi-a dat Revista Arhivelor, cu studiul acela despre originea ta... A noastră – a zâmbit Valentina. M-a sfătuit să nu le spun fiicelor mele – n-ar înțelege. Întâi trebuie să le vorbesc de România, să le spun ce-i cu limba aceea ciudată pentru ele pe care o folosesc în discuțiile cu fratele meu... să le spun cum a murit bunica lor... Apoi să le vorbesc de tine...

– Nu ştie nimeni că eşti din România?

– Nu, nimeni. Se ştie doar că am copilărit în Franța. Când am aflat că sunt căutată insistent de doamna Anastasia, mi-a trebuit mult timp să mă hotărăsc să răspund. De câte ori auzeam de România, îmi răsuna întotdeauna în urechi *Ingrata patria, ne ossa quidem mea habes.*[1] Te rog! – a făcut Valentina un gest precipitat către mine. Sper să nu ai şi tu o criză, ca doamna Anastasia – a continuat râzând, apoi, devenind gravă, a şoptit: Ştiu expresia de la tăticul meu; când se îmbăta – şi o făcea tot mai des înainte de moarte –, repeta întruna vorbele acestea. Frica de Europa, de România în special, am căpătat-o imediat după moartea mamei. Îmi pare rău că trebuie să ți-o spun... Cred că a fi scriitor este ceva ciudat, ceva ce eu nu pot pricepe... Doamna Anastasia a încercat să mă facă să înțeleg că un scriitor îşi iubeşte țara cu sentimente din partea cealaltă a cercului pe care stă ura mea pentru Europa şi pentru România; o ură născută din frica de după moartea mamei. Am tremurat o noapte întreagă când un vas pescăresc ne-a trecut din Palermo în Tunisia; am crezut că vom fi executați şi aruncați în mare, să ni se ia bagajele cu care fugiserăm din Paris. Astăzi, la aeroport, când am văzut cum sunt luată la întrebări, dusă într-o cameră şi fotografiată ca traficanții, din față şi din profil, puțin a lipsit să iau primul avion spre Asia.

– De ce?! – am tresărit eu.

– Nu ştiu, Mihai! Pe cuvânt! Cred că ambiția să ajung aici şi să-ți aduc flori pentru sacoşele acelea cu mâncare m-au salvat; „trebuie să ajung la el!” – mi-am ordonat. Şeful polițiştilor de frontieră se tot uita la mâna mea – am înțeles că-i plăcuse inelul meu cu diamant. „Aveți copii?” – l-am întrebat. „O nepoată; va absolvi Academia de Poliție.” Atunci, am prins un

moment când rămăseserăm doar noi doi în încăpere şi i-am oferit inelul. Nici o clipă n-a vrut să mă creadă că sunt pianistă. O ținea întruna cu „las' că știm noi! Dar du-te, dacă zici că ai pe cineva drag în spital..."

– Dumnezeule!... am exclamat eu, îndoindu-mă de mijloc, parcă să mă apropii mai mult de doamna din fața mea, s-o văd mai bine. De ce n-ai dat un telefon?! Doamnei Anastasia, domnului profesor Dobre...

–Telefonul îmi fusese luat odată cu bagajul.

– Şi?!

– Şi – a început Valentina să râdă, un râs cizelat, care i-o fi delectat pe admiratorii rămaşi la dineul de după vreun concert. Inelul m-a costat puțin, câteva sute de dolari; avea mai degrabă valoare sentimentală, mi-l dăruise o prietenă. Cred că mustăciosul acela bătrân ar fi fost mai mulțumit să-i fi strecurat în buzunar nişte bani; şi doar m-a sfătuit doamna Anastasia să am pregătite nişte plicuri... Când am părut contrariată, – „vai, doamna Anastasia, ce mă sfătuiți!" – ştii ce mi-a spus? „Tu te duci să-l vezi pe Moş Crăciun al tău, nu să faci ordine. Are cine-o face." De-aceea am întârziat. Zău că n-aş fi scos inelul de pe deget dacă deseară n-aş fi avut bilet de avion către Londra; mâine trebuie să mă întâlnesc cu… cu impresarul meu, să rediscut contractele. Doamna Anastasia mi-a dat tot programul peste cap. Am înțeles că ți-a vorbit de Steaua Polară; pentru mine este cea mai mare provocare; „pentru flaut şi pian" din partea întâia şi „pentru oboi şi pian", din a doua, mi-au dat fiori când le-am studiat. Zilele acestea credeam că voi face o primă audiție cu o mare flautistă, care a plecat să țină nişte cursuri la Bremen şi-şi tot amână întoarcerea iar doamna Anastasia... Doamne!... Nu-mi închipuiam că poate fi atât de rea. Să vezi ce i-a făcut Inei, Teona mea, aşa îi spun în gând, că, asemenea ție pe peronul din fața uzinei, doar am stat şi am privit-o… – şi-a lăsat Valentina iarăşi capul pe spate, cu ochii închişi, surâzând unei amintiri dragi. Am intrat în fugă în salon: răsuna vila de țipetele doamnei Anastasia; mi-am amintit cum descrii tu furia acelei inginere şefe, Brânduşa Roman, din romanul tău, atunci când îl ceartă pe tânăr că a plecat acasă, în ziua precedentă, de Sfânta Maria, fără voia ei. Teona mea surâdea, avea o anume măreție dată de siguranța de sine, asemenea tânărului, acel alter ego al tău din roman, care spune simplu: „a fost ziua mamei; am fugit până acasă, să-i duc flori..." Eu cred că asistam uşor distrată, la fel ca Teona în scena din romanul tău. Nici nu m-au mai interesat țipetele marii compozitoare; fusesem fascinată de prezența acelei tinere. Cu greu, am înțeles că doamnei Anastasia nu-i plăcea figura unui erou de baladă; „ți-am dat degeaba poza tabloului!", iar tânăra aceea o privea calm, radiind un surâs matern; „bine, am înțeles: vreți privirea mai tăioasă, ca paloşul. Dormi, puiul mamei! – şi-a mângâiat ea burtica mare într-un gest de infinită tandrețe (atunci am sesizat că-i gravidă) şi s-a uitat apoi spre doamna Anastasia dojenitoare: Bunica aceasta a ta are dreptate; las-o să obosească; să fie blândă când ți-o spune poveşti." Brusc, țipetele au încetat. „Gata, terminați-vă cafeaua!" – le-a ordonat doamna Anastasia celor două, că Ina venise însoțită de o tânără grăsuță, care mi-a fost prezentată ca arhitectă. „Ia aminte! – mi le-a arătat doamna Anastasia. Vei mai auzi de ele. Ina, la care văd că-ți stau ochii, îți va încânta privirea când vei privi interiorul sălii, mai ales tavanul, iar cântecul tău va răsuna perfect grație ei – mi-a arătat-o pe doamna grăsuță –, talentata Giselda, arhitecta specialistă în acustica sălilor de concerte." Când cele două au făcut ochii mari spre mine, vrând să spună ceva, – cred că Ina începuse să întrebe cum mă cheamă – doamna Anastasia a lovit cu bastonul întrun scaun: „Gata! Voi două, acasă, la lucru!" – şi le-a condus spre ieşire. Lăcrămioara, colaboratoarea doamnei Anastasia, ar fi vrut să-mi şoptească ceva, dar n-a mai avut timp, că se grăbea şi ea să plece la Londra, împreună cu cele două tinere. Abia a prins un moment să-mi strecoare o carte de vizită: „Ți-a lăsat-o Ina..." Oricum, – a început Valentina să râdă încet, amuzată de-a binelea – nu-mi închipuiam că mă pot simți aşa bine în Europa; certuri violente urmate de împăcări tandre, pline de căldură. Iar pictorița aceea, cu burtica ei rotundă... Ce sublimă este maternitatea!... M-a privit cu atâta seninătate... – şi-a închis fiica mea ochii din nou, parcă ar fi vrut să revadă scena întreagă; mă îmbătam de surâsul ei, mai tandru şi mai luminos decât l-o fi avut Cristina mea vreodată, întrerupt când şi-a coborât privirea, devenind prezentă, parcă şi-ar fi scuzat clipa de visare de mai înainte; a spus pe un ton simplu: Regăsisem ceva din aerul cald al copilăriei mele, în casa de aici, din București... Astăzi n-am timp, din păcate; vreau să ajung mai repede la Londra.După 7-8 septembrie, când m-a invitat Lăcrămioara să merg cu ea la moşia ei de la Prăjeşti, vreau să revin şi în București, să revăd vila în

care am locuit. Nu cred c-o mai pot revendica – doamna Anastasia mi-a povestit ce greu şi-a recăpătat o parte dintre proprietăţi –, dar voi încerca s-o cumpăr. Fratele meu îşi aminteşte mereu cum ne fugăream pe scara interioară şi cum se închidea singur în bucătărie, să poată mânca pe săturate sa'am-ul adus de tine; sunt singurele lui amintiri despre România – şi-a sfârşit Valentina spusele, râzând încetişor, cu capul lăsat mult pe spate şi cu ochii închişi; „Doamne, fata asta este cea mai puternică din tot neamul Vlădenilor!" – am gândit, luând aminte la seninătatea de pe obrazul ei, şi am continuat s-o privesc cu infinit drag; surâdea unor amintiri care o făceau într-adevăr fericită; „singura din neamul nostru, care, din păcate, n-a cunoscut dragostea; ce blestem!, să nu poţi spune c-ai iubit de-adevăratelea!..."

Luam aminte la doamna din faţa mea, prăbuşită pe fotoliu cu privirea în tavan – „are ceva din Sfânta Tereza în extaz a lui Bernini" –, şi nu vedeam decât o copilă – o adolescentă mai înaltă şi mult mai frumoasă decât aceea care venea la braţul bunicii, lăudându-se fericită cum a fost apreciată de meditatoarea ei la pian; o vedeam asaltată de lesbienele din barul în care cânta, acceptând să-i facă doi copii acelui bătrân homosexual – un bărbat cu suflet imens, la urma urmei, care investise totul în cariera ei muzicală.

– Aici, dar vă rog... să-l anunţ pe... – am auzit vocea speriată a unei femei pe sală.

Uşa rezervei a fost dată cu violenţă de perete iar în încăpere au intrat, umăr la umăr, doi bărbaţi cu cagule pe faţă. Imediat, între ei a apărut un tânăr cu un dosar din piele în mână, ca mapa de pe vremuri a celor veniţi de la oraş cu colectivizarea prin sate.

– Nu mişcă nimeni! Cristina Vlădeanu, mâinile la vedere! – a apucat-o unul dintre mascaţi de umăr pe Valentina.

M-am întins peste masă şi am prins mâna Valentinei, strângând-o, hotărât s-o fac atentă să mă privească: i-am zâmbit, făcându-i ştrengăreşte cu ochiul; înţelesesem despre ce-i vorba.

– Am zis: nu mişcă nimeni! – a strigat către mine unul dintre cei doi mascaţi.

– Aici, domnişoară... – am auzit vocea tânărului cu dosarul.

La spatele meu au răsunat tocurile unui mers ferm de femeie, apoi, o voce foarte cunoscută a început:

– Cristina V. Vlădeanu, te caut toată Europa. Îţi aduc la cunoştinţă că... – şi fiica mea s-a poticnit, întâlnindu-mi privirea. Că... pe numele tău...

– Ce se întâmplă aici?! – a răsunat vocea profesorului Dobre şi l-am văzut împingându-i în lături pe cei doi mascaţi, ca pe doi copii, să poată ajunge în faţă.

– Doctore, – l-am certat eu, luând un aer grav – tocmai ai întrerupt aria fiicei mele; aşa meloman eşti?

– Tă... ti... – a vrut fiica mea să spună ceva, dar tânărul fără cagulă scosese deja din poşeta Valentinei paşaportul şi-l întinse deschis către Cristina:

– Cei de la aeroport spun că-i în ordine, nu-i fals; dar priviţi fotografia – a deschis el dosarul din mână, să prezinte dovada – probabil o fotografie, după cât am putut eu zări.

– Afară!! – a ţipat fiica mea spre tânărul cu dosarul deschis şi către cei doi mascaţi. Dumnezeule!... – şi-a dus ea palma la frunte – ce gafă!... Te uiţi la mine şi râzi! – a întins în direcţia mea braţul, fluturând paşaportul deschis ce-i fusese pus în palmă. Hai, zi-i gluma ta cu carabinierii lui Offenbach...

– Aia-i pentru alt context – am pufnit eu în râs, continuând s-o ţin de mână pe Valentina ca pe un copil pe care nu vrei să-l rătăceşti. Să recunoaştem că şi Poirot a luat plasă la începutul carierei.

– Mersi! Vorbeşte scriitorul Mihai Vlădeanu. Dar cred că-i vorba de Sherlok Holmes, şi nu de un roman serios, ci de o parodie.

Valentina şi-a eliberat încet mâna din strânsoarea mea şi s-a ridicat în picioare. Mi-am dat seama că-n toate minutele de mai înainte nici măcar nu tresărise; doar mă ţinuse strâns de mână, ca un copil ascultător.

– Tu trebuie că eşti fiica lui Mihai. Valentina – a întins ea mâna. Valentina Poenaru. Acolo – a arătat spre paşaport – este traducerea în engleză: Tina Glade.

– Frumoasă primire! Pe măsura plecării tale din ţară... – a clătinat fiica mea capul cu amărăciune, aruncând paşaportul pe măsuţă, lângă poşeta Valentinei, cu un gest de funcţionar vamal scârbit de ceea ce face. De doi trei ani răscolesc toate listele de zbor din Europa, toate îmbarcările pe vasele de croazieră, să dau de urma ta...

1. *Patrie nerecunoscătoare, nu vei avea nici măcar oasele mele. (lat.) – Scipio Africanul.*

ADRIANA TEODORESCU

Unchiul meu dan. Prima poveste *

în unchiul meu dan sângele se strânge-n sloiuri de gheață
alunec
o patină de lemn, salvarea stricată, poze din viitor fără mama
trec prin întreruperea mea ca nişte fire de tenie
sila aşează aerul în formă de sticlă
mă pitesc şi sunt deja un mesaj ce va fi găsit altă dată.
dan a fost de la început galben, o insulă şi un miros fără rădăcini
dan a fost aproape să fie fratele meu, dar a fost al mamei
dan a fost aproape să fie tatăl meu, dar a fost al altcuiva
dan trăieşte şi de câteva ori l-am scăpat în lume ca pe un ac
timp în care toată carnea mea a fost o sabie spartă
dan n-a fost de acord ca eu să cresc mare
dar când am fost mică
a dereglat toate unghiurile pe care le-alcătuiam cu lucrurile
m-a târât prin ironii ca pe drumuri cu pietre
m-a pus să-mping o maşină fără să ies din ea
mi-a luat dulciuri zilnic, m-a înscris la bibliotecă şi mi-a cumpărat
Nirvana.

unchiul meu dan împarte acelaşi trup cu oboseala
dacă stai în preajma lui
ochii ți se îngroaşă de somn şi nu mai poți visa sub pleoape
iar geamurile-ți captează imaginile apoi se prefac în vitralii.
când surâde se-mprăştie şi se bat pentru chipul lui măşti
şi-l năpădesc de pretutindeni oameni precum muşte
şi nu se sperie deloc căci
unchiul meu dan a stat în corp cu un cancer
dacă băteai la uşa lui venea adesea un rac să îți deschidă
şi-l întrebai de dan şi dan parc-auzea prin el,
venea repede şi în timp ce îi vorbeai
cobora nişte scări cu spatele pân-ajungeai să strigi după el
şi să-ți pierzi vocea
totuşi, cât a stat cu cancerul, ochii lui dan se rodeau în spirale

privirea lui se juca de-a mortul şi pentru o vreme lungă
un ochi a încetat să-i mai fie albastru.
de ani n-am mai patinat şi azi părea o zi bună
am alunecat şi nu mă simt odihnită.
îl vor scoate din timp ca dintr-o sală de operație
cu sângele coagulat în sloiuri de gheață
din care vor pescui cu penseta fire de somn ca o vată
şi noi cu toții vom plânge şi-l vom sili să se mai opereze încă o dată,
mama va încălzi un ibric cu apă, eu voi face un ceai,
altcineva o să citească umil, pisiceşte, rugăciuni pentru 9 vieți
şi câțiva raci vor veni cu dan într-o casă care nu mai e a noastră
şi vom da spargeri noapte de noapte
până ce în final îl vom recupera.
Apoi vom patina cu unchiul meu dan înspre lumea noastră.

Unchiul meu dan. A doua poveste

astăzi a murit dan, sau poate ieri, nu ştiu
am primit o telegramă de-acasă: dan decedat, înmormântarea mâine.
asta nu înseamnă nimic
poate că a fost ieri
când soldat unchiul meu dan a băut apă otrăvită la revoluție
şi noi am stat în pat pe rând ca bolnavii

până s-a întors slab şi aranjat în chip de lamă
când angajat unchiul meu dan nu ne-a răspuns la telefon cinci zile
şi-am dat deoparte pereţii vocii lui cu unghiile
până l-am aflat şoptind cu gâtul învelit într-o batistă
când student peste prietenul unchiului meu dan a trecut trenul
şi noi l-am lipit la loc cu o minciună şi două-trei fotografii
până dan şi-a luat toate examenele şi s-a întors acasă
să ne vadă pe noi şi să-l reîntâlnească pe zoli.
am fost la înmormântare şi nimeni nu mi-a dat nicio atenţie,
dan mi-a spus că e prima dată când moare şi nu ştie cum se face
că altădată n-ar mai ajunge aici şi ar şti cum să se ferească
mi-am încleştat mâinile în creier şi era
ca atunci când am înghiţit smoală
şi ceva ca un plâns că nu o să-l mai văd pe dan niciodată
când au acoperit sicriul aveam în gât cârpe de vase
şi le-am scos cu degetele
aerul greu s-a încreţit şi de după el a ieşit dan
mi-a făcut un semn cu mâna să nu mă uit
şi-am aflat de ce nu mă vedea nimeni.
ne-am înţeles din priviri
că niciunul din noi nu poate fi mort dacă găsim pe altul
că trebuie să aflăm pe cineva care să ne înlocuiască
apoi deodată ne-am amintit de zoli,
de tren,
de partea ce a rămas la mine, de partea ce a rămas la el
şi eu i-am spus ridică-te, nu te prosti, ce faci acolo,
iar dan mi-a zis scoală-te, nu te prosti, nu rămâne acolo,
apoi l-am simţit stând în picioare în faţa mea şi m-am bucurat
inima mi s-a plimbat sub piele ca un clopot
ochiul meu s-a tulburat şi şi-a pierdut marginile
şi m-am gândit cum va fi să nu mai văd pe nimeni.
dan vă va povesti despre mine
că a primit o telegramă de-acasă pe care erau litere
ce ieşeau din pagină în aer
că astăzi am murit eu, sau poate ieri, dar nu ştiu
că mi s-au mărit şi spart în sânge ochii şi nu le-am putut cuprinde
că mi-au venit ideile în formă de cai galbeni
şi-o hepatită cu o pătură mi-a înăbuşit ochii
că m-am îmbrăcat în gând
şi hainele-mi foşneau pe piele ca nişte şopârle
că am plecat zilnic dar trenurile mă-ntorceau de fiecare dată
departe de casă
că am ajuns într-un final la înmormântare
şi nimeni nu-mi dădea nicio atenţie.

eu voi sta în somn ca într-o gară şi dan îmi va zidi auzul
să nu mă trezească
din timp în timp vom calcula anii lui zoli
din timp în timp zoli ne va lăsa să ne urcăm în trenuri
iar el ne va face cu mâna din toate.

Unchiul meu dan. Ultima poveste

unchiul meu dan ar fi trebuit să ştie că eu nu pot să scriu
că se prăbuşesc câţiva pereţi mâzgăliţi la mine în minte
şi-i şterg zilnic cu un burete
că trupul meu face oase noi pe care nu le poate încălzi
şi le aşez în cutii de chibrituri şi aştept să le dea foc alţii
că mama a scris în locul meu până au descoperit-o
şi i-au scos părţi de timp ca pe măsele
iar din vinovăţia mea au ieşit melci mari care îmi înconjoară mâna
şi frica e o fată abstractă ce face greşit media între mine şi mama.
unchiul meu n-a vrut şi n-a crezut şi nu m-a ajutat să scriu,
de câte ori am încercat, a legat de mine cutii de conserve
ce s-au văzut pretutindeni
încât dan şi doi bunici morţi au râs împreună
de câte ori a putut, a scos timpul din ceasul său şi l-a lăsat cu mine
încât unchiul meu pleca şi mă jucam cu dan până venea noaptea
apoi a doua zi mergeam la şcoală şi scriam împreună
după care uitam să înot să mă dau cu bicicleta să vorbesc să merg
şi mama se vedea nevoită să reînceapă pentru mine tot.
unchiul meu dan trăieşte dar a fost atât de aproape să

moară
încât sunt unii care nici astăzi nu-l cred
când stă la serviciu peste program
spun că dan e dincolo şi trage de el ca de un elastic
când are cancer zic că-şi face casă şi a ales în loc de muncitori raci
când primeşte telegrame literele i se şterg şi dan şi le scrie singur
când alunecă pe gheaţă îi strigă ai grijă, să nu te tai, zoli, şi lasă peste aer o cortină galbenă.
pe dan îl formează acum mulţi iar eu şi mama nu îl mai recunoaştem
ne speriem de calmul nostru una pe cealaltă
iar mama mă ia tare: nu te prosti, ce faci, acolo, ridică-te
apoi dan e fratele meu şi-i spun poveşti cu unchi
apoi dan e tatăl şi-i spun poveşti cu copii
apoi dan sunt eu şi se gândeşte să scrie.

unchiul meu dan trebuie să ştie că nu am vrut niciodată să scriu
că eu nu am scris povestea asta despre el
dar am păstrat-o.

Unchiul meu dan trebuie să ştie
că obrazul meu e nehotărât între gheaţă şi plastic
că mi-am închipuit totul mai puţin limbajul
că e de văzut care din noi se trezeşte primul
că îmi doresc mult să aprindem lumina deodată.

Incinerare. Fratele meu vierme

S-adună nămol alb din punctul în care nu mai sunt
amintirea mea e deja un copil foarte mare care urcă prin aer
şi se întoarce scuturat de adâncuri precum un copac de zăpadă.
Se înmulţeşte peste trup catifea groasă
o temporalitate flască lasă să simt vremuri de sertar cu poze
locul meu răspunde cu mine fără socoteală,
în stocul vieţii strălucesc becuri ce o rod în coridoare
drumurile sunt de creion şi mi le şterg ape ce nu circulă
gândul acesta deasupra ca un zmeu iar dacă îl scap
m-am vărsat peste lume printr-un salt plin de noduri.
Aud în gând ca-ntr-o pădure străină focuri pentru carnea mea.
Viermele crescuse pe lângă mine ca un frate foarte mic
într-un invizibil crăpat rar de câte-un măr sau un câine mort
sila de el ca o funie pe gât unsă de mama-n noapte cu săpun de casă
vestea că e un geamăn întors curgându-mi pe ochi
mila că nu ne vom întâlni lipind câteva vârste
fiorii privirii teoretice punându-ne împreună.
Vântul îmi bate mintea ca pe o zdreanţă,
dacă aş mai avea picioare ar fi două alge, aş aluneca.
Visez scurt un cap plin de mingi şi fractura cu care se desface
Ai mei îmi spun că viermele meu aşteaptă
şi izbucnesc toţi ca o apă nefirească
şi parcă sângele mă năpădeşte încă o dată
mă voi împrăştia şi ei nu mă vor putea strânge,
şi stau ca jucării stricate cusute de viermi în cârpe
se cred bolnavi de moarte ca de-o imagine
prefacerile lor nu sunt adevărate şi-un vierme frate îi duce deoparte.
Te ard când eşti gunoi şi nimeni nu te mai aşteaptă.

Intru în cuptor şi-n minte se îndeasă chibrituri
prin gând ultima data se opreşte un ursuleţ de pluş
mâinile miros a prăjituri
fratele meu moare
privirea rigidă se dovedeşte cuburi
îmi imaginez că sunt într-o casă care se foloseşte numai pe ea
intimitatea-i devine culme
praguri senzoriale sunt preşuri de care trec ştergându-mă
sunt un copil lung ca o lumânare arsă.
Iar de aici nu mai ştiu.

(*din volumul *Aproape memorie*, Limes, Cluj, 2013)

ANDREI GHEORGHE NEAGU

Partida de pescuit

Pe Tică îl apucă amețeala. Ochii începură să-i joace feste. De-o bună bucată de vreme nu-şi dezlipise privirile de la pluta nemişcată a undiței. „Şi eruditul ăsta de Florin stă cu nasu-n bucoavna lui, fără să mormăie măcar”, îşi zise el cu ciudă. Dar nu-l putea urî. N-avea voie. „Eruditul tot erudit „.Îşi ține gândul ascuns.Nu vrea să-l supere.Cuvîntul erudit îl deranja întotdeauna.”Dar talent n-am ?”,obişnuia el să spună.

- Doamne Sfinte, fă şi tu ceva ca să se mişte şi pluta mea!, zise Tică cu glas prefăcut, cucernic şi vibrant.

Florin îşi întoarse privirile către fața lui, adumbrită de barbişonul negru, ce-i înconjura gura „ca la un cur de femeie”, cum îi mai ziceau uneori şi Mitică şi Ionică, când „îi apuca flama”.

- Iată uite domnule, ce voce de răspopit are poetul!, rosti Florin calm şi inflexibil, de parcă nici usturoi n-a mâncat şi nici gura nu-i miroase.

- Ai înviat, băi eruditule? Dacă pluta nu mişcă, măcar limba-n gură să mi se mişte! Dar cu tine n-am nicio şansă, mormăi Tică.

- În viață am cunoscut două tipuri de canalii: liberale şi pescari. Dar acum mai descopăr una, poet pescar! Păi, ce limba ta e legată de plută? N-ai decât să reciți nişte poezii, ca să nu-ți amorțească limba!

- Cui Doamne, iartă-mă? Ție? Tu te străduieşti să devii tatăl erudiților!, îşi slobozi Tică năduful din bărbuța ce-i străjuia buzele roşii ca sângele.

- Spune-o domnilor confrați!, îi îndemnă Florin, scărpinându-se uşor pe frunte.

Într-adevăr,din zare se auzeau, vocile lui Mitică şi Ionică, tălăzuind printre arborii şi arbuştii livezii. Cântau din troparele dragi lui Mitică, ori de câte ori îi veneau în suflet amintirile.

- Lăudat fie numele Domnului!, ziseră într-un glas cei doi cu voioşie.

- Pace în sufletele voastre!, le răspunse Tică bosumflat.

- Pace ție cititorule!, îi zise Mitică lui Florin, în mod special.

- Vezi, de aia te iubesc eu pe tine Mitică! Că eşti o lichea dulce! Dar mai ales că s-a dus pacea mea de cititor.

- Măi Florine, pacea ta s-a dus de când ți s-a măritat nevasta şi behăie, de la un capăt la altul cât este de fericită.

- Măi Mitică, eu te înțeleg, dar nici să spui despre ea că behăie.

- Dar să se zbenguie are voie?, nu se lăsă Mitică.

- Gata, până aici!, interveni brutal Ionică. Decât s-o înghesuie unul sau altul, mai bine să se zbenguie cu doctorul care a dus-o în fața altarului. Şi mai şi scrie pe deasupra.

Florin nu-i răspunse. Se ridică şi o porni cu capul plecat pe una din cărările ce despărțea livada.

Tică se făcuse mai mic. Nu se aşteptase la aşa întorsătură . Şi pluta tot nu se mişca.

- Doamne care eşti stăpânul meu, cu ce ți-am greşit de nu-mi dai nici cea mai mică speranță? Mişcă-mi Doamne pluta, căci a Ta este Împărăția!

- Ce te prefaci mă că nu ştii? Ce te prefaci? Doar ți s-a spus că asta îți va fi pedeapsa! Ai să stai cu undița până ai să căpiezi şi n-ai să prinzi niciodată nimic! Întreabă-l şi pe Mitică! Ştie şi el, că doar împreună cărăm apă în acest lac! Şi n-am adus niciun peşte, bodogăni Ionică.

- Aşa-i bătrâne!, confirmă şi Mitică.

- Şi pentru asta nu trebuie să mă mai rog la Dumnezeu?, îşi arătă nedumerirea Tică.

- Ba roagă-te, roagă-te frate Constantine, până când bunul Dumnezeu s-o îndura să-ți dea cât să nu poți duce!, se auzi deodată glasul lui Corneliu, ivit pe neaşteptate, în spatele lor.

- Ia uite, bă şi pe Lezmajeşte!, zise Ionică.

- Tot n-ai uitat? Eram matol. Şi-n fața unui rege bâlbâit ca Mihai, m-am bâlbâit şi eu. Putea să mă înțeleagă mai repede în limba lui Voltaire decât în limba noastră. Numai că în starea mea, numai de vorbit

franțuzește nu eram în stare. Ce mai, m-am făcut de cacao! Și cu el și cu nevastă-mea și cu voi! zise el cu năduf și fără nici o sâsâială de parcă dinții cei noi îl ajutau din nou.

- Ai, măi, nu-ți mai pune cenușă-n cap că noi te-am iertat încă de atunci!, îi zise Mitică.

- Și pe vremea aia n-aveai dinții în gură .Ți-i dăduse jos amantul din casă, adaugă Ionică răutăcios

- Decât cu atâtea femei ca tine….nu se lăsă Cornel.

- Ce s-a întâmplat? Ce se întâmplă aici? Ce faci nea Cornele?, îi potopi sub vorbe precipitate Puiu.

- Băi, a tunat și ne-a adunat! Uite-l și pe culturnicul de la Ochiul și Timpanul!, zise Mitică ritos.

- Lasă-l Mitică, dă-i pace! Știe el ce face! Măcar ne mai scăpa și nouă câteva milioane din când în când, așa ca să ne astupe gura!, zise Ionică.

- Nu-i adevărat! Nu-i adevărat! Eu vă dădeam bani pentru valoarea voastră!

- Haidade,valoarea lor. Care valoare…El bea acolo cu mult har /Din ploscă și din pahar/Unei brunete, mai drăguță/I-a sorbit chiar din ceșcuță…!, se auzi din spatele lor vocea epigramistului Săvel.

- Uite cine ne mai lipsea!, îl întâmpină Puiu cu țâfnă.

- Ai băi berbecule, nu ți-a mai trecut? Asta era epigramă pentru Mitică, nu pentru tine. Tu ești prea bleg, să te ții de băutură. Nu beai nici la nunți, când îți lipeau suta de frunte!

- Ai văzut, ați văzut? Așa face. Și mai vrea să mă port frumos cu el!, își slobozi cuvintele ca mitraliera Puiu.

- Să știi măi Săvele, că nici eu nu mor după epigramele tale!, îi zise și Ionică.

- Păi cum să-ți placă? Te atac la bețiveală! Și pe tine și pe Mitică!

- Dar ce, am băut pe banii tăi?, îl ricană Mitică.

- Nu mă Mitică, n-ai băut din banii mei ci doar din cramele mele de la Vin-Export! Iar acum, de când am ieșit la pensie, nu mai recunoști, că așa e felul tău!

- Mitică, aici are dreptate conul Sava! Și pentru că ești măgar, o să cari apă cu două găleți în plus față de mine!, interveni Ionică în șuguind.

- Să le care Florin! Muscalu,că pe acesta chiar dacă-l înțepi în vârful nasului cu acul curge votcă nu sânge! ricană Mitică îmbufnat.

- Haideți mă, fiți serioși, de atâta curgere de vreme și de atâta hâială a ieșit și mama vodcii din el!, zise Tică împăciuitor, aruncând cu undița în luciul apei.

- N-a ieșit! Că dacă ieșea nu mai căra apa cot la cot cu noi!, nu se lăsă Mitică.

- Măi, dar turnătorii ăștia doi, nu cumva trag cu urechea la ce facem noi și ne toarnă îngerului supraveghetor?, își lansă cu iscusință petarda umilirii Ionică.

- Ce turnători? Care turnători?, se agită Puiu .

- Las' că știi și tu!

- Ce știu eu?

- De Zamparo, n-ai auzit?, nu se lăsă Ionică

- Hai măi, terminați, că-mi speriați peștele!, rosti răgușit Tică.

- Măi fraierule, băi poet al pierzaniei ce ești, dacă tu crezi că ăștia o să aducă în găleată vreun pește, te înșeli!, rosti cu umor Săvel. Mai bine ai asculta de la mine încă o epigramă, o să-ți treacă timpul mai repede. Uite una și lui Ionică: Mărturisesc că sunt ades/ Invidios pe-al tău succes/ Dar mai am timp și zic că-i bine/ Că sunt cu-n an mai mic ca tine.

- Salut artele!, strigă de departe Muscalu, care în ruptul capului n-ar fi acceptat să fie surprins pe picior greșit. Îi simți că vorbiseră ceva despre el și pentru a-și masca iscusința intuiției preferă să-i salute el de departe. Lucru care în mod firesc nu s-ar fi întâmplat. Lângă el ,nedespărțitul Trăienică. În spatele lor,ca o năluca,Viorel,veșnic afumat. De data asta și la propriu și la figurat.

- Salut poete!, îi spuse Ionică. Era de fapt singurul răspuns din gașca aciuată pe malul lacului. Tică ar fi vrut să se ridice în picioare respectuos. Lucrase și el la ziarul unde cei doi slăviseră puterea atee în fel și chip cu sârguință, ani în șir!

Mitică nu le răspunse pentru că nu uitase cum îl izgoniseră de la tainul partidului unic și-l făcuseră textier pentru brigăzile armatei, miliției și a altor instituții obligate să dea o limbă iubitului conducător. Mai mult, când a mai descoperit cum mînăriseră banii de la Revista V și cum îl țepuiseră pentru a doua oară, nu mai putea să-i mai vadă.

- Salut, băi bătrâne!, se auzi ca un ecou și vocea lui Traian. Se prefăcu a nu înțelege primirea ostilă. De fapt era mai mult un ecou venit din butoiul de grăsime purtat cu stoicism și pe acest tărâm.

- Ai prins ceva?, îi zise Florin lui Tică.

- Deocamdată nimic!

- Păi cum să prindă băi Florine, cum să prindă? Dacă s-ar fi cărat mai multă apă poate că şi balta s-ar fi populat cumva, că nu o fi Sfântul Petru atât de sadic încât să nu-i plaseze lui Tică măcar o icră de crap sau de caras. Dar sunt învăţaţi ca şi voi să se mulţumească din ce mai curge prin crame şi nu cu apa de izvor!, zise Cornel cu ironie .

- Te bag… !

- Stai aşa! Nu înjura! N-ai voie pe acest tărâm să faci păcatele pentru care ai fost pedepsit deja!, îl opri Sava pe Mitică.

Mitică îşi înghiţi înjurătura. Îşi luă găleata şi se depărtă de grupul înfierbântat odată cu sosirea celor doi.

Puiu se ridică şi el, dar nu ca să plece ci să se apropie de cei doi numiţi mai mult în glumă Muscalu - Traian. Se ştiau în fapt încă de pe vremea când colaboraseră ani şi ani, tustrei la turnatoria de serviciu, başca încă vreo câţiva indivizi care încă nu veniseră de-a Dreapta Tatălui şi care-şi continuau misiunea pe tărâmul unde văzuseră lumina vieţii.

- Eu nu mă bag!, se trezi el, de parcă i-ar fi cerut cineva părerea. E mai bine să plecăm!, îşi continuă el rostirea, îndemnându-i şi pe ceilalţi să se depărteze de grupare. De fapt mai rămăsese doar Sava, Ionică şi Tică. Şi cum Ionică fără Mitică nu-şi găsise rostul nici pe vremea când era viu şi navătămat îşi luă şi la rîndu-i găleata îndepărtându-se agale.

- Am rămas doar noi!, zise Sava.

- Şi nici măcar n-ai o undiţă!

- Ai dreptate! Mă duc să-mi fac rost!

Rămas singur, Tică îşi scoase undiţa pregătindu-se să înfăşoare în jurul bâtului firul până la plută, pentru că sub plută nu mai avea nimic. Aşa fusese toată viaţa lui. O viaţă fără momeli şi fără cârlig.

Pe malul apei, urmele paşilor celor buluciţi să se depărteze nu se mai zăreau. Era şi firesc. De atâta imponderabilitate nici partida de pescuit nu era decât …

BEDROS HORASANGIAN

ROMÂNIA, Mon Amour

se dedică unei ţigănci de la Inter, care oferea parfum, Ieftin, domnu, de furat!

Mediocritatea ca ideal
idealul ca un loc comun
Paştele ca o cumpăratura la Mall
mizeria sufletească ca destin
ce să facem maică, voia lui Dumnezeu
Dumnezeu stând cu sfinţii şi Băsescu la o bere
Le-am tras-o şi americanilor,
suntem tari!
etica ca o apă care curge
nimicul ca ideal
nefericirea ca un scărpinat în c.r
viaţa ca un lung şir de distracţii
iubirea ca un prelungit f...i bun
înmormântarea ca un chef
speranţa ca o ţuică mică
să trăieşti, Gogule
să fii fericit Mişule
viaţa de apoi ca un concediu la băile felix
bucuriile ca un orgasm
frica de a trăi ca un somn prelungit
frica de a muri ca o baie fierbinte
drama ca o comedie ascunsă
râsul ca o grimasă
plânsul ca o glumă bună
ne descurcăm, fraţilor
e bine, Paştele Mă-sii ei de viaţă,
Mai adu o sticlă de Chivas, Faraoane,
ai văzut ce ţâţe are aia lui Ciupitu
off, mama ei de viaţă,
să tot trăieşti,Matildo,
iubitule
Trăiască Romania!

THEODOR DAMIAN

Mireasa trece mai incercată

Dimineața cade ca o
sageată
a razei de soare
in lacrima de rouă
cazută
din ochiul trist
de mireasă insinguratăt
cu rochia albă
ca și catapeteasma templului
sfașiată
in două

Despre noaptea dinaintea
acelei dimineți
cronicarul nu spune nimic
doar printre rânduri
psalmistul
dar se știe
ca ce s-a intâmplat
in dimineața aceea
neputincioasă
e consecința nopții dinainte
misterioasă

Și a urmat seara ce
a venit
ca un glas subțire
de vânt
cu mâine-le grav
și nedeslușit
cu stânjenelul alb
uscat și frânt

Ce a fost în ziua
dinaintea serii acesteia
cronicarul nu spune nimic
doar printre rânduri
psalmistul
dar se știe
că ce s-a intâmplat
în seara aceea
neputincioasă
e consecința zilei
în care ești in doi
dar singurătatea pare
mult mai frumoasă

Șapte zile și șapte nopți
a fost mireasa
pusă la incercare
și nu mirele
ca-n poveștile cu Făt-Frumos
unde fata de impărat
îl așteaptă să vină
triumfător
să o ia de soție
pe ea
și jumătate din impărăție

Mireasa trece mai incercată
din zi in zi
și din noapte în noapte
cu pântecele zvâcnind
ca seva copacilor
prin ramuri
dând semn copacului fremătând
despre fructele coapte-n curând

Aceasta este povestea miresei
cu care trebuie să rămâi
și a fost seară
și a fost dimineață
în ziua dintâi

RODICA GRIGORE

MANUEL CORTÉS CASTAÑEDA

Poetul, Celălalt şi oglinda

"A continua să scriu este singurul lucru care mă susține în mod fundamental în viață… De ce ? Nu știu. E o necesitate enigmatică pe care nici măcar nu mai încerc s-o înțeleg până la capăt. Îmi trăiesc așadar zilele în felul acesta și, cu toate că uneori nu e prea ușor și nici nu-mi aduce o foarte mare mângâiere, acum nu se mai poate face nimic în privința asta…" (Manuel Cortés Castañeda)

Analizând poezia lui Manuel Cortés Castañeda, mai cu seamă versurile din volumul *Oglinda celuilalt* (1998), Armando Romero sublinia faptul că "autorul începe o călătorie halucinantă tocmai acolo unde jungla verbală aduce laolaltă și amestecă semnificatul cu semnificantul, iar dacă acele centre de lumină pe care le descoperim dinaintea noastră par a deschide o breșă pe unde să ne orientăm printre meandrele nu o dată foarte complicate ale textului, înțelegem imediat că acestă cheie care pare a ni se oferi pe tavă e în stare numai foarte rar să descuie vreo poartă." Astfel încât, lirica lui Manuel Cortés se dovedește, în egală măsură, o provocare la adresa cititorului și, mai cu seamă, la aceea a lectorului "leneș" și obișnuit cu convențiile literare consacrate ca atare, pe care acest gen de poezie îl vor contraria la fiecare pagină. Pentru că, iată încă un aspect de care trebuie să ținem seama, din acest univers poetic pare a nu exista cale de întoarcere decât după experiența completă a textului, atunci când cercul însuși se va închide, iar paginile cărții vor ajunge la cea din urmă. De altfel, autorul spune acest lucru foarte clar, încă din prologul volumului său din 1995, *Caja de iniquidades* : "Ideea obsesivă, sau, mai precis, mai mult chiar decât o idee, senzația de bizar în care te poți pierde este aceea de a privi poezia ca pe ceva lipsit de o finalitate practică. Mai exact, ca pe un soi de formă a incapacității de a dura în sensul fizic al termenului." La fel vor sta lucrurile și în celelalte volume pe care poetul le-a scris de atunci încoace, inclusiv în *Aperitivos* (2004). Toate acestea însă, complicate, o dată în plus, printr-o accentuată atmosferă onirică. Dar să nu ne lăsăm înșelați, pentru că, mai cu seamă în ultimele versuri ale acestui poet, visul pare să se transforme tot mai frecvent în coșmar. Alteori, e greu să vorbești despre visul în sine, așa cum apare el în literatură de la romantism încoace, mai ales în legătură cu unele poeme, pentru că ele par a ține, ca spațiu liric, nu atât de vis, cât mai ales de o obsesie a visului și de o persistență a elementelor onirice, nu doar a atmosferei create de acestea : o călătorie a cărei urmare se dovedește adesea a fi una amară, o coborâre benevolă și pe care autorul și-o asumă pe deplin, nu neapărat într-un Infern prezentat ca atare, ci mai degrabă într-un soi de fântână fără fund, în care imaginea finală prinsă în textul poetic oferă exact atâta lumină cât și întuneric. În plus, nu o dată, poate mai cu seamă în ultimele poeme, autorul scrie o lirică a unui evident exil interior asumat si el pe deplin, a incapacității – sau, dacă nu, a dificultății extreme a comunicării – interumane, a singurătății omului într-un univers excesiv tehnicizat.

Nu este ușor să vorbești despre un poet și cu atât mai puțin despre ultimele sale volume de versuri. Așa încât, mai ales pentru că acest poet, Manuel Cortés Castañeda este, deocamdată, cvasi-necunoscut lectorului român, sunt binevenite câteva date biobibliografice, mai cu seamă deoarece creatorul de față provine dintr-un spațiu cultural, apropiat, măcar prin limbă, de cel românesc. Iar acesta este cel columbian. Din păcate, și el, mai mult necunoscut cu adevărat în Europa, poate cu câteva excepții care nu fac, în mare parte, decât să confirme această afirmație. Pentru că, în afară de Eduardo Carranza, membrul cel mai de seamă al grupării literare "Piatra și cerul", afirmată la Bogotá după 1935, o dată cu destrămarea avangardismului în această țară, sau de Álvaro Mutis, din opera căruia au fost traduse în românește, acum câteva decenii, *Poemele lui Maqroll el Gaviero,* nu se cunoaște, cel puțin la noi, în mod real, aproape nimic.

Iar în acest context special, versurile selectate din volumele de versuri ale lui Manuel Cortés sunt menite a demonstra, dincolo de orice posibilă îndoială, că din acestă parte a lumii şi, mai ales, din această parte a continentului latino-american, trebuie să ne aşteptăm la surprize. Niciodată mici şi întotdeauna plăcute, evident la nivelul liricii, mai cu seamă pentru că autorul lor face parte din noua generație poetică, născut fiind în 1956. Încă de la o primă şi oricât de grăbită lectură, versurile lui demonstrează un aspect poate mai puțin frecvent în lirica ultimelor decenii, şi suficient de straniu, cel puțin la început, pentru cititorul obişnuit cu grilele de lectură impuse mai cu seamă de critica occidentală. Şi anume că, practicând un gen de poezie care pe drept cuvânt poate fi numită "alchimică", după cum criticii latino-americani au şi afirmat nu o dată, poetul se dovedeşte a fi, de asemenea (şi poate tocmai de aceea), şi creatorul unui adevărat obiect metaforic în cadrul căruia se manifestă mereu o inteligență precisă, însă întotdeauna prin intermediul golurilor determinate de propria sa absență : "cuando no hay huecos es cuando / la posibilidad de caerse en uno / de ellos esta más cerca" ("nu există goluri decat atunci când / posibilitatea de a cădea într-unul / din ele e mai aproape"), după cum se şi exprimă de altfel, cu o exactitate uluitoare, poetul însuşi. Poemul devine, astfel, un straniu obiect senzual, dar cumva in absentia deoarece, bun cunoscător el însuşi al poeziei moderne şi al celei de dinaintea acesteia, Manuel Cortés pare a afirma, la tot pasul, că lirica este alimentată – trebuie să fie – de pasagere raze de lumină pe care autorul însuşi le întinde în calea cititorilor săi atenți la nuanțe, tocmai pentru a orienta, cel puțin parțial, lectura. Aşa se întâmplă, de exemplu, într-un poem din ultimul său volum de versuri, *Imagine inversată*, unde trimiterea este foarte clară la spațiul poetic al lui Kavafis. Şi, mai presus de toate acestea, se găseşte imaginea obsesivă a oglinzii, care dă, de altfel, şi titlul volumului din 1998, *El espejo del otro (Oglinda celuilalt)*. Considerate de Jorge Luis Borges, într-o celebră "ficțiune" a sa drept monstruoase, oglinzile devin indispensabile in poezia lui Manuel Cortés. Nu doar pentru simbolurile consacrate pe care le poartă şi care le-au şi fost, de altfel, ataşate de-a lungul secolelor, ci mai ales pentru că ele reprezintă, acum şi aici, o nouă provocare la adresa cititorului, deoarece poemele acestui autor nu lasă nici loc şi nici timp pentru repaos, dimpotrivă, ele aleg să-şi bântuie lectorul chiar şi după încheierea actului lecturii, asemenea unei oglinzi obsesive în care îl vor sili, în cele din urmă, să-şi contemple propriul chip. Pe care cine ştie dacă şi-l va mai putea recunoaşte… Căci, în prealabil, oglinzile din spațiul poetic au avut grijă să devoreze totul, de la chipul celui care citeşte şi până la cele mai ascunse obsesii ale sale. Tocmai de aceea, demersul lui Manuel Cortés are mari sorți de izbândă, căci la sfârşitul lecturii, după atâtea reflectări şi tentative mereu reluate de descoperire sau de redescoperire a Celuilalt, cititorul însuşi, privindu-se în această atât de originală oglindă poetică poate sfârşi prin a se întreba – pentru a câta oară… – cine e cu adevărat, sau, alteori, chiar prin a nu mai fi sigur dacă mai e în stare să se recunoască pe sine. Pentru că acum, Celălalt, cel descoperit anterior numai în oglindă, aşadar care se rezuma la statutul de realitate reflectată, este găsit chiar în interiorul actului poetic, ca într-un foarte rafinat joc poetic accesibil inițiaților, printr-o succesiune de imagini ale oglinzii sinelui ca unică reflectare posibilă a unei realități alternative. Iar dovada supremă, altfel spus versurile ca atare, se află acum în fața cititorilor pentru care, cel puțin parțial, e mai uşor să-şi reprezinte de acum încolo simbolica hartă poetică a Columbiei.

Vol. Oglinda celuilalt, *Paris, 1998*

Metamorfoză

Ele.
Două perechi de mâini
înlănțuite
în apropierea luminii
Două răni
de piatră
ce trec fără să-şi dea seama
pe lângă visul unei căprioare
două fluvii închise
într-un cerc
Două aripi desfăcute
într-un vestibul
Două roze întunecate
pline de licurici
țesând din ființa lor

mile întregi
şi două cuvinte.

O închisoare
cu două ferestre
şi o singură lumină.

Ars poetica

Într-o dimineaţă devreme, o mamă îşi trimite copilul la băcănie
să cumpere un săpun. Pe drum, copilul cheltuieşte toţi
bănuţii pe bomboane şi alte bunuri de mâna a doua.
Mult după
lăsarea întunericului, copilul se întoarce acasă cu o pată de sânge pe
haina lui cea nouă şi cu o jucărie deja stricată într-un buzunar.
Mama îl dezbracă fără o vorbă şi, gol, e
încuiat în camera lui. După aceea, ea stinge toate luminile din
casă.

Imaginar

Delicioasă
noaptea îşi mişcă
etaminele
fluviul
sare pe deasupra
stâncii
un colibri însângera
îşi adânceşte
evantaiul de lumină
în amintirea
copacului
Delicioasă
noaptea
îşi cufundă
luna cea nouă
în apă
un urlet
violet
desprinde lămpile
în hol
glasuri
la fereastră
glasuri
doi copii
doi măgăruşi
un singur chip

Magazinul de măşti

Şi acum când deja am murit şi nimeni nu va mai ridica
pe mormântul tău crucea pe care tu ai înălţat-o
pe mormântul viselor tale

trecerea şi toate mijlocirile sunt o rădăcină
amară iar în trup doare până şi foşnetul
uşor al frunzelor purtate de vânt

cineva se prăbuşeşte sau ceva îi cade iar sufletul însuşi
îi eşuează fără ca vreun cristal măcar să stropească
suprafaţa visului

apoi

totul nu mai e decât un du-te-vino grăbit
de teamă ca nu cumva să se piardă din nou printre cearşafurile
cele mai mici ale virginităţii

sau poate

cineva adună bucăţile rămase şi
construieşte din ele propria sa oglindă

(urmare în numărul viitor)

TRADUCERI, SELECŢIA POEMELOR ŞI PREZENTARE:
Rodica GRIGORE

FLORIN MANOLE

Pascal / Darea pe față

„ Fiindcă tu zici: Sunt bogat și m-am îmbogățit și de nimic nu am nevoie! Și nu știi că tu ești cel ticălos și vrednic de plâns, și sărac și orb și gol!”

„și să nu se dea pe față rușinea goliciunii tale”

Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul, cap. 3, v. 17, 18.

Răul. Răul absolut. Poate zvonul, poate rumoarea, poate vorbăria prietenului cel mai apropiat. Cel mai bun prieten al meu – așa se spune. Vorbele, mai apăsătoare ca orice faptă. Nu prietenul ne învață cuvintele, el ne amintește de copilărie. Nu mă pot destăinui absolut, prietenului meu din această lume. Cuvintele rămân aici, pe pământ. Bucuria, uneori, o putem comenta împreună. Prietenii au complicitatea lor chiar și în ură.

Credința în Dumnezeu ne poate îndepărta de prieteni. Dacă avem în noi cuvinte vii prin care mereu vorbim cu noi înșine, abia atunci ne putem încredința de mângâierea prieteniei sau de răutatea aproapelui.

Răul în sine nu există – se știe asta. Moartea propagată de rău e destul de răzbătătoare, până în ultimile fibre ale vioiciunii de a fi. Devenirea în rău. Un drum înfierbântat de uscăciunea insultei la tot pasul.

Prietenul meu l-a căutat pe diavol și nu l-a găsit. Nu i-a simțit răsuflarea. Plămânul diavolului pune în undă cuvinte, fără să miște aerul.

Copilăria dispare calm și se ivește o copilărie diavolească în locul maturității.

Nesupus melancolicelor *variații ale unui filantrop*, invocate în **Istoria Universală a Infamiei**, cărora noi, cu toții, le datorăm *un număr infinit de lucruri*, un prieten al meu, filosof și leneș, pretinde că s-a certat, în vis, cu diavolul însuși.

Faptul a avut ca efect asupra filosofului o imensă tristețe și un acut sentiment al nimicniciei. Motivul de arțag cu necuratul a fost și este *urâciunea pustiirii*, la care filosoful nu se pricepe deloc. Mai mult decât atât, fără să-l lămurească, diavolul i-a tras și o smetie peste gură, după care, pentru că toată tevatura s-a întâmplat în Postul Crăciunului, l-a rugat să aibă și bunătatea de a mănânca împreună niște cârnați *trandafir.*

Sentimentul simultan de vinovăție criminală și nevinovăție are puterea unei vindecări de o boală incurabilă. În vis.

“ Am visat “ mi-a spus filosoful “ iadul în care gândurile mele se materializau și eternizau obiectele cele mai banale ce ne supraviețuiesc. Am văzut astfel, în realitate, viclenia unui metal rar de pe vremea Comunei Primitive și a cărui intensitate era mai mare decât cea a electricității pe care poetul Nichita Stănescu pretinde că o poate vedea.”

Răul din mine, are și el de-a face cu flecăreala prietenului.

În adevăr, am un singur prieten la toate nivelurile realității: timpul, eternitatea, viața veșnică, neantul. Concret, nu mă pot bucura cu prietenul meu în toate ipostazele. Filosoful, în tinerețe, a cunoscut toți literații abjecți, dar și pe Ion Stratan sau Gh. Iova. Lumea noastră literară este o veșnică istorie recentă.

Prietenii mei, fiecare în felul său de nedescris, cu viețile lor banale. Niciodată nu mă voi putea apropia cu adevărat de ei.

Cu siguranță, insulta și retorica desfigurată cocoloșesc răul în sufletul Prietenului meu care a exagerat întotdeauna puterea prieteniei lui. Întâlnirea lui cu Filosoful a fost o prăbușire în abis. S-au descărnat unul pe celălalt în prezența unui diavol care preamărea contingența. Să ne bucurăm că există oricând un public dispus să guste orgia cuvintelor. Niciodată nu vom putea striga după Dumnezeu, explicit. Mai ales că suntem așteptați și de diavol la poarta ieșirii din copilărie. Viața noastră amestecă astfel materia pietroasă a iadului cu fiecare clipă trecută a unei copilării la care se adaugă *florile răului.*

Poezia îmi trage neantul de sub picioare. Creștinătatea începe și ea cu o piatră la Roma, alta în capul unghiului.

La început a fost Cuvântul, este o afirmație cronologică.

Capul îngerului căzut este sfârșitul liniștii. Răzvrătiții păgâni, mereu vioi. Prefăcuta certitudine a nesiguranței îl fixează pe ignorantul vivace de coarnele necuratului… Acolo sulfă vântul iar el, ambițios, rămâne la discreția pământenilor.

Înțeleg prietenia numai ca uitare a unei minți diabolice, pentru totdeauna despărțită de copilărie. Abia odată cu prietenul pot uita și copilăria. Capul îngerului căzut, timp disproporționat în neant. Străini de această cădere sunt numai creștinul și prietenul, pentru că *nimic comun nu avem doar cu diavolul.* Să ne confruntăm cu ispita nu cu prietenii.

Prietenia este harisma ispitită de întrupare. Vrei să fii prieten cu cineva. Asta înseamnă o greutate pe fața pământului și chiar *greu al pământului*. Vorbim totuși de o *dragoste a lui pentru mine*, adică de o ispită.

Prietenul meu, însă, e obsedat de violență. Derizoriul acestei stridențe provine din cursivitatea căderii îngerești și pacea pe care prietenul o caută în agresiune, în rău. Dacă prietenul cade la picioarele agresiunii aceasta îl afundă în obscuritate adăugând grade de infantilism. Violența diabolică e și ea de mâncare. *Bun,* este Domnul.

Mereu spațială, răutatea prietenului. Înmărmurită și colocvială, candoarea filosofului. Filosoful fixează cauza răului. Răutatea este un atribut al prietenului meu. Răutatea dă de gândit filosofului. Răutatea și filosofia se pot împrieteni. Prietenul meu refuză simpla iubire a unei femei singure. Este țeapăn, aproape pătrat când este atins. Numai răutatea lui e ușoară peste bucuria celorlalți, peste cei apropiați, care aproape că, theoretic, nici n-o mai simt. Răutatea lui, atunci, este pură. Viața lui liniștită este o constantă universală față de care, în ascuns, se purifică ura. Plictisit de lumea căreia nu-i va supraviețui. *Ca un câine.*

Răul este un animal tăcut, adoarme pe muzica sferică a dialogurilor lui Platon.

Prietenul meu se închină la capul îngerului căzut. Dar diavolul se ascunde de el și nu-i spune tot, din dorința de a-i întări perseverența.

Pământul este mediu fizic închis, în capul de înger căzut al prietenului.

Nu se mai aude nimic. E tăcerea din capul diavolului. Pentru că *sfârșitul religiei și începutul liniștii celei vii este Iisus.* Deci complementarul vorbăriei zornăitoare e ignoranța programată. Gura este un munte prăpăstios care vorbește din capul de înger căzut al diavolului. Copilăria, totuși, e peste capul necuratului, și de aceea inițiază o formă de *dogma* la purtător. Vorbirea din cădere a îngerului, pe capul prietenului meu. Copilăria și diavolul, *nimic pentru gânditor, ceea ce este un lucru grav.*

Flecăreala diminuează, chiar dacă poate exprima *o înțelegere și o explicitare*. Capul îngerului căzut *le* ascunde de-a dreptul.

Ce vrea să spună filosoful despre diavolul care batjocorește lumea și n-are prieteni să-l ajute, dar are minte lucifierică? Prietenul rău și filosoful candid pot vorbi cu gurile lor despre copilărie și rând pe rând capul fiecăruia devine câte o gură vorbitoare, *ghici a cui și către cine?*

Practicarea răului de către prietenul meu, a filosofiei de către leneș și a poeziei de către filosof, sunt aride. Senzațiile lor se confruntă cu granița subită dintre copilărie și bătrânețe. Slăbiciunea și păcatele sunt commune și le asumă pe pielea lor. Răul fiind singurul artificiu acceptat se confundă inevitabil cu moartea.

Pământul este transfigurat astfel, ca principală ascunzătoare. Implicarea gânditoare sau viața devin atunci obscure lașități mundane.

Dacă moartea este un tertip al răului nu mai e nevoie de multă imaginație căci pământul are timp pentru toate ratările, inclusiv pentru cele din care scăpăm cu viață.

Poezia vomită violența. *Braț molatec ca gândirea* prin care ne sustragem cu încremenire trupească pentru a reapărea fără massă. Absența, vietate suspendată în timp. Tehnica poetică și arta poeziei, științe provocatoare devenite unicat, amplifică absența.

Poezia, obscură, adaugă slăbiciune trupului. Și este un munte de desfrâu. Prietenul meu, Sisif-șef peste un astfel de munte. Și câți ca el poartă de grijă lui Eminescu? Poezia e cerul de peste școala generală în care *nu credeam să învăț a muri vreodată.*

Filosoful leneș mănâncă totuși foarte violent, invers proportional cu apatia pământeană care succeede Creației. Până la Cain.

Filosoful vede la prietenul meu intuițiile fiziologice din capul de înger căzut. Așa putem aprecia cantitatea de ignoranță activă. Luciditate, interiorizare lineară și etalarea spontană a lumii din capul de înger căzut pe gânduri de fontă.

Urme de incandesccență din iad pe pielea diavolilor pământeni ascetici. Viața, un iad. La fel de incandescent și prietenul meu atunci când mă vede, când mă invită la un tangou în care violența îi smulge capul și i-l pune la butonieră. Atunci revine el la bucuria aceea întunecată a poftelor mai dinainte stăpânite. Cu ochii mijiți.

Și ura, ah, ură dezvoltată material în trup! Faptul acesta oferă prilejul prefăcătoriei, a linguşelii de care să te poți dezice cu rostul de a fi transpus cinematografic pentru eternitate. Pentru că nimeni nu urăște cu atâta popularitate ca diavolul.

Prietenul meu urăște strașnic. Noi, ceilalți aproape că ne iubim de la sine iar flecăreala dintre noi ne e împărtășanie. Simțim că iubim din vorbe.

Răul decapitează. Prietenul meu cunoaște siguranța bucuriei și vrea să ofere siguranța bucuriei și celor apropiați. E suficientă atunci practica dezinvoltă a răului. Răutatea, minciuna elaborată, sunt instrumente care-l ridică pe prieten deasupra oricărei bănuieli. Filosoful e leneș, iar poeții sunt morți, nu și-au încheiat opera dar i-am putea asculta minimum o secundă pe cei consacrați. Mici răutăți spre binele tuturor!

Răutatea explodează în capul prietenului meu. *Cuvintele potrivite* care descriu prietenia și altele, ajung după aceea la puțina răutate rămasă după explozie. *Și cad, recad* și ele, înlăuntrul cărnii trupului de înger căzut.

Niciun gând pentru semeni. Trebuie atunci filosoful să gândească și astfel să putem ține legătura cu lumea. Chiar și cu diavolii mai puțin zâmbăreți.

Bucuria seacă de pe fața prietenului e unica formă morală, multiplicată la nesfârșit pentru a i se pierde urma. Tot astfel are loc și secătuirea de iubire atunci când ești privit în ochi de o cloșcă a plictisului.

Prietenul, un oportunist al secătuirii din piatră seacă, și-n gaură de șarpe.

Filosoful, român de-al nostru, s-a dedicat confruntării din bucuria de a trăi. El este pregătit, ca de o bătălie, să apere inclusive onoarea strămoșilor, pe care prietenul meu cel mai bun o încercuiește în glumă. Pleacă la bătălie. Uneori adoarme iar foamea și sărăcia nu-i dau pace. Atunci se alintă în bunătăți de societate, amuzament și volubilitate prietenoasă, gratuite, până una, alta! Copilărește lucid, exhibă riscuri amânate, mortale.Prietenul meu este o salcie răzgânditoare. Filosoful riscă mortal din cauza asta. Diavolul nu-l înghite. Prietenul, în schimb, îl mănâncă cu fulgi cu tot pentru că e bun și știe multe lucruri. Apoi se declară pe sine surplus de sănătate pământească într-o ameţeală sacadată a unei nesfârșite contextualizări. Vrea să viseze și el filosofii, la întrecere cu visătorul official care numai asta face! Filosoful trăește în vis, apoi visează vrednic de încredere.

Diavolul e sănătos tun. Filosoful adună gânduri îngândurate, iubiri deșarte și trădări feminine derizorii care-i însănătoșesc verbul în dauna abundenței și a utilităților luxuriante, în timp ce Domnul de Fier zace împins de inconștient pe treapta cea mai înaltă a condiției umane: prietenia. Sfielii din trezirea la realitate a diavolului i-ai putea adăuga, văzându-l cum se bucură de atenția filosofului, o marjă de eroare sentimentală

Bogăția diavolului, abundența lui materială (case, mașini..), unicatele, mărcile de lux *subceresc*, asigură animalic buna funcționare a organismului. Diavolul este însănătoșirea răului meu. Filosoful umblă cu aceeași pantofi care nu-i mai fac placere dar îi vindecă o unghie și două bătături ale dracului. Prietenul meu l-a călcat cu roata mașinii într-un viraj neatent. O glumă voluntară și o spitalizare prietenească pe măsură. Am râs. Uneori filosoful refuza să care bucăți impresionante de aur pentru a atrage atenția asupra gestului impersonal de a fi răsplătit în intimitate.

Diavolul nu s-a dezis niciodată de bucuria cu care întâmpinăm inovația în medicină. Este un *sector de activitate* în care statistica ține să ureze fiecărui suferind, în parte, *multă, multă sănătate*! Faptele îl arată pe diavol ca fiind absolvit de cele ce urmează după înmormântare. Nu mai cunoaște pe nimeni. Indiferența lui pământească, morții o primesc de pomană. El n-are nicio vină *după aceea*, cu atât mai mult cu cât *Caligula și-a numit calul senator în timpul vieții. Ce vreți mai mult!?*

Practicarea constantă a răului te readuce la viață. O viață imediată, acută, preocupată să vorbească cu mâncarea în gură, stâlcită de pământ, ca un rât de porc în freamătul descoperirilor pe milimetru pătrat, de fapt pe secundă, pentru că nu există niciun discernământ alimentar. Astfel se înghesuie viața în crăpăturile pământului, irespirabilă. Și răul o resuscitează, apparent fără speranță, dar sigur ținută sub bocancul lumii acesteia.

(*urmare în numărul viitor*)

DAN DĂNILĂ

Provizorat

Am petrecut mult timp într-o cabină de telefon
cu gândurile agățate de receptor și cu picioarele
afară. Așteptând să sune duceam o viață paralelă
compusă din mărunțișuri: neant, filosofie și yoga,
istoria artei supraviețuirii și antropologia urbană.
Studiind cartea abonaților am ajuns la concluzia
că sunt unic, dar eram cinic doar în măsura în care
mi se părea că sunt tot timpul despuiat și cetățean
universal. Eram un fel de exponat. Glasul nostru,
ferestruica. Conversam uneori cu un corb poliglot,
umblat prin capitale, prin toate gunoaiele prețioase
ale Europei. Într-o zi mi-am jurat solemn că nu voi
mai vorbi limbi străine, dar tot de pământ mă voi
sprijini. Am văzut stele căzătoare – precis nu erau
licurici în picaj. Odată am auzit ce minunat fluieră
tăcerea în receptorul oranj. Și m-am născut a doua
oară când acel animal necunoscut, mare și cald m-a
învelit ca un fald ca să mă încălzească în somn.

Treceam așa

Eram grăbit iar copacii alergau după mine
ca să-mi povestească viața lor ultrasecretă
sau să-mi pună două frunze pe umeri. Stai
să nu se supere vântul că am plecat fără el,
stai că ne dor rădăcinile. Eram grăbit, râul
se ținea după mine, își cam ieșise din matcă.
Stai că îmi pierd firul, mai ascultă-mi orga
de apă curată. Apoi am împlinit cincizeci.
M-am oprit, eram deja obosit iar preajma
încremenise toată. Nu mai aveam motive
de zor, dintr-o dată m-am rușinat. Vă aștept,
copaci. Și pe voi râuri. Încep să-mi crească
tuleiele rădăcinilor, iar pe dinăuntru o floră
secretă de capilare care inventează cuvinte.
Câteodată mă citesc singur, când neonul
din baie începe să țiuie ca un greier rătăcit.
Nici în bucătărie nu e liniște, deși femeile
care îmi ghiceau în cafea au plecat demult
iar eu mi-am pierdut încrederea. Deschid
cărțile și uneori fotografiile iubitelor îmi cad
pe genunchi. Niciodată bancnote, niciodată
bilete de avion înspre nisipurile de aur.

Motive

Există întotdeauna un motiv să disperi,
să dispari – lumea ca o iubită care uită
prea repede sau fântâna pe care toate
gurile însetate o părăsesc. Poate aerul
necredincios care ne respiră sau o furtună
iscată din senin. Prăbușirile inevitabile,
aproape dorite, din anotimp în anotimp.
Altfel bucuriile simple, reveria zilnică,
naivitatea tainelor (firul de iarbă, pasărea,
carnea vegetală). Viața, drumul printre ele,
mersul pe această sârmă. Și uneori timpul
suspendat al iubirii. Atunci parcă înțelegi,
racordat la rețeaua aceea ultrasecretă. Sau
te miri de orice și constați că unul a scris
în alt secol despre acestea. În altă limbă,
pe alt continent, iar apoi cineva a tradus
aceste mesaje esențiale. Dar nimeni încă
nu a descris parfumul femeii părăsite în zori,
o umbră acum de prisos pe care o lepezi
după ce i-ai deznodat toate sforile. Iar părul
ei tace, fără memorie, ca un arcuș ciufulit
și e prea târziu să mai cauți partitura.

Tablou

Eu am ales doar pânza și culorile,
solventul. Rama mi-a pus-o altcineva.
Mi se pare cam strâmtă, cam strâmbă,

dintr-un lemn prea noduros. Orice ramă
te obligă, îți arată limitele, dacă nu le știai.
Voi picta orientul, fiindcă de acolo vine
lumina, curmalul, nodul gordian, ciuma,
cămila, lăcusta, fisticul, rahatul, lepra, baia,
tămâia, surla, mirtul, purpura, mătasea…
Au venit pe rând, nu toate odată, cu anii,
uneori fără să știm, pe tăcute. În galantare,
în amiaza mare, pe corăbii, tainic, aduse
de vânt, în legende, din fericire sau din păcate.
În saci, noaptea, în baloți și toiage de bambus.
E greu să le așezi împreună în tablou, e ca și
cum ai rescrie toată istoria pe un bob de orez.
Dar merită încercarea, acum când perspectiva
se curbează mereu precum luminile nordului
și ne crește o pieliță protectoare pe ochi.
Când în fiecare zi explodează câte un muzeu
prin care ne plimbam cândva fără teamă.

Încotro

Continentele au reintrat în derivă,
galaxiile se deplasează spre stacojiu,
universul se contractă. Sau se dilată.
Poesia, încotro? Tocmai ea, singura
în stare să explice totul, să vindece
tot cancerul lumii. Nodul gordian
pe care l-am putea desface zilnic
cu ochii închiși. Muzica aceea discretă
de sub membranele fiecărei celule pe
care noi oamenii o ignorăm. Unde
mai sunt admiratorii tăi, esperanto?
Sau marea bibliotecă din Alexandria.
Cândva se terminase uleiul de candelă,
apoi fitilul, apoi nopțile, iar cititul
în întuneric fusese interzis. Bufnițele
au fost scoase în afara legii, cuvântul
pe care îl iubisem era tabu. Așa încep
poveștile triste pentru adulți. Încotro
dacă nu spre noul exod, din a cui vină?

Adevărul

Progresul nostru cel de toate zilele și
pendularea între adevăr și speranță. Între
diplomație și lehamite înțeleaptă. Zorii
trandafirii în care începi să vezi spectre,
doct în fizici cuantice și psihologia culorilor
dar furios pe propria imagine, ca un obez
în fața cântarului. Trandafiriu. De fapt o
culoare plăcută, de bebeluș, de purcel de lapte,
de fragedă petală. Ce i-am mai putea opune
acum, cu gândul la propriile slăbiciuni –
numai dragoste, doar patimi tot mai diluate
fiindcă ne pregătim, nu-i așa, să atingem în
curând alte lumi. Roz. Zeul Marte are și el
cam aceleași nuanțe de bronz lustruit și șters
cu ulei, de ceafă asudată de gladiator. Și iar
vom ajunge în muzeu, întrebându-ne cum
de au fost posibile toate. Istoria iubirii sublime
și a crimei abjecte, păstrate pe tăblițe de lut,
hârtie cu filigran sau tablet pc. Ceva virtual
și totodată implacabil, ca un vis obsedant în
care te privești în mod obligatoriu de sus.

Poezia

Cu cât trece viața, se face tot mai ușoară,
un balon încălzit de soare. Se dezbară
de panglici colorate, lesturi și plumb
și urcă spre stratosferă, cât o ține aerul.
Când cerul se face aproape negru, o mare
tristețe o apasă iar către pământ, o trage
în jos înspre zona norilor. Dar nu scapă
de fulgere, dintr-o formă perfectă pe care
vântul vibra îndrăgostit, rămâne un biet
cimpoi spart, o piele udă de capră atârnată
pe cel mai înalt vârf de munte. Nimeni
nu-i mai aruncă acum nici o privire deși
din materia ei s-ar putea reface zborul
sau manuscrisele de la marea moartă,
o mare pictură sau un steag. Aproape
totul se poate rescrie din memorie.
Restul rămâne un alt fel de istorie.

VIOREL DĂDULESCU

Un om foarte ciudat

… şi i-am zis:

- Salut, Ioane! Ce mai faci dom'ne, că nu te-am mai văzut de-un car de vreme. Mai bei o bere? Stai, că dau eu tura asta. Da' cum de-ai apărut pe aici, că nu te-am mai văzut prin zonă? Pe frate-tău? Mă, i-am zis, nici nu ştiam că ai un frate. Păi, dacă vine aici, mai stai, nu? Hai noroc…. Dă-mi şi mie o ţigară, că ăştia n-au la bar şi mi-e lene să mai caut pe undeva la ora asta. Naiba ştie unde mai e deschis, parcă au înebunit toţi de închid pe la opt… Fii atent, uită-te un pic la tipu ăla de la capătul mesei din stînga. Îl vezi? Da măi, pe ăla. Ăla care nu-i nici înalt, da' nici scund. De fapt, îi cam nicicum, aşa-i?. N-are nimic care să te facă să-l ţii minte. Are, aşa, o figură anostă, un tip obişnuit, cărunt, trecut de cin'zeci, nu-l prea bagi în seamă. Naiba ştie pe unde l-am întâlnit prima dată, pe aici pe undeva, cred. Uite, acuma parcă îmi aduc aminte… cred că s-a nimerit să stăm împreună odată la masă, fix aici, nu stau nici eu întotdeauna singur, am mai schimbat vreo două vorbe, aşa, chestii aiurea, de una, de alta, ştii cum se întâmplă… parcă era ceva meci la televizor, habar n-am care, în fine, n-are importanţă… Oricum, chestia a fost de vre-un an – doi… Şi pe urmă ne-am mai întâlnit pe aici prin cartier, ţin minte că l-am mai văzut la o coadă la pâine… da, la coadă, atunci băgau pâine caldă de casă, şi chiar aştepta lumea la coadă, acuma de unde să mai iei pâine de casă?… am vorbit şi atunci nu ştiu ce, cert e că după aia ne tot salutam. Foarte politicos, omul. Vă salut cu respect, chestii din astea… Stai, ai răbdare, că o scurtez… Ce, te grăbeşti? Oricum, n-a venit frate-tău. Aşa… şi cum îţi spun, omul meu era foarte politicos, da' şi eu la fel, şi ne tot salutam când ne vedeam, mai şi schimbam câte o vorbă, pe drum, prin staţie, pe terasă la bere, pe unde o fi fost.Asta, până odată. Stătea pe aici pe undeva la o masă, şi când am trecut pe lîngă el am zis – normal -, bună seara. El, nimic… Nu, mă, sigur nu. S-a uitat la mine, direct la mine, e clar că m-a văzut… Păi, sigur că m-am gândit că ceva nu-i în regulă. Mi-am zis că o fi avut omul ceva în plus la bord, în fine, n-am dat multă atenţie… M-am aşezat în altă parte – ce naiba să fi povestit cu el dacă era mangă? – şi cu asta basta. Asta a fost prima dată. Da' pe urmă figura s-a repetat. Când stătea de vorbă cu mine, când nu mă băga în seamă. Nu, mă, nu l-am confundat, ce-ţi veni? Ce, dacă vii tu la mine la masă te confund cu altu'? Mai bem o bere? Lasă, că dau eu, dai tu data viitoare. Chestia e că omul începuse să mă amuze. Cînd îl vedeam, puneam, aşa, un pariu, vorbim azi, nu vorbim… Mă rog, uneori saluta el primul… da, da, tot vă salut cu respect, asta-i vorba lui… uneori salutam eu, uneori îmi răspundea, alteori nu. Da' tot nu i-am dat prea multă atenţie… adică ce?, până la urmă e un tip din cartier, doar n-o să fiu amic cu toţi. Da' chestia îi că l-am ţinut minte. Mi se părea aşa, un ciudat. Şi, cum ţi-am spus, omul nu mă deranja, chiar mă amuza. A, te amuză şi pe tine? Stai aşa, să vezi. Nu mă deranja, nu mă deranja, până odată. Măi Ioane, era plin peste tot. Acuma ce era să fac? Iar era meci şi zbierau toţi de nu te puteai înţelege om cu persoană, lângă omul meu mai era un pic de loc la masă, aşa că am luat un scaun de undeva şi l-am întrebat şi eu, cum se întreabă, aşa de formă, dacă pot sta acolo. Sigur, zice el, e în regulă – m-am gîndit – încă ştie câte prune are-n traistă, aşa că i-am spus mersi, m-am aşezat, şi p-ormă l-am întrebat dracu' ştie ce, ceva aşa, de complezenţă, ce mai face sau cum îi merge la serviciu. Da, da, îmi spusese odată unde lucrează, e ceva pe la RATUC, parcă… Hai, mă Ioane, sigur că ştiu unde lucrezi, ţi-am spus că mă interesez să aflu ceva ca lumea pentru tine, n-am uitat… Mă, şi numa'ce-l aud că zice, da' de când ne cunoaştem noi de mă întrebaţi de servici, domnu'? Era, totuşi, politicos, da' ştii, avea un ton… În prima secundă nici n-am priceput ce vrea să zică, am luat-o ad literam, ca sa zic aşa, şi m-am gândit ca boul de câtă vreme îl cunosc. Dar asta a durat aşa, numai o secundă, că avea tonul ăla… şi se şi uita la mine, aşa, cumva, de parcă era clar că nu ne-am mai întîlnit veci pururi, amin. Măi, m-am blocat. Nici măcar n-am avut replică, şi nici nu mai ţin minte

ce-am bâiguit, eram ultra-jenat, se uitau toți ăia de la masă la mine de parcă aș fi fost tîmpit de tot sau beat de ar fi trebuit să mă adune de pe jos în clipa următoare… Atâta doar că omul meu se uita la mine, așa, foarte senin, că altfel îi ziceam ceva nasol, să nu stea cu basca-n cap în fața mea… nu mă, nu poartă bască, umblă cu șapcă tot timpul, neagră sau maro… în fine, dă-o în mă-sa de șapcă, m-am simțit penibil de tot atunci. Da' așa era de senin, că o clipă aproape că am crezut că am făcut o gafă. Mă rog, n-ar fi fost prima dată. Cu meseria asta, în care tot cunosc oameni zi de zi, de la milițieni – mă rog – polițiști, la bancheri, politicieni și la delincvenți… așa-i, așa-i, ai dreptate, îs la fel, îs toți o apă ș-un pământ… pînă la urmă-i normal să-i mai și uit. Acuma, fie vorba între noi, mi se întîmplă tot mai des să uit cum arată unii și să nu-i salut. Oameni pe care îi cunoșteam – sau cel puțin așa susțin ei or, mai degrabă, ele. Da, măi, tot felul de cucoane, de prietene a lu' maica-mea, care îi spun iarăși nu m-a salutat fiu-tău pe drum, iar mama îmi reproșează, iar te-ai îmbătat, cum nu?, lasă nu-mi povesti mie, uite ieri tanti Vichi mi-a zis că nu i-ai dat bună ziua, și era chiar pe strada cu blocul tău, cum e posibil să nu vezi oamenii pe stradă?, iar te-ai dus băut acasă, nu știu cum de te mai suportă fata aia, să fi fost în locul ei te lăsam dracului de mult, cum care tanti Vichi?, hai nu mai fă pe prostul, tanti Vichi, colega mea de la Miniera, am stat patru ani în același birou până s-a mutat la facturare. În fine, îți dai seama, nu m-ar crede nicicum că n-o mai știu pe tanti Vichi sau pe tanti Cati sau pe oricare altă tanti cu care a fost colegă de serviciu, în mintea ei am rămas cumva tot ăla micu' care salută cuminte cu sărut-mâna orice tanti. Acuma degeaba i-aș mai spune că nici atunci nu le știam pe tantile alea, că le ziceam sărut-mâna doar fiindcă îmi atrăgea ea atenția – cel mai des mă scutura de mână – le salutam așa, automat. Mai dați-ne o bere domnișoară, vă rog. Hai, măi, și ce dacă-i a treia? Ioane, ți-am mai zis că și medicii spun că fiecare om trebe să bea măcar doi litri de lichid pe zi, or noi, cu asta, a treia, sîntem doar la un litru jumate. Nu-ți fă treabă, plătesc eu, ce naiba… Deci, le salutam așa, că eram, cum să zic? – ca dresat: cum simțeam o scuturătură cum ziceam sărut-mâna, reacționam ca și câinii lui Pvalov, dar cum să îi explic mamei așa ceva, oricum n-are nici un rost, că nu m-ar crede. Să fiu al naibii că, de groază ca să n-o mai aud, vreo două-trei zile după o chestie din asta îi salutam buimac pe stradă pe toți și pe toate care îmi păreau că au o figură cât de cât cunoscută. Când zăream o față care-mi dădea de bănuit, îmi scormoneam prin minte căutând să-mi amintesc dacă nu cumva mutra aia grăsulie îi aparținea lui nenea Gelu, or dacă roșcata aia rujată nu era tanti Neli. Bineînțeles că mă înșelam de fiecare dată: or se uitau șui la mine or, în cel mai bun caz, mă alegeam cu câte un zîmbet îngăduitor sau cu un bună ziua din colțul gurii, și asta tot dura până când mă enervam și îi dădeam în mă-sa pe toți nenii și pe toate tantile și nu mai salutam aiurea pe nimeni.Evident, nu trecea multă vreme și iar nimeream pe drum peste una dintre tantile care o cunoșteau pe mama… Hai că am luat-o pe după pruni. Îți mai iau o țigară, bine? Da' de cînd ai trecut pe Kent? Hai mă Ioane, mai las-o, că tot cu Viceroy te știu… Așa, și după ce-mi face tipu' figura asta am devenit mult mai circumspect. Circumspect, pe dracu'. Adevăru' îi că dacă ne întâlneam cumva, pe undeva, nici vorbă să-l mai salut or alte alea, dimpotrivă, mă uitam prin el, așa, sfidător, ca să-și dea seama că s-a purtat ca un căcat. Da' el – nimic. Era fix ca înainte: politicos, va salut cu respect, alea – alea. Oricum, pe urmă l-am evitat. Da, așa-i, sigur că ceva – ceva nu era în regulă. Am băgat și eu de seamă. Da', nu știam ce. Oricât ai fi de beat, dar chestii de astea nu se fac. Mai bine nu saluți omu', nu stai niciodată de vorbă cu el, decât să fii măgar. Da' într-o zi, toamna asta, când mergeam spre casă, am dat de el. Adică, vorbă să fie – de el. Numai ce aud vă salut cu respect și când mă uit nu-mi dau seama care a zis, ăla cu șapca maro sau ăla cu șapca neagră. În rest erau identici. Identici și la fel, sa mă trăznească dacă te mint. Măi Ioane, și mișcările erau la fel – mergeau unul lângă celălalt, așa, cu grijă, de parcă ar fi pășit pe gheață – și chiar și hainele de pe ei erau la fel: pantaloni negri și scurte bleu-marin închis. Tot, tot era la fel, și păru' cărunt, și figura aia anostă, obișnuită, de tip trecut de cin'zeci, pe care nu-l prea bagi în seamă. Sigur că sunt gemeni, gemeni monozigotați parcă așa li se zice, nu? Da' nu-i poți întâlni prea des, tu câți ai văzut pînă acuma? Hai noroc. Mai luăm una, ca să ajungem la ăia doi litri regulamentari, că avem timp până apare frate-tău, așa-i?… Ce cursă, mă? Hai mă Ioane, fii serios, ce cursă să pierzi, cât dracu ai băut pînă acuma, de aici faci doi pași pînă acasă, stai liniștit, vin io cu tine dacă nu găsești singur drumu…

Mă, și numa' ce-l aud: Nu cred că Ion mai vine.

ADRIAN MUNTEANU

ÎN UMBRA ZILEI

În umbra zilei aripa se-mplântă
Şi-acoperă uimirile cu pana.
Un strigăt stins îmi sfredeleşte rana
Iubirilor ce nu mă mai frământă.

Lumina stinsă-şi leapădă sutana
Pe cumpăna ce-n lacrimă se-avântă.
Talaz fugar pe mal se ia la trântă
Cu liniştea ce-mi pustieşte dana.

În iarbă-ngenunchez şi-mi cer iertare
Cărărilor ce le-am urcat pieptiş.
Un fir de iarbă-nfige în uitare

O sabie cu-nsângerat tăiş
Şi pasărea rămasă-n aşteptare
Îmi tăinuieşte-adâncul din frunziş.

UMPLE, IUBITO, CU VIN VECHI POTIRUL

Umple, iubito, cu vin vechi potirul,
Căuşul tainei, limpezit de muze!
Alintă apa dulce din havuze
Ce-a adormit cu trudă trandafirul!

Aşterne masa cu-n surâs pe buze,
Aşează pâinea şi veghează mirul
Ademenind spre trup încins zefirul
Aromitor al zorilor lăuze.

Aprinde focul, nu-l lăsa să piară,
Aruncă lemne pe altar! Apoi
Miresme dulci ne vor zidi. Spre seară

Vom dezbrăca veşminte. Drepţi şi goi
Ne vom topi ca un palat de ceară
În flacăra dintru adânc de noi.

PE MALURI SĂLCII S-AU TREZIT ALENE

Pe maluri sălcii s-au trezit alene,
Ca să aştepte-un răsărit de soare.
Presimt în tâmple firavă răcoare,
Dar somnul încă n-a pierit din gene.

Pe crusta apei scânteieri fugare
Ascund uimirea presurei sub pene,
Iar plânsul ierbii, năpădit de lene,
A pus cu zorii pietrelor prinsoare.

Privirea blândă-n orizont răneşte,
Pe cer stau nori molateci ce ascund
Aripa zilei. Clipa ocoleşte

Cuprinsul frunţii într-un zbor rotund.
Şi peştele luminii îşi sticleşte
Eternitatea-n lacul fără fund.

DE TRUNCHIUL TIHNEI ÎMI LIPESC OBRAZUL

De trunchiul tihnei îmi lipesc obrazul
Şi-nchid sub pleoapă strigătul de ciută.
Ciupeşte nimfa corzi de alăută
Şi ierburi moi şi-au domolit talazul.

Tăcerea-n scorburi doarme nevăzută
Sub iedera ce-i va păzi răgazul.
Izvorul mut şi-a potolit extazul
Şi taina serii fruntea mi-o sărută.

Pe buza clipei s-a oprit amiaza.
Doar rostul şoaptei tandre îl mai ştiu.

A înfrunzit în gândul tainic oaza

Ogarul umbrei încă mai e viu.
O stea în ram își alungește raza
Într-un adânc și-ndurerat târziu.

CĂLCAM PE IARBA DE SĂRUT NEBUNĂ

Călcam pe iarba de sărut nebună.
Sclipea zăpada-n suflete, ușoară.
Ploua tihnit și grav în câte-o vară,
Cânta un greier tainic pe o strună.

Mă scuturam de frunza ce-o să moară.
Se pregătea lumina să apună.
Un rug suav se înălța spre lună
Și-n trup uitarea începea să doară.

Din struguri mustul se scurgea pe dale
Și floarea-n glastră născocea povești.
Scâncea o ciută în păduri de jale,

Tânjea mirarea stinsă în fereşti,
Dansau pe jarul clipelor vestale,
Dar tu, iubito-n toate nu mai eşti.

SUB CLOPOTUL ZIDIRILOR RĂMASE

Sub clopotul zidirilor rămase
Se pierde urma mânjilor din stele.
Mă arde roua zilei prin obiele
Și lenea vorbei mi-a pătruns în oase.

S-au spart bășici de patimă sub piele
Și mi-am zdrelit picioru-n stânci tăioase,
Tot încercând să ocolesc angoase
Ce mi-au legat simțirea în atele.

Surpat de tot sub schele dărâmate,
Un cal își plânge aripile vii
Ce nu mai zboară. Îmi era ca frate.

Au sângerat amiezile pustii.
Răscoala clipei timpul ritmic bate
Până în miezul orelor târzii.

FIINȚA MEA DE VIS RISIPITOARE

Ființa mea, de vis risipitoare,
Înfrânge tihna gândurilor albe,
Destramă zborul ce compune salbe
Mireselor desprinse din strânsoare.

Justiției din frunze îi scriu jalbe,
Căci mă apasă fuga de mișcare
A verbelor uitând de conjugare,
Mânjind polenul gingașelor nalbe.

Sonete scriu când lumea e scârbită
De craniile celor ce dețin
Un sceptru efemer, dar stă smerită,

Tot răscolind hârdăul cu venin
Sau ațipind în iarba nenuntită.
Trăiesc pentru-a trăi. E prea puțin!

VINO IUBITO-N ELOHIM

Vino iubito-n Elohim cu mine,
Unde veghează munți de foc și slavă,
Tulbură șoimul cu privirea-i gravă,
Despoaie umbra serilor blajine.

Împreunări cu revărsări de lavă
Ne-or birui suflarea și ne-or ține
În miticul altar din lumi divine
Purtat solemn pe frunze de agavă.

Ai să-ntâlnești palate părăsite
Cu stins ecou în turnuri ce împung.
Să bați în poarta zorilor tivite

Cu fir de-argint. Pe trepte te ajung.
Te voi iubi sub bolți din vis urzite,
Iar clipele s-or tângui prelung.

ALEXANDRU JURCAN

UN MIRE DESTUL DE TRIST

Florin se căsătorește cu Aurora. Peste o oră vor fi la primărie: flori, prieteni, șampanie. Ba mai mult, seara se va ține nunta la un restaurant de vis, cu un meniu incredibil de asortat. Și ce muzică a conceput Florin, ajutat de prietenul său din copilărie!

Florin trăia deja cu Aurora de aproape un an în apartamentul ei din cartierul Stejarilor. Aurora a urcat în taxi, îmbrăcată cu rochia de mireasă. L-a lăsat pe Florin să închidă ușa, ca apoi să se așeze lângă ea. Numai că el întârzia dintr-un motiv clar: pisica lor s-a furișat din apartament exact când el voia să iasă.

Florine!- se enervă Aurora- te rog să găsești pisica, știi bine cât de mult o ador! Nu credeam că ești atât de pământălău, zău așa! Eu plec cu taxiul și trimit după tine peste un sfert de oră! Sper să te încadrezi! Și să nu îndrăznești să vii atâta timp cât pisica nu e în casă!

Florin a rămas siderat cu ochii la stejarul din colț, unde pisica se refugiase tocmai spre vârf. Când taxiul a revenit, pisica se afla în aceeași poziție. Florin a trimis vorbă pe taximetrist să se mai amâne ceremonia. La a doua venire a taxiului, Florin părea înfrânt. Apoi i-a venit o idee genială: l-a rugat pe taximetrist să se dea el drept mire acolo la primărie, că doar era o simplă formalitate. A schimbat repede hainele cu băiatul cel creol, care a plecat în goană cu mașina, stârnind nori jucăuși de praf.

După două ore taxiul a sosit. Aurora îl ținea de mână pe mirele fictiv, ba chiar îl săruta pe gură.

Dă-mi rapid cheile, cretinule!- zise Aurora către Florin. Mâine să vii să-ți iei bulendrele! Adio și n-am cuvinte! Taximetristul o luă în brațe pe Aurora și trecu sublim pragul casei.

CUM SE CÂNTĂREȘTE O VIAȚĂ

Nu e nicio glumă: cercetătorii au pus la punct un aparat care stabilește câți ani are de trăit fiecare individ. Sigur că oamenii sunt fricoși și nu au vreun chef să afle furtunosul secret. Numai că eu am convins-o pe soția mea să încercăm, ca să știm cum să ne organizăm viitorul. O să fiu sincer și voi recunoaște că relația noastră a ruginit cumva. Bănuiesc că Mirela are un amant, de aceea eu i-aș dori moartea, dacă ar fi cumva adevărat.

Plătim o sumă considerabilă și ne conectăm la aparat. Mirela va trăi… 89 de ani, iar eu… Nu se poate! Nu apare vreo cifră, ceea ce înseamnă…? Mi se explică: voi muri peste câteva ore. Hai să fim serioși! Aparatul naibii și șarlatanii care mi-au mâncat banii!! Mirela e radioasă, cred și eu, deși nu poate fi nimic adevărat.

Ajunși acasă, între noi plutește o tăcere sulfuroasă. Capul mi se învârte în ritm stupid, scăpat de sub control. Adică ea, Mirela, care arată tot mai provocator, cu sâni proeminenți de mătase, mișcători și blonzi, ea va avea o viață plină, străpunsă plăcut de masculii-bondari neliniștiți, în timp ce eu… Cum pot crede asemenea inepții? Creierul mi se încălzește nepermis de mult, fruntea îmi arde , Mirela sună la salvare, aud… simt…văd tunelul alb al morții…parcă se rostește cuvântul INFARCT, al dracului viață și aparat și….

PIRANDELLO LA PARIS

Am avut șansa să procur un bilet la Teatrul La Colline din Paris, unde am văzut Șase personaje în căutarea unui autor de Luigi Pirandello, în regia lui Stéphane Braunschweig, care a operat adaptări subtile în textul dramaturgului, realizând și scenografia. În distribuție: Elsa Bouchain, Christophe Brault, Philippe Girard, Claude Duparfait etc. Nu uităm că în 2006 Stéphane Braunschweig s-a mai apropiat de Pirandello prin spectacolul de la Strasbourg cu piesa Să-i îmbrăcăm pe cei goi. Încă de atunci visa la Șase personaje în căutarea unui autor, mai ales că Ersilia, personajul principal din Să-i îmbrăcăm pe cei goi, e întâmpinată de un scriitor, după tentativa de suicid, atât

de mediatizată. El se interesează de ea ca s-o seducă, însă ea vine la el ca să-i scrie povestea, aşadar este un... personaj în căutare de autor.

Stéphane Braunschweig rescrie prologul şi utilizează imagini proiectate. În spatele scenei – invazie de oglinzi, cu dedublări şi multiplicări. Platoul alb aşteaptă acţiunile, personajele. Zidul, la fel de imaculat, are o uşă funcţională, sugestivă. La început am avut senzaţia că nu voi mai evada din staticul impus de dezbaterile de pe scenă. Imediat lucrurile s-au schimbat, pentru că "în teatru nu trebuie arătat totul". Căderea ecranului în final a avut efectul scontat pentru dezirabilul finis coronat opus. Din nou (am mai văzut piesa şi în alte propuneri de regie) am reflectat la acel trio creator: scriitor, personaj, actor. Victima clară e personajul, care devine sclav. Scriitorul şi actorul au libertăţile lor, însă el este fixat iremediabil şi implacabil. Aşa cum scrie şi Giovanni Macchia despre condiţia personajelor: "imobile, blocate, sechestrate, condamnate". În 1921 piesa a creat un scandal enorm la Roma, apoi a avut un succes triumfal la Milano. În 1934 Pirandello a primit premiul Nobel. Într-o scrisoare din 1927 el afirmă că "am uitat să trăiesc; nu-mi trăiesc viaţa, ci o scriu".

La sfârşitul vieţii, Pirandello a scris un scenariu de film (care nu a fost realizat) pornind de la piesa Şase personaje în căutarea unui autor. În acel scenariu personajul principal este autorul, în dispută cu creaturile întâlnite în realitate şi care îl chinuie în imaginar. Munca de rescriere operată de Stéphane Braunschweig porneşte de la acel scenariu, iar în spectacolul realizat abordează explicaţii de stări, dar şi o mise en abyme meritorie. În revista La Terrasse din septembrie 2012, Agnès Santi crede că spectacolul e prea demonstrativ şi că regizorul vrea să evoce prea mult din modernitatea teatrului. Rămân la părerea că am văzut cel mai incitant spectacol după Pirandello. Şi cel mai tulburător.

CULTURĂ ÎN ŞURĂ

Sună incitant, bizar, nostalgic şi vetust. Evenimentul a avut loc sâmbătă seara, 29 iunie 2013, ora 22 în satul Hida din judeţul Sălaj, chiar în şura lui badea Florea a lui Juvri. Acolo s-a jucat piesa Fisura de Flavius Lucăcel, sub egida asociaţiei culturale *Jad* din Cluj. Primăria comunei Hida s-a implicat total, asigurând intarea liberă tuturor.

Am sosit seara pe la ora 21. Am oprit maşina să întreb unde e locaţia. Era suficient să pronunţi cuvântul *şură* şi feţele sătenilor se destindeau într-un zâmbet larg, plin de mândrie locală. Badea Florea se ţinea bine la vârsta sa înaintată. Curtea era plină de bănci. Scena se înălţase în şura deschisă, evitând fânul debordant. Reflectoare, tehnicieni, găini domolite, porumb verde, cer mirat. Autorul Lucăcel se bucura precum un copil, primind spectatorii cu o agitaţie tonică. Regizorul Victor Olăhuţ punea la punct ultimele detalii. Actorii Anca Hanu, Adriana Băilescu, Florentina Năstase şi Leonard Viziteu au urcat pe scenă la ora 22 fix.

Piesa *Fisura* face parte din volumul *Marţianul Telemah*, editura Eikon, 2008, Cluj-Napoca. Ovidiu Pecican semnează o prefaţă incitantă, afirmând că Lucăcel „s-a autocondamnat la un destin de dramaturg solitar şi încăpăţânat, la un mers pe sârmă şi ludic, şi scrâşnit". Numai că spectacolul a provocat râsete în serie, aplauze frenetice de la spectatori simpli, gata să accepte teatrul în viaţa lor, aidoma fascinaţiei caravanelor cinematografice revolute. Pe ei, pe spectatori, nu-i interesau posibilele filiaţii ionesciene ori beckettiene. Râdeau de Ani, de Michi, de Marina şi de Gogu. La Flavius Lucăcel burlescul coabitează cu absurdul, realul se dilată, tehnica sperie, ba creează şi monştri.

Regizorul Victor Olăhuţ a adaptat impecabil textul. Nu se putea să fie mai inspirat, mai ales că a creat şi momente muzicale adecvate, fără nimic ostentativ, integrate artistic şi cu măsură. A strălucit Anca Hanu, într-un registru comic divers, cuceritor. Moşul a fost interpretat de Florentina Năstase cu fineţe actoricească, dar şi cu umor, doar că am …suferit puţin, însuşindu-mi pentru o clipă aşteptările sătenilor, care ar fi preferat un actor. Adriana Băilescu joacă natural o fufă colorată, iar Viziteu ştie să-şi pună în slujba comediei statura masivă, creînd un personaj limitat şi tâmp.

CONSTANTIN M. POPA

Catalogul lui Leporello

În fiecare zi Leporello secretarul amorului
face prezența
nu lipsește niciodată nimeni
toate femeile tribului
concubine curtezane
metrese și muze
femei compromise clandestine soții
putains du roi sau târfe de cartier
deopotrivă aspiră să intre
în cartea recordurilor

Strălucitoarele femei
în superba paradă
a fatalităților luminoase
află târziu că recordul
aparține altcuiva

Atunci își întâmpină ultimul amant
cu acerbă nemiloasă severitate
simt că vor deveni pagini desfășurate
dintr-un papirus pervers
purtat triumfal
de codoșul cartograf Leporello
pentru care Europa erotică înseamnă
Italia
Germania
Franța
Turcia
și desigur Spania

Din tenebrele dezmățului
valetul își strigă fabula suprarealistă
demnă de morala eunucilor
„mi-au lipsit 2-3 centimetri
ca să fac parte din suita regelui priapic”

Vestigiile înfrângerii
cum o abdicare augustă
înconjoară visul de grandoare
al nudului coborând scara
în mână cu marele catalog
rană prin care se scurge
sunetul firului de cenușă.

Noapte de decembrie

Fii paznicul înserării mele
așa cum întrupare a sfielii
înaintai printre pelerini
pe sub arcadele Oratoriului

Îți amintești
urcasem treptele trufașe
ale catedralei
era noaptea nativității
și sângele ne pâlpâia
ca un înger strecurat pe sub ușă
de viscolul Nemo

Fii paznicul furtunii selenare
așa cum cutezanța iezuiților
a sădit în stâncă
jarul iubirilor fără chip

Îți amintești
ezitarea noastră
provocase prăbușirea bastoanelor
fericiților tămăduiți
în fața celor opt tribune cu lumânări
trecusem pe lângă șansa
(trebuie să spun ratată)
de a ne naște iarăși

Fii paznicul păcatelor risipite
așa cum se destramă
încheierea acestui poem
care nu mai e încheierea însăși.

Montréal, 2013

Rezervație

Prea siguri de noi
acoperiți de prejudecăți
pătrundem în teritoriu
fără să auzim ardoarea
rugăciunilor nerostite
fără să gustăm rodul lor atât de aprig
purificarea gesturilor
în ritualul inadvertențelor
devenite poem

Poem este speranța penei de vultur
adusă de marele șef Pakinawatik
locuitorilor din Kitigan Zibi
îl vedem cu pustiul în spate
senin imperturbabil chiar dacă
știe că
prin sacul rupt golul clepsidrei
se scurge în Gatineau River

Poem este clipa
cum aleargă în pielea goală
pe plaja noastră atât de bine ascunsă
între totemurile algonquine
ar trebui să închidem cuvintele
sub melancolica incertitudine a
podului peste care iubirea
ascultă neoprite chemări

Poem este zbaterea
vulturilor tăiați pentru ospățul
pădurilor de brazi
când sângele lor luminează
arterele orașului Maniwaki
alături de plutași cred în
ora clopotelor și în
diafana perdea de apă
umbră fericită a seducției lui Manon

Poem este sunetul provocator al inocenței
teama de a da cu piciorul
lucrurilor lumii
și înțelegerea simplă a faptului că
deși nu are sex
timpul neutru „ le rezolvă” pe toate
inclusiv propria-mi
asigurare de posteritate.

Vedenii

În cabinetul medicului oftalmolog
o zăresc pe Santa Lucia
reproducere ieftină
după del Cosssa
„unde te uiți
citește literele de pe panou”
D N L F
ochii ei mă urmăresc
asemeni unei camere de luat vederi
„așa mai departe”
P T E O R
îi poartă în mâna stângă
buchet de priviri martirice
F Z B D U E
„continuă”
B F L T C A
pierd șirul
văd un fluture în flăcări
văd un pescăruș zburând fără aripi
văd un nor descumpănit
asemeni inimii părăsite de sânge
medicul îmi cercetează circumspect
fondul de ochi
prin telescopul computerizat
cum Hubble suprafața
unei planete necunoscute
„pe orbita dumitale
nimic spectaculos”
în tulpina ochilor sfinți
lacrimi fracturate
gravează indescifrabil
numele tău
R V N C

ALEXANDRU DAN

Stafia de la Borşa

„[…] şi că înainte nu te puteam auzi, aşa cum nu te poate auzi nimeni altcineva nici în ceasul acesta, în care stăm de vorbă...”

Chiar şi acum îmi vine greu să cred toate câte mi s-au întâmplat în aşa de puţină vreme...
Ţin minte cum boala îmi strivea tinereţea cu apăsarea-i de bolovan.
Cum, la un moment dat, ceva ca o chemare de dincolo mă străpunsese până-n adâncul sufletului.
Toamna cea rea, pe care numai eu o puteam vedea, pitită cu grijă în dosul uşii, printre raze de soare, venise să îşi ia prima ofrandă.
Şi atunci m-am desfăcut de legătura de cuget cu mama, scurtându-i chinul.
Mâna mea s-a lăsat moale, iar a ei a încremenit o vreme în durere, făcându-şi apoi drum, cu o ultimă sforţare, spre lumânarea de la căpătâiul meu.
Mama nu-şi credea ochilor ceea ce tocmai se întâmpla cu singura ei fiică. Oare de ce, cu toţii, îşi puseseră atâtea speranţe în mine?
Tânjind după odihna cea eternă m-am lăsat în voia febrei, ce mă purta precum o barcă aruncată-n larg.
Mai ştiu că am început să simt din ce în ce mai tare un fel de lovituri, ca şi cum cineva ar fi ciocănit cu o daltă în fiecare încheietură a mădularelor mele. Şi, odată cu cea de pe urmă izbitură dureroasă în dreptul gâtului, m-a cuprins o negrăită uşurare, dar şi o adâncă greaţă faţă de viaţa mea şi mai ales faţă de acel păcat pe care înainte nici măcar nu îl considerasem astfel, dar care încă mă urmăreşte, precum o nouă umbră.
A fost şi o mare uşurare, pentru că de acum vedeam totul numai cu inima, aceeaşi pe care mi-o ştiam dintotdeauna, dar, parcă, mare cât un munte şi eliberată de vălurile dorinţelor pământeşti. Iar scârba trăită de mine atunci se asemăna întrucâtva acelei sile pe care o încearcă un om căzut la pat, ce este nu doar slab, aşa cum i-ar făcea păcatului plăcere, ci atât de slab încât nici duhul desfrânării însuşi nu îl mai poate ispiti. Numai că această boală de pe urmă, pe care tocmai o gustam, îmi arăta, ca după încheierea unui spectacol, mulţimea lucrurilor care au pricinuit-o, pe ea, ca şi pe toate bolile mai mici din care a fost alcătuită.
Când am deschis ochii, mă ridicam, încet, în aer. Privind în jos, am văzut, lungită în pat, nemişcată, palidă şi cu ochii închişi, o fată cu plete lungi, de culoarea spicului, ce parcă îmi semăna. Un fior rece ca gheaţa mi-a străbătut întreaga fiinţă în clipa în care am înţeles că aceea eram chiar eu…
Apoi am încercat în toate felurile să-i fac să înţeleagă pe toţi cei aflaţi în încăpere că eu nu eram acel trup mort, că mă aflam chiar acolo, lângă ei. Le-am vorbit, am strigat, însă degeaba: nimeni nu îmi dădea nicio atenţie, doar vărsau lacrimi de durere şi se rugau pentru mine. Am încercat să-i ating, însă nu am putut prinde decât aerul. Am întins mâna înspre peretele din apropiere şi m-am convins că pot trece prin el, am ieşit din cameră prin tavan şi m-am întors.
Timpul trecea şi apăsarea singurătăţii devenea tot mai grea când, la un moment dat, un zgomot, la început nedesluşit, mi-a atras atenţia. Fără să ştiu de ce, am simţit cum mi se ridică părul din cap de frică – deşi capul meu zăcea acolo, jos, străin şi parcă împietrit. Apoi am încremenit la rându-mi: dintr-o dată m-am trezit înconjurată de nişte fiinţe de o urâţenie insuportabilă ce scoteau tot felul de zbierete înfricoşătoare, de care nici oamenii şi nici animalele nu ar putea fi capabili şi care mi se înfigeau direct în inimă, tot mai adânc, ca nişte piroane înveninate.
Atunci am înţeles ce înseamnă cu adevărat groaza. Nu cea dată de poveşti, oameni, animale ori întâmplări neobişnuite. Nu cea legată de trup, de suferinţa omenească sau chiar de primejdia morţii. Acela nu este decât începutul.
În acele momente am trăit eu cea mai mare groază posibilă: m-am temut pentru sufletul meu, pentru nimicirea acestuia. Şi tot atunci mi-am văzut la faţă pentru prima oară adevăratul duşman, care tot timpul cât fusesem vie se ţinuse ascuns în umbră, aşa cum şi

acea spaimă inimaginabilă pe care tocmai o trăiam se aflase în spatele tuturor fricilor avute de mine în viață. Și, tocmai când credeam că totul se va termina și acei lupi de suflete erau gata să mă înșface, ai apărut tu, în chip de fulger orbitor, făcându-i pe diavoli să dea înapoi.

Îmi fusese frică pentru ai mei, dar nici un om nu a părut să observe nimic din toate câte se petreceau printre dânșii.

Mă minunez și acum de clipa întâlnirii cu tine… îngerul meu! Deci tu ești, așa arăți… Dacă aș fi știut! Dacă aș fi știut cu adevărat că ai fost mereu lângă mine, că m-ai vegheat și m-ai ocrotit mereu… Am privit prin ochii tăi toate întâmplările prin care am trecut în viață și am înțeles că, până atunci, aș fi putut muri de câteva ori fără ajutorul tău. Și mi-am văzut păcatele amărându-te și depărtându-te de mine. Și gândurile bune întorcându-se și binecuvântarea ta învăluindu-mă.

*

Ce plăcut e să zbori și să plutești lin, fără frică! Așa cum întotdeauna m-am gândit că o fac păsările sau, mai degrabă, cum zburam adesea în vis, pe când eram copilă… Altfel și cu mult mai frumos se văd lucrurile de sus!

Și aici, în biserică! Înainte credeam și îmi doream din toată inima să fie îngeri în jurul nostru, când ne rugăm, dar nu îmi imaginam ca lucrurile să stea chiar așa! Încă nu m-am obișnuit cu mulțimea și frumusețea lor, și nici cu urâciunea celor înnegurați care, din câte văd, nici ei nu stau degeaba…

E-adevărat că-n vremurile de demult, pe când oamenii nu cunoșteau botezul, un singur înger avea în grijă o întreagă așezare?

Dar… tu vorbești, sau numai îți aud glasul în gând? Și graiul tău e cel în care m-am născut, sau este altul? Nu știu decât că îl pricep ca de o viață. Și că înainte nu te puteam auzi, așa cum cred că nu te poate auzi nimeni din cei cu inima întinată nici în ceasul acesta, când stăm de vorbă...

Îți mulțumesc pentru că m-ai însoțit la acest locaș drag sufletului meu. Aș vrea acum să mai trec pentru ultima dată pe acasă, să-mi iau adio de la toți și de la locul unde am copilărit. Ce o mai fi cu mama, ce-or face ai mei, sărmanii? De le-aș putea mulțumi pentru caldele lor rugăciuni!

Dar… ce se vede-n zare? Trâmbe de fum negru… și… focuri... peste tot? Te rog, mai repede! Vai! ce îmi e dat să văd? Animale și oameni morți, pe drum, în ogrăzi, peste tot! Femei și prunci, cu toții spintecați! Case în flăcări…

Uite! Poarta cea mare zace sfărâmată! Străjeri căzuți prin curte… pe scări și până-n sală! Și-aici… neamuri, prieteni, uciși în jurul… meu... Și mama? Plină de răni însângerate, cu fruntea lipită de a mea, fără-ndoială într-o încercare de a-mi apăra trupul firav, a cărui mână dreaptă, în urma vreunei lovituri năprasnice, stă despărțită de restul corpului... Dar… mâna mea o simt!

O, mamă! Dragii mei! Ce nenorocire din iad s-a abătut peste voi? Totul era bine când v-am lăsat, voi mă jeleați doar pe mine…

Dar… dacă ați murit, atunci… Acolo, sus, acea arătare, nu este oare mama mea?

Te rog, îngere, spune-mi, de ce-au plecat și am rămas doar eu aici? Nu zici nimic… E pentru prima dată când nu vrei să îmi răspunzi, să-mi spui care e voia Domnului...

Tu zici că ai mei sunt bine, acolo sus. Murind astfel, cu rugăciunile pe buze… Sufletul meu e liniștit, și dacă înainte doar credeam și eu câte ceva, după a mea pricepere, acum văd totul limpede.

Dar, dacă am scăpat de moartea mucenicilor, mie, oare, îmi va fi mai greu s-ajung acolo unde sunt și ei?

Ce se va întâmpla cu mine? Mă voi mai întâlni cu-acele duhuri rele? Nu pot să sufăr gândul că mă vor lua cu ele!

...Iată-ne pe amândoi în locul acesta, între pământ și cer. Cerul, în depărtare, o față nevăzută îmi arată, fără obișnuitul său albastru și fără de aștri. Pământul, însă, e cel pe care-l știu, dar mai frumos, deși pare pustiu.

Gândul mă duce spre cei care-au făcut acea urgie, spre oamenii aflați în calea lor, spre morții cei neîngropați, fără de-odihnă.

Dacă îi iert pe ucigași?

… Îi iert… da, i-am iertat. Este ușor să fii milos când ai nevoie de atâta milă! Și-apoi, adevărații mei vrăjmași, o știu, atât așteaptă, să îmi ațină calea cu inima împietrită…

Dreptate pe pământ? De ce întrebi? Întotdeauna am nădăjduit, și-acum cu-atât mai mult, în singura dreptate, cea din cer!

Dar…Unde ai dispărut?

Te văd!
Acolo, jos … ce oaste numeroasă! Şi trag în lanţuri, după ei, încă pe-atâţia robi… Ce neam or fi? Tătari! Barbari spurcaţi, Doamne mă iartă! Numai nenorociri am auzit c- aduc cu ei aceştia! Ei sunt făptaşii! Uite, o parte au luat-o înspre stânga, şi peste puţină vreme vor ajunge tocmai în dreptul bisericii de colo! Aşteaptă-mă… Dar văd că sunt numai femei aici, se roagă liniştite, bărbaţii or fi la câmp… Copilul ce tocmai a trecut în fugă pe sub noi le-a spus despre urgia care va veni, dar ce pot face ele? Bătrânelor, rugaţi-vă! Aşa, îngere, înmulţeşte-le rugăciunea ca pe un foc din amnar şi cârlţi, în stare să ardă degrabă puterile potrivnice! Şi să nu mai ardă nici biserica, nici trupurile pe care le adăposteşte!
Dar ce faci? De ce eşti, dintr-o dată, înarmat? Şi de ce te mişti precum un luptător în jurul lor?
Au apărut tătarii! Se năpustesc spre locul care li s-a dat ca pe o ofrandă! Săgeţi cu foc se înfig în curte şi în pereţii din lemn. Vai! Ce pot face?
Ce? Femeile sunt afară, parcă dorind să apere ele biserica, în loc să fugă, să se ascundă cum or putea! Dar… de ce tu, cu ele laolaltă, loviţi cu pari în temelie? A!… pietre! Să arunc şi eu! Ahh, nu pot… Bine că pot ele! Şi încă o fac aşa cum nu mă aşteptam, ca şi o sută, sau o mie de fetişcane ca mine! O, ce tare au început să ţipe femeile, să urle şi să răcnească! Nu aş fi vrut să fiu acolo, muritoare…Dar tu, îngere, unde ai dispărut iar? Tu eşti? acolo sus, aşa de mare, mai mare ca biserica? Ei, oare, te văd sau numai te-au simţit? Minune! Tătarii dau înapoi, o iau la fugă! Aşa ceva n-aş fi crezut nicicând că ar putea să se întâmple!

Acum, lăsarea serii i-a făcut să îşi aşeze tabăra. Oare românii au aflat de năvălire? Oare au fugit cu toţii sau s-ar putea gândi să se măsoare cu aceste nesfârşite hoarde sălbatice?
Da, ştiu, la Dumnezeu totul e cu putinţă! Dar dacă ei nu trec la fapte acum, aceia de bună seamă vor pustii tot Maramureşul!
Unde-ai zburat? Aşteaptă-mă!
Ce casă mare şi frumoasă! Ah! Pe-acest om îngândurat care ba cercetează hărţi, ba îngenunchează să se roage, îl ştiu, e Lupu, protopopul. Am auzit c-a fost cândva un vrednic căpitan de oaste…Dar... de ce îţi schimbi înfăţişarea? Acum te-asemeni unui domnitor, unul cu păr bălai, de dincolo de munţi parcă, îl ştiu din ceaslovul de la mănăstire, care îi este numele?...Da, Ştefan Muşatinul! Jupâne Lupu, rugaţi-vă mai cu încredere! Ah! Faţa i s-a luminat când ţi-ai apropiat fruntea de capul lui! L-ai văzut cum a mâzgălit în grabă un plan pe hartă, înainte de a pleca val-vârtej să-şi cheme oamenii? Şi ce înseamnă cuvintele pe care le tot şoptea cu veselie, „Codrii Cosminului”?
Frate îngere, nu m-am rugat în toată viaţa mea cât m-am rugat în noaptea aceasta!
Tânărul de colo! De ce se îndreaptă, singur, spre tabăra tătarilor? Este nebun, fără-ndoială! Să-i stăm alături! Numai cu pavăza ta nevăzută mai poate scăpa teafăr! Slavă Domnului! Tătarii pare că-l iau drept călăuză. Prin ce minune l-or fi crezut? Iată-i intraţi în Valea Cislei. Dar... ce se întâmplă? Pământul duduie! Acolo! Buşteni uriaşi se rostogolesc în vale… copaci întregi cad peste păgâni... şi bolovani cât carul le strivesc trupurile şi caii... Uite-i şi pe ţărani, coboară în fugă, într-un vacarm de strigăte, în mâini cu furci, şi coase şi topoare... Se vede că, înmărmuriţi de dreapta urgie a Celui-de-Sus, tătarii nu se aşteptau deloc la unele ca acestea. Ai noştri, cu credinţă şi cu nemaiîntâlnită putere îi lovesc din plin, în vreme ce vajnicii luptători ai stepei cad precum oile răzleţite printre strungi!

Stăpâne, iată, lupta pare a se termina, dar… o parte din vrăjmaşi îşi caută scăparea, spre Prislop... ai noştri nu îi mai pot ajunge... Stăpâne, unde eşti?
Vai! Ce tunet! Dintr-o dată s-a zguduit şi cerul, şi pământul... De parcă a-nceput sfârşitul lumii! Nu mă lăsa!
Te văd iar uriaş, din senin bate un vânt ce scoate copacii din rădăcini, eşti, parcă, peste tot, cerurile se rup şi lasă să cadă apă cât pentru mai multe zile...
Dar... de ce atingi cu mâna coasta dealului?
O, tătarilor le fuge pământul de sub picioare şi totul, şi pământ, şi oameni, se prăbuşeşte în vâltorile ce cresc văzând cu ochii!
Iar cei rămaşi… sunt traşi la fund de valurile înspumate!
*
[…]
De-ar ave pământu cheie
Pă pământ l-aş descuie
Şî pă mulţi i-aş mângâie

Da' pă pământ îi pus lăcată
Nu ne-om vede niciodată
Până-om hi la Judecată.

E liniște acum, îngere al meu, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.
Sunt împăcată că acolo, jos, m-au îngropat cum se cuvine, pe mine și pe toți cei răposați.
Auzi, diacul îmi citește verșul[1]… De unde au știut să scrie atâtea despre mine?

Mai spune-mi, rogu-te: faptele bune se mai pot face, oare, după moarte?
Dar gândurile, nedevenite fapte?
Da, știu, e vremea să mă duc, cu înfrigurare îmi tremură sufletul ce-și recunoaște chemarea cea mare, asemeni unui clopot, după ce a fost tras și, de acum, răsună singur. Din nou mi se arată, în cer, duhurile întunecate.
Iar dincolo… dincolo ce va fi? Unde voi ajunge, până la urmă, îngere?
Te rog, rămâi cu mine!

***

„Cel mai important eveniment al epocii medievale petrecut la Borșa (Maramureș) este bătălia din 4 septembrie 1717, când borșenii au nimicit o oaste tătară de aproximativ 12 000 de oameni. Cu o zi în urmă, tătarii încercaseră să incendieze biserica de lemn, însă un grup de femei bătrâne, cu țipetele lor ascuțite și cu o ploaie de pietre le zădărnicesc planul.
Borșenii, organizați de Lupu Sandrin, protopopul, i-au atacat violent pe tătari, în cele din urmă învingându-i. Vreo 4000 de tătari încearcă să se îndrepte spre Pasul Prislop, dar asupra lor se abate un vifor puternic, care provoacă surparea terenului, iar jumătate din aceștia mor. O parte din cei rămași se înecă în pârâul ce vine din muntele Știol, în urma ploii torențiale și ruperii de nori care se abat asupra lor. Doar câteva sute au reușit să treacă muntele spre Năsăud. Se spune că luni de zile apa Vișeuțului nu a putut fi folosită din cauza mirosului cadavrelor. Locul unde s-a dus sângeroasa bătălie poartă denumirea de "Preluca Tătarilor".”

[1].„*În Maramureș există tradiția ca, alături de „cântatul după mort” (bocete), la înmormântare să se rostească melodic și așa numitele “verșuri”.*

ION MARIA

devenim istorie

în fiecare zi devenim istorie
universul și Dumnezeu
ne uită câte puțin
iubitele (cele vechi și cele noi)
ne-au uitat de mult
suntem praf ajunge să bată vântul
un pic mai tare și ne spulberă ca
pe nimic
nici nu se va mai ști că am fost
și noi pe aici
între lumea asta și cea de dincolo
este o linie subțire
ca o tăietură de bisturiu
ori de laser
zilnic trecem dintr-o lume
în alta și nu știm
cel ce le-a creat nu mai este
atent la noi crede că
ne-am făcut mari
nu mai are timp să ne vadă
să ne șterargă lacrima din ochi
și zilnic devenim istorie
mâine nici nu se va mai ști
că am fost și noi
pe aici

ADRIAN GURGĂU

aud cărările

aud cărările
noaptea bruma luna
un râu căzut din înnoptarea ființei
sângele meu – mișcându-mi doar pleoapele
doar peste văzul meu
se lasă o ceață de cântece
care nu urcă și nici nu coboară
părul tău, mamă
în pustiul eternității
mai rămâne speranța
zi de octombrie
înot prin roiuri de lumini

ce frumos, johnny

deodată m-am dus după bomboane
lilly și johnny au vrut să facă dragoste
un an și jumătate a stat johnny în temniță
la Făgăraș (nu mai știu – de ce?)
mi se pare că am auzit de cacova
o cabană departe în munți
unde sta johnny ascuns
nu mai știu câți ani au trecut
până l-au prins
eu m-am dus pe strada moscovei
un chioșc chiar unde stă monica
bomboane cu șmalț
era o după-amiază fără soare
deodată mi-am amintit de cacova
daniel a stat acolo avea o cabană
în munți la vârful merezilor
eu am fost acolo
la pârâul zăvoaia
cu mere în grădina lui daniel
eu m-am dus acasă la lilly și johnny
au făcut dragoste și începe o viață nouă

merg

merg, cu bastonul meu, la o altă viziune
o după-amiază cu soare
îmi săltăresc, prin cap, tot mai mulți discipoli
exprimarea, nu mai suportă (pe toți)
merg agale, distrat – văd frunze de octombrie
mă iubesc cu o fată
dar dacă flăcări țâșnesc
și totuși cântă fericirea?
Cioran: „universului liric ... înflăcărarea și prostia”
merg agale, distrat – văd frunze de octombrie

o zi de octombrie

merg la o tutungerie
cade o vraiște
cade pasul meu
merg prin octombrie
ca și când cineva
mi-a trimis o carte
octombrie bacovia
singur merg la cerul albastru
mesteacăn octombrie

Șoptea

Șoptea. Câți melci, i-aș fi dat. Vederea mea.
Coloane de ceață se destramă pe ape.
Aerul unei simple dimineți.
Ea care ne privește, surâzând, din spatele unei
ferestre: în căutarea sinelui.
Nu tulbură curgerea. E octombrie.

LIVIUS PETRU BERCEA

Meandrele cotidianului

Un recent volum de poezii al lui Eugen D. Popin, Umbra cântăreţului de jazz (Ed. Arania, Braşov, 2013) îmi prilejuieşte câteva observaţii, necesare mai ales într-un context aparte. Poetul trăieşte în Germania şi şi-a publicat volumele de poezii în România, Germania, Franţa şi Italia. Scrie cu precădere, în continuare, în limba română, având un simţ lingvistic deosebit, mulat pe expresivitatea remarcabilă a românei şi tocmai acest „amănunt" îl individualizează.

De aproape treizeci de ani, Eugen D. Popin scrie o poezie care îl situează într-o postură privilegiată, cel puţin din perspectiva ariei din care îşi selectează inspiraţia. Mai precis spus, observarea atentă, de obicei cu o detaşare ironică de neconfundat în limbaj, a aspectelor mai puţin perceptibile ale cotidianului, îi serveşte poetului „subiecte" nenumărate şi nesperate prilejuri de a extrage din faptul divers acea fărâmă de poeticitate pe care o presupune amănuntul de fiecare zi. Asta la prima vedere. Pentru că nu am reuşit încă să-mi lămuresc dacă: 1) Eugen D. Popin consideră că peste obişnuitul cotidianului, de obicei insignifiant, poate banal, trebuie să trecem cu detaşare sau 2) poetul se implică cu seriozitate (cu toate că limbajul „alunecos" n-o certifică întotdeauna) în ceea ce îl înconjoară, deşi priveşte realitatea–ambient, din care este parte inseparabilă, cu maliţiozitatea proprie unui satiric de marcă. Oricum am percepe atitudinea poetului, cert este că lectorul se găseşte în situaţia privilegiată de a afla că în cele mai neînsemnate gesturi (aflate la limita derizoriului ca importanţă) poetul ştie să descopere semnificaţii şi atitudini majore, chiar grave, ca în textele Peisaj cu oameni (p. 16), Şezlongul de pe balcon (p. 30) sau Caftan boieresc (p. 27). De altfel, permanentul glisaj între serios şi ironic, între banal şi semnificativ se produce şi ca un fapt deliberat, asumat, exprimat nu o dată ca un crez literar: „până adineaori / nu m-am întrebat de ce / uneori / cuvintele / se-mbracă atât de strident..." (p. 14) sau: „ei bine / da / eu iubesc profund paradoxul // exact eu – cel care-şi doreşte / răspuns la toate-ntrebările" (p. 12).

Prin felul cum îşi concretizează atitudinea faţă de limbaj, Eugen D. Popin este un rebel constant faţă de verbul poetic „cuminte", obişnuit, comportament pe care îl găsim chiar în textul care deschide volumul, traducând o posibilă artă poetică modernistă, unde libertăţile de exprimare îmbracă haina anarhiei sociale şi lingvistice: „mi se reproşează / că nu-mi cenzurez fraza / că dau cu pietre în geamuri / că asmuţesc oglinzile / şi nesomnul / că lupul meu alsacian / n-are botniţă şi nici zgardă // acum displace până şi faptul că / răzui de pe timpane / cuvinte şi ţipete strivite" (p. 7), ca o „deschidere" spre un nonconformism care răzbate din toate textele care urmează, mai ales din cele aparţinând ciclului „Jonathan între metafizic şi erotic". Una dintre manifestările acestei atitudini este şi frecvenţa unor îmbinări lexicale din care rezultă imagini inedite, şocante chiar, la nivel lingvistic, dar cu surprinzătoare prospeţime şi valabilitate poetică (las să urmeze doar contextele minime: „sâni isteric de mici" (subl. ns. – L. Bercea) sau „aureola ta de plastic" (subl. ns. – L. B.).

Poezia lui Eugen D. Popin pare, la prima vedere, a se construi pe o formulă „constatativă": „de dimineaţă / mi-a sărit în ochi / mormanul de crengi / din faţa garajului / aflat pe partea cealaltă a străzii" (p. 30) sau: „în podul casei/ s-a găsit un cub din lut ars / în care erau / câteva fotografii..." (p. 20), dar are o deosebită capacitate, chiar plăcere, de a dramatiza acele episoade ale existenţei pe lângă care majoritatea dintre noi pot trece nepăsători: „...omienouăsutecincizecişi-unu / toamnă târzie / seară cu nori cenuşii / care stăruie peste sat / din casa de pe colţ / un bărbat e luat cu forţa / la interogatoriu..." (p. 20) sau: „individul / care vine mereu / şi stă ore în şir pe malul lacului / s-a suspendat astăzi deasupra apei..." (p. 33) etc.

Cititorul e invitat permanent să participe la tensiunile pe care le creează discrepanţa dintre platitu-

dinea unui gest minor, obişnuit (social sau casnic) şi încărcătura mare de semnificaţii pe care le poate avea sau genera: „Jonathan – este ceva despre care nimeni / nu se încumetă să scrie / şi nu se încumetă / pentru că asta ar însemna / înainte de toate / să contravină echilibristicii pe sârmă...” (p. 37).Am avut surpriza să descopăr şi câteva texte care se abat (esenţial ca atmosferă, mai puţin ca limbaj) de la tonul general, detaşat-ironic, cu care îşi întâmpină poetul cititorii. Ele depun mărturie că Eugen D. Popin poate fi şi un meditativ eficient şi un nostalgic mai puţin înţeles: „uneori / se mai întâmplă şi aşa ceva / plecăm/ undeva / unde dincolo de pleoape / simţi doar fâlfâitul de aripi al zilei / mai apoi / ca şi când ai fi altceva decât eşti / te pierzi încetul cu încetul / în paradoxul luminii...” (p. 54) sau: „zile / şi absenţe / ceţuri / între încercări şi eşec / între căutări şi eroare / între şansă şi accidente fericite” (p. 17).

De altfel, ultima secţiune a cărţii este formată din 11 texte, deosebite de restul poemelor, cu structură identică (alcătuit, fiecare, din 5 versuri, aproape ca un haiku „dezvoltat”), care se mulează pe câte o idee poetică sau realizează o imagine picturală asemănătoare unui instantaneu foto. Mici „crochiuri”, care traduc sensibilităţi nebănuite altfel: „între lumina lumânării / şi ceaşca de ceai / aburul fierbinte / şi florile de gheaţă / pe fereastra chiliei” (p. 77) sau: „ recitesc un koan / şi mă străduiesc să înţeleg forma / care este vid / iar vidul / infinitul formelor” (p. 70).

Eugen D. Popin îşi reinventează în volumul de faţă unele dintre procedeele cu care şi-a obişnuit cititorii, dar aduce un aer nou prin poezia meditativă, care arată o faţetă plăcut- inedită a talentului său.

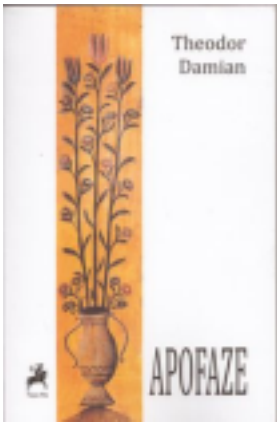

Didahii moderne şi epitalamuri eterne
Theodor Damian, *Apofaze*, ed. Tracus Arte, Bucureşti, 2012

Poetul de excepţie şi teologul infatigabil Theodor Damian, pe lângă multe alte calităţi umaniste cunoscute şi recunoscute din România şi S.U.A. a publicat 15 volume de poezie în limba română şi deopotrivă, în limbile engleză, spaniolă şi albaneză. Astăzi ne face surpriza cu un nou volum de versuri menit să ne provoace la a ne revizui judecăţile de valoare formulate despre precedentele sale cărţi pentru simplul motiv că, prin conţinutul acesteia, Theodor Damian, încearcă şi reuşeşte să-şi reînnoiască viziunea şi să se demitizeze pe sine însuşi, ca poet, desigur. *Apofaze* aduce o lirică necanonică în formă, dar canonică, teo-filosofică în substanţă. Poetul elaborează un nou discurs liric, la limita dintre didahiile eclesiaste şi limbajul modernităţii filosofice, exprimat în şi prin bibliotecile Europei şi ale Americii. Sunt impresionat de amplitudinea şi adâncimea discursului său liric, aici concis, aici poesc, aici biblic, aici antic. Motivele sale poetice fundamentale şi inedite, ca Maria Egipteanca, stânjeneii (albastri), peştera, pustia ş.a. revin în aceste Apofaze cu elocvenţa şi puterea fulgerului divin, îndulcite de epitalamuri de o fineţe moldavă, eminesciană, din rasa marilor trubaduri: „Liebes,/ cum te-am găsit/ n-am să aflu/ planul Arhitectului/ să-l dejghioc/ poate nu-mi este îngăduit/ catedrala ta însă/ luminează deşertul/ adăugând fiecărui boboc/ o viaţă/ şi fiecărei clipe/ un infinit” (*Construieşti împărăţia ca pe o catedrală*).Theodor Damian, în *Apofaze*, îşi construieşte propria sa catedrală nemuritoare.

M.N.Rusu
New York - Ian 2013

Toamna muzicală 2013: ediția a XXI-a Festivalului Internațional „George Enescu”

Toamna lui 2013 readuce atmosfera magică a unuia dintre (la noi, atât de puține) evenimente de rarisimă vibrație spirituală: a XXI-a ediție a Festivalului Internațional George Enescu. Devenit, în ultimii ani, cel mai important eveniment consacrat muzicii clasice din Europa de Sud-Est, Festivalul se află în directă rivalitate cu cele mai prestigioase manifestări de gen din lumea muzicală: Bayreuth, Salzburg, Moscova, Boston, Chicago.

Amploarea și calitatea manifestărilor anunțate pentru actuala ediție devin vizibile fie și numai dintr-o simplă enumerare a ciclurilor muzicale proiectate: vorbim despre o serie a *Marilor orchestre ale lumii* (Sala Mare a Palatului), o serie *Enescu și contemporanii săi* (Ateneul Român/ Sala Mică a Palatului), una a *Muzicii secolului XXI,* alta dedicată unor *Recitaluri și Concertelor Camerale* (Ateneul Român) de excepție. Cum tot de excepție se anunță *Tetralogia wagneriană, Spectacolele de Operă și Balet* (la Opera Națională București), sau de tradiționalele *Concerte de la Miezul Nopții* (Ateneul Român).

Tradiția cuprinde acum și extinderea marilor manifestărilor muzicale în principalele centre muzicale ale României (Iași, Cluj, Brașov, Arad, Timișoara, Sibiu, Bacău, Oradea, Craiova), inițiativă datând din 1998 și datorată directorului de atunci al Festivalului, Lawrence Foster.

Din nefericire din programul ediției – publicat încă din primele zile ale anului – a dispărut *Concursul internațional ”George Enescu”,* concurs recunoscut de *Federația Internațională a Concursurilor de Creație și Interpretare de la Geneva* ce-l situa în rândul celor celor mai prestigioase și dificile din lumea muzicală. Inițial, pentru actuala ediție erau anunțate interesante desfășurări muzicale pe secțiunile: Canto *(Voci Wagneriene*), Violoncel, Vioară, Pian și Compoziție (*Muzică simfonică și Muzică de cameră*). Explicația probabilă? Lipsa de fonduri ce intervine instantaneu când e vorba de cultură, învățământ, sănătate. Altfel știm cât de rapid și eficient(!?) s-au cheltuit impresionante sume pentru *frunzulița* unei anumite doamne, frunzuliță ce urma, chipurile, să împrăștie în chip fulminant, imaginea României în lume. Despre promovarea respectivei imagini prin cultură se pare că decidenții noștri nu au aflat, deși ea s-a realizat cu mare succes de către un Eliade, Ionesco, Cioran, Brâncuși, Eugen Coșeriu, Gheorghe Zamfir, Angela Gheorghiu și mulți alții.

Într-o continuitate de acumulări de ordin calitativ, a XXI-a ediție a Festivalului confirmă o mutație majoră în destinul postum al compozițiilor enesciene. Examinând, fie și lapidar, lista lucrărilor incluse atrage atenția densitatea și complexitatea partiturilor abordate. Elocventă este și diversitatea geografică a formațiilor care o asigură. Astfel, pe lângă ciclul (extrem de interesant și semnificativ) al manifestărilor intitulate Enescu și contemporanii săi vor fi audiate în concert *Simfoniile: nr.1 în Mi bemol major, op. 13* (cu Orchestre de Paris, dirijor Paavo Järvi), *nr. 2 în La Major op. 17* (interpretată de Orchestre National d’Ile-de-France, condusă de Cristian Lupeș), dar și fabuloasa construcție sonoră a *Simfoniei nr. 3 cu cor în Do major, op. 21,* în versiunea oferită de London Philarmonic Orchestra sub bagheta lui Vladimir Jurowsky și a Corului Academic Radio pregătit de Dan Mihai Goia. Nu vor lipsi nici *Poemul Simfonic Vox Maris* (reluat cu Orchestra și Corul Dell’ Academia Nazionale di Santa Cecilia – di Roma, la pupitru fiind cunoscutul Antonio Pappano), nici *Simfonia de cameră pentru 12 instrumente soliste op. 33* (cu Orchestre de Chambre de Paris, dirijor fiind Thomas Zehetmair). *Dixtuorul în Re Major* interpretat de Basel Chamber Orchestra condusă de Givanni Antonini va fi urmat de *Cvartetul cu pian nr.1 în Re Major opus 16* cu The Schubert ensemble, și de *Rapsodia română nr. 2 în Re Major op.11* (cu Staatskapelle Berlin în viziunea concertistică a lui Daniel Barenboim). Orchestra Sinfonica Nazionale della RAI, Torino, sub direcția lui Juraj Valcuha va fi prezentă în concert cu *Suita nr. 1 în Do Major op. 9*) după care *Suita nr. 3 pentru orchestră op.27, ”Săteasca”* va fi oferită de National Philarmonic of Russia condusă de Vladimir Spivacov. Muzicienii din depărtata Japonie (Harmonius Chamber Orchestra din Osaka, dirijor Otomo Naoto) vor omagia creația enesciană cu celebrul *Octuor în Do Major op.7.* Chiar dacă la Opera Națională din București tragedia lirică *Oedip* se va relua în montarea de la ediția trecută (devenise aproape o tradiție ca în

deschiderile Festivalului să ni se ofere, de fiecare dată, câte o nouă versiune), ne vom bucura iarăşi de acest spectacolul care – între timp – a căpătat amvergura unui simbol heraldic al geniului enescian.

Desigur, este foarte posibil ca acum, când pe mapamond, de la Paris la Berlin, Londra, Roma Viena, Torino, Basel sau Osaka, muzica lui Enescu devine tot mai cunoscută şi apreciată de muzicieni şi de public, insistenţa cu care ne aplecăm asupra destinului postum al celui supranumit şi Orfeul Moldav poate părea oarecum stranie. Dar puţină istorie nu strică. După ilegitima transformare a României în republică populară, preferând rigorile drastice ale exilului şi refuzând cu demnitate ofertele regimului comunist care încerca să şi-l apropie în beneficiul propagandei de partid, destinul lui Enescu pare a se fi conformat acelui adagiu emis cândva de J. P.Sartre: „…pe măsură ce moartea devine reală, gloria se reduce la o mistificare!”. La numai câţiva ani de la dispariţia maestrului, în *Enciclopedia Muzicală Fasquelle*, Pierre Boulez acredita ideea că emblematici – pentru muzica primei jumătăţi de veac – rămâneau doar Schönberg, Alban Berg, Webern, Stravinski şi Bartok. Pentru un tânăr discipol al corifeilor muzicii atonale (René Leibowitz, Arnold Schönberg) afirmaţia nu era surprinzătoare. Dar, spre deosebire de ceea ce se petrecuse în destinul postum al lui Gustav Mahler (a cărei creaţie s-a impus relativ repede, susţinută de personalităţi de talia unor Bruno Walter sau Otto Klemperer), trecerea în eternitate a lui Enescu a aşternut asupra muzicii sale o nedreaptă şi tragică umbră. Creaţia lui rămânea fără susţinere în contextul presiunii unor curente estetice dominate de o accentuată hipertrofie a cognitivului. Antoine Goléa (distinsul autor al unei *Estetique de la musique contemporaine*) nu va conteni să afirme că Enescu e cel mai nedreptăţit compozitor al veacului XX. Alături şi de Rufina Leiter el va încerca să impună reconsiderarea locului ocupat de Enescu în contextul universal al artei sunetelor. Analizând, de pildă, partitura *Sonatei a treia pentru pian şi vioară în caracter popular românesc,* el sublinia elementele care-l anticipau cu două decenii pe Messiaen, ca şi priorităţile pe care limbajul sonor enescian le deţine vis-a-vis de creaţia unor Bartok, Schönberg sau Anton Webern. În propria ţară, ca şi Brâncuşi, muzicianul nepereche al sufletului românesc fusese ostracizat de regimul politic, fapt ce s-a văzut cu limpezime în 1981 când – conştienţi de această stare de lucruri – Mircea Eliade şi Eugen Ionescu de la Academia Franceză iniţiau un ***Apel*** (vezi Mircea Eliade / Eugen Ionescu, rev. *Cuvântul românesc*, nr. 59 din 1981), propunând organizarea *Centenarului Enescu*. Autorităţile comuniste au refuzat orice răspuns.

În politica pretins culturală a României (fie ca este vorba de perioada comunistă, ca si de aceea post-decembristă) preocuparea pentru reconsiderarea locului ocupat de Enescu în panteonul valorilor universale nu a existat. Aşa se explică întâmplarea, jenantă, că editura bucureşteană *Lider* publica prin ’96, în România, volumul intitulat ***Vieţile marilor compozitori***. Autorul, Harold C. Schonberg, critic muzical al ziarului New York Times opera o trecerea în revistă a istoriei muzicii de la Monteverdi la Berlioz, la Wagner, Messiaen, Bartok, Stravinski, John Cage şi minimalişti. Despre Enescu lucrarea nu conţinea nici o singură propoziţie. La scurtă vreme situaţia se repeta la *editura ALL* în volumul intitulat ***100 de personalităţi ale secolului XX. Compozitorii***. Să mai spunem că şi în *Le Robert (Dictionaire d’aujour’hui)*, despre Enescu se afirmă doar că a fost ... *Grand professeur de violon, maître de Yehudi Menuhin* ! Desigur, asemenea ***întâmplări*** au cauze explicabile. Compozitorii şi muzicologii români, cu admirabil devotament şi trudă au elaborat studii şi analize de înaltă complexitate şi valoare ştiinţifică. Dar, fatalmente, obtuzitatea politicilor culturale nu a încetat să se manifeste: tirajele au fost nesemnificative, iar reluările şi traducerile într-o limbă de largă circulaţie au lipsit cu desăvârşire. Aşa se face că Enescu devenea în scurtă vreme un mare necunoscut. Şi, pe acest plan, de aproape un sfert de veac de la « ***Loviluţie*** », aproape nimic nu s-a schimbat. În repertoriul celor mai importante orchestre din ţară, marile lui creaţii ***(Simfoniile, Vox Maris, Isis)*** sunt abordate foarte rar sau aproape deloc. Într-o penibilă, deloc inocentă, continuitate cu cei de ieri, decidenţii de azi continuă aceleaşi gen politici culturale. Vorbind despre marea valoare a compoziţiilor lui Enescu, nu este elocvent faptul că până azi nu s-a obţinut dreptul de a tipări partiturile creaţiilor unuia dintre cei mai mari compozitori ai veacului XX ?

Dan Anghelescu

IOAN NEGRU

MARIA MĂRIOARA

Ce fată frumoasă era Mărioara Costanii lui Peletiuc. Înaltă, bine legată. Avea cu cine semăna, că taică-său avea vreun metru şi nouăzeci, solid, bărbat ţapân, aspru la mânie, dar, cel mai adesea, cu o glumă, cu o ironie pe buze. Glumeţ şi ironic. Gazdă, găzdăcoi, cum se mai zice, cu pământ, cu cai, cu casă mare. Mărioara îi moştenise ochii verzi şi trupul robust. Aveai ce strânge în braţe, iar când te învăluia în părul ei lung, lung, negru şi când îţi vorbea cu glasul ei de primăvară, venit pe buze de peste tot trupul şi din tot sângele tânăr, cald, senzual, te topeai ca o lumânare aprinsă cu lumina de la Ierusalim.

N-aveai cum să n-o vezi printre celelalte, iar dacă îţi punea Dumnezeu mâna-n cap şi apucai s-o strângi în braţe, la joc ori la bal, şi să-ţi scapi, din greşeală, mâna pe dosul ei bine arcuit de fată fecioară, ori peste ţâţe, n-o mai puteai uita. Intra în tine ca un „Tatăl nost", spus pe când erai prunc mic şi-abia îngânai vorbele, în genunchi în pat, cu braţele împreunate în faţă.

Trebuia să te duci acasă la ea, la Costanea, ori la maică-sa, tot Mărioară şi ea, s-o ceri s-o lase la joc. Până se gătea fata, Costanea scotea din credenţ ţuica pusă într-o sticlă de cristal şi, obligatoriu, trebuia să bei cu el vreo două ştampele.

- No, da' ce mai fac ai tăi? I-ai lăsat singuri să-şi poată face de cap?

- I-am lăsat, şi-acum vreau să te las şi pe dumneata, dacă laşi fata să vină cu mine.

- O las, da' ai grijă ce faci cu ea, că dacă n-o aduci înapoi întreagă, mie nu-mi mai trebuie.

- Da' nu ţi-e ruşine la obraz să vorbeşti aşa? îl ocăra nevastă-sa. Om bătrân şi fără minte.

- No, da' ce-i? Ori nu-ţi mai aduci aminte cum te înghesuiam în poarta lui Cornijan, c-o dată s-o rupt din ţâţâni şi-am căzut cu poartă cu tot şi cu tine cu tot peste câne? Io peste ea, ea peste poartă, poarta peste câne. S-o trezit Cornijan şi-o strigat în urma noastră: mă, da' voi numa' peste cânele meu vă puteţi f..e?

- Nu ţi-ar fi ruşine la obraz, că n-ai avut niciodată minte şi nici nu-i ave în vecii vecilor.

- Da' când te-am prins într-o vară la Măgură la fân, singură, mai ţii minte? Atunci nu mai scăpai, dar nici acum nu ştiu de unde dracu' o apărut maică-sa şi numai' ce-o aud: „Hai Mărioară, draga' mami, să întoarcem fânu". Adică mă-sa stătea şi se uita la noi ce facem, şi când o văzut că fata-i gata-gata să treacă pragu', „Hai, dragu' mami". Da' atunci, anume o trimis-o singură, c-o ştiut că-s la coasă, şi-anume o venit mai devreme, c-o ştiut că-s singur. Şi ia aşa mi-o băgat-o pe gât.

- Vai, nu te-ar mai răbda pământu'. No, lasă numa' lasă...

- Aşa c-o trebuit s-o duc la popă, să-i cer voie să mă lase să gătc e-am început.

- La popă, c-aşa-i creştineşte şi numai' aşa se cuvine şi-i normal şi să cade.

- Ş-apăi, cu aprobare de la popă, n-am mai avut treabă. Da' prost am putut fi atunci, da' aşa-i când îţi ie Dumnezeu minţile.

- Ţie nu ţi le-o luat, că n-o avut ce. Şi mai bea, c-apoi, cu capul plin, îi avea mai multă.

- Măi Neluţ, eu nu ştiu dacă femeile au şi minte, ori numa' gură mare şi spurcată. Poate că au, că de-aceea, de la o vreme, nu te mai poţi înţelege cu ele.

Plecam cu fata de braţ.

- S-aveţi grijă de voi, ne dădea mă-sa, din portiţă, ultimul sfat.

- Bade Costane, leagă-ţi cânele pe când venim, să nu cădem peste el.

- Da' haida-ţi în casă, că doară este pat, ne striga el din vârful scărilor. Ni mă!

Intra în tine ca un „Tatăl nost", spus pe când erai prunc mic şi-abia îngânai vorbele, în genunchi în pat, cu braţele împreunate în faţă. Maria Mărioara.

PAVEL GĂTĂIANȚU

Poem transfrontalier

Sunt la radio și o sun la Arad
Îmi răspunde în șoaptă cu toată că e amiază
Alintă băiețelul sau se târăște
De pe pieptul păros al iubitului
Da, zice ea, sunt la medic...
Uite, vreau să-ți trimit o carte poștală
Cu poza unei vulpi, îi spun
Sârbii îi zic lia
Dar nu așa defrișată
O să-i învelesc fiecare sân aparte
Și cu grijă cu foaie din ziarul Curierul
Un tabloid de doi bani cu care mama
Îmi învelește ouăle la țară înainte
De a le trimite la oraș.
Unguroaica Cornelia, profesoara, imprimă ceva
La etajul întâi și mă întreabă
De ce nu sunt la mare și îi spun
Că noi ne păstrăm vetrele înarmați cu veșnicie
Pe cei cunoscuți și necunoscuți
La sfârșitul lunii iulie
Când nu știi ce să mai faci cu tine și când
Vulpea își surâde pornografic din amurg.

Săgeata

Trenul mergea de fapt ca un personal
Undeva la miezul nopții doamna din Arad
Suspina, toți avem probleme
Zicea s-o ajut să-și dea injecția
Pentru diabet, iar eu îi ziceam
Că nu sunt infirmier
Tot ce pot să fac este s-o
Ascund cu spatele
Până se înțeapă în burtă
Pe relația Brașov-Arad.
Și-mi aminteam de înjurătura
Lui Moise, F... în cur de sărăcie...

Patria tuturora

Ea este greu de iubit
Cu toate că e de gen feminin
Fiecăruia i se oferă pentru bani puțini
sau chiar pentru o înghițitură de țuică,
creierii să vi-i soarbă.
Dintre atâtea femei știute și neștiute
voi ați ales-o doar pe ea făcând aceleași greșeli
precum predecesorii voștri și în final o sa vă
putrezească oasele
în îmbrățișarea ei.

Cine a mai văzut în secolul XXI pe cineva
să se căsătorească cu patria în alb
și să facă dragoste cu mările, lacurile, munții
și să-și verse rărunchii
până-n miezul pământului.

Bruce Lee

În cartierul din Belgradul Nou s-a iscat o bătaie groaznică
Între chinezi la un restaurant din colonia de acolo
Motivul ar fi fata tot chinezoaică, sârbii nu știau
care-i Problema, de fapt Stevan se uita la televizor
la Enter the Dragon
Cu Bruce Lee și nu înțelegea care-i filmul
Care-i realitatea și ficțiunea
Sau cât de mult costă păsărica chinezească.

Rugăciune pentru Blocul de Vest

O câte victime au căzut pentru democrația de vest
Câți copii au rămas fără de mame, câte femei
Au rămas fără bărbați din cauza democrației de vest.
Galina, cântă cântecul „Nu plânge după mine, Argentina”
Doar atât.
Și Germania să-și plângă copiii
Și Franța să-și plângă copiii
Și Anglia să-și plângă copiii
Și toate celelalte state să-și plângă copiii
Și dacă aceasta merită pentru democrația de vest
Și dacă aceasta merită pentru democrația de est.
Tot a doua zi trebuie rostite rugăciuni
Pentru nenorociții cărora Dumnezeu nu i-a rânduit
Să mai trăiască și să simtă plăcerea democrației
Vocea ta Galina să-i înfășoare cu dragostea de viață
Ei merită acest moment pe mai multe voci.

Rugăciune pentru Blocul de Est

Galina, întoarce-te cu trupul spre est
Și cântă balada de dragoste a lui Lermontov
Să văd fiecare părticică a pielii tale cum pulsează
Sufletul tău rusesc cum tremură
Precum frunzele căzătoare toamna.
Ridică mâinile și cântă-le acelora
Care au căzut din cauza greșelilor
Față de Dumnezeu și popor, nu din vina lor
Și la sfârșitul baladei cu spatele îndreptat spre Vest
Scoate un țipăt pentru finalul
Acestui spectacol
În loc de focul de artificii.

Versuri pentru Lia

Cu toate că erau anii dezghețului
Tu mergeai la grădiniță cu șoimii patriei
Iar eu în sala de cinema a Căminului cultural
Mă umezeam după scenele de amor
Dintre Marlon Brando și Maria Schneider
Din „Ultimul tangou la Paris”
Ieșeam apoi afară cu ochii înroșiți
Plin de emoții și fantezii perverse
Și nici nu știam că globalizarea
Mă cuprinsese în acea toamnă
Timpurie iar tu creșteai
Să ajungi să înțelegi acest poem.

Doamna Putzi dă cu aspiratorul

Doamna Putzi dă zilnic cu aspiratorul
Îi place curățenia, asta e și o dată lunar face curățenie
Generală când adună de pe covoare bonuri uitate de benzină.
Bilete de tramvai și alte nimicuri.
Înainte de război doamna Putzi făcea curățenie
Și pe la Crucea de gheață
Aduna totul, fițuici căzute din buzunarele șefilor de partid
Fire de păr și batiste uitate.
În ultima vreme doamna Putzi mai lucrează și afară
Spania, Italia, Grecia, Germania
Și-a schimbat numele în Plugaru,
Dă cu aspiratorul, freacă cu apă sau pe uscat
Și câteodată savurează nessul 3 în 1
Amintindu-și de iubirile ratate
Dar nu cedează la nicio criză.

KURT TUCHOLSKY

(1890 - 1935)

Kurt Tucholsky a fost unul dintre puținii scriitori ai Germaniei din perioada primului război mondial, precum și a perioadei interbelice, care s-a dedicat activ și astfel s-a ancorat în conștiința vremii, prin tematica scrierilor sale, privind raportul dintre individ și clasa politică. În opera sa, Tucholsky analizează cu mare atenție și acuratețe, diverse aspecte ale societății germane. Reușind să pună la vedere aspecte sociale care, de obicei, erau trecute sub tăcere. Faptul în sine, de a reclama într-un ziar ori revistă, fapte și evenimente brizante ale vremii, era ceva necunoscut pentru mentalitatea epocii respective. Acest mod onest și direct de a creiona societatea, în cele din urmă respectându-și vocația de scriitor, a avut urmări pentru Kurt Tucholsky în anii premergători celei de a doua conflagrații mondiale.

Kurt Tucholsky s-a născut la 9 ianuarie 1890 în Berlin-Moabit. 1907 noiembrie debut anonim în revista »Berliner Tageblatts «. 1909 începe să studieze științele juridice la »Friedrich-Wilhelm-Universität« Berlin. 1912, ianuarie, debut sub nume propriu în revista »Prager Tagblatt«, în noiembrie îi apare prima carte: Rheinsberg. Ein Bilderbuch für Verliebte , care are un tiraj de 1200.00 de exemplare vândute până în anul 1932. 1913 începe colaborarea la revista »Schaubühne« sub pseudonimele "Ignaz Wrobel", "Peter Panter" și "Theobald Tiger". 1914 renunță la apartenența sa religioasă mozaică. 1915 își termină studiile la Universitatea din Jena. Din aprilie 1915 este trimis pe front. 1917 este avansat subofițer, o cunoaște pe Mary Gerold . În mai 1918 este trimis în misiune la București, în iulie a aceluiași an,Tucholsky se botează la Turnu-Severin în religia evangelică. 1926 ianuarie: conferințe la secția franceză a »Ligii pentru drepturile omului«. 1930 Tucholsky părăsește Germania și își stabilește domiciliul în Suedia. În 1934, pașaportul german îi expiră, ca urmare i se eliberează un pașaport suedez pentru străini, care nu îi dă dreptul la muncă și trebuie prelungit din 6 în 6 luni. La 21 decembrie 1935, Kurt Tucholsky se stinge în spitalul Sahlgrenska din Göteborg.

Traducere și prezentare: Eugen D. Popin

Start

Publicat în revista „Die Weltbühne" Nr. 52, din 27.12.1927

Noi suntem cele cinci degete de la o mână.

Cel de pe pagina de titlu și:

Ignaz Wrobel. Peter Panter. Theobald Tiger. Kaspar Hauser.

Aceste pseudonime au apărut din negură, gândite ca și joc, inventate drept joc – asta s-a întâmplat în vremea când primele mele lucrări apăreau în revista « Welt-bühne ».Căci unui săptămânal minuscul, nu-i face bine să aibă într-un număr de patru ori același nume, astfel că, din glumă, au apărut acești homunculi. În vreme ce încă mai făceau cu toții tumbe de-a valma, s-au văzut tipăriți ; după care s-au luat în serios, au devenit mai siguri ; foarte siguri, îndrăzneți – și-au condus propriul destin. Pseudonimele, sânt ca și niște oameni mici; e periculos să inventezi nume, să te dai drept altcineva, să-ți pui un nume – căci un nume trăiește.Si ce a în-ceput ca o joacă,s-a terminat ca schizofrenie veselă.
Mie îmi plac toți. A fost frumos să te ascunzi în spatele unui nume, pentru ca mai apoi Siegfried Jacobsohn să-ți arate asemea scrisori: "Mult stimate Domn! Trebuie să vă comunic, că eu citesc apreciatul Dumneavoastră ziar doar pentru articolele lui Ignaz Wrobels. El este un om pe gustul meu. În comparație,aveți în colegiul re-dacției voastre un domn, pare-se mai batrân, cu Peter Panter, care primește de la voi pâinea milei. În locul Dumneavoastra, pe acela l-as…"
Și pe deasupra, a fost folositor să fi de cinci ori existent – căci, cine crede în Germania, în umorul unui scriitor politic?; unui scriitor satiric, seriozitatea?; ghidului urban nota neserioasă a codului penal în versuri? Umorul discreditează.

Noi n-am voit să ne lăsăm discreditați, de aceea fiecare și-a făcut treaba. Eu priveam cu ochii voștri și-i vedeam pe toti cinci: Wrobel, un individ acru, proaspăt ras, cu ochelari, aproape cocoșat și roșcovan; Panter, un bărbat mic, sprinten și rotofei; Tiger cânta doar versete, iar dacă nu cânta, dormea – după război a făcut ochi Kaspar Hauser, el privea lumea și n-o înțelegea. O ceartă între ei era, firește, oricând posibilă. Ea durează deja de treizecișisapte de ani.
De unde provin numele?
Aliterația sunt copiii unui repetitor de justiție din Berlin. Onorabilul,un burtos blond și miop, înțepenit dinaintea catedrei pline cu cărți, din momentul în care începea să-și expună subiectul, inventa neîncetat nume pentru cazurile sale.
Persoanele care exemplifică, codul civil, sentințele de confiscare a averii, ori codul penal , nu se numesc A și B, nici Moștenitorul și Părintele său. Ele se numesc Benno Büffel(bivol) și Theobald Tiger(tigrul); Peter Panter(pantera) și Isidor Iltis (dihor) ; Leopold Löwe (leul), ș.a.m.d, parcurgâd astfel întreg alfabetul.
Animalele supuse aliterației, au ucis și furat, au depus garanție și li s-a sechestrat averea ; au tulburat liniștea publică și au tăinuit avorturi, comportându-se astfel, antisocial.
Doi dintre acești recidiviști i-am luat la mine acasă – și în loc să devin judecător de instructie, i-am crescut mari.

Wrobel – așa se chema cartea noastră de aritmetică; iar Ignaz, pentru că mie numele îmi pare foarte respingător, neprietenos și cu totul de nesuferit; ăsta a fost începutul acestui act nevinovat de autodistrugere, botezându-mi astfel un district al fiintei.

Kaspar Hauser, nu mai are nevoie să fie prezentat.

Asta sânt ei, toți cei cinci.

Și acești cinci, au locuit în decursul anilor în "Weltbühne", dar și altundeva. E posibil să fi fost aproximativ o mie de lucrări pe care le-am parcurs, pentru a-i selecta – pentru ca mai apoi să-mi treacă din nou totul prin față... În special tatăl acestei lucrări: Siegfried Jacobsohn.
Roditor poate fi decât cel care este fecundat.
Iubirea poartă roade, femeile fecundează, călătoriile, cărțile...în cazul de față a făcut-o un bărbat mărunțel, pe care l-am vizitat în ianuarie 1913 în cușca sa rotundă de cărți, care m-a sechestrat, până la moartea sa. Dinaintea mea sunt dosarele cu scrisorile sale; aceste cărți poștale, mâzgălite de sus până jos cu un scris gros și mărunt, arată ca și un model de pe un covor persan. Aud încă „Da-ul" care îi anunța prezența la telefon; am impresia că receptorul mai e acolo, lângă ureche, lângă urechea mea... Ce a fost asta ?
A fost, probabil, unicul caz în care, față în față, stăteau acel care dădea și acel care primea, nu doar unul care tipărea. Noi emitem undele noastre – câte din ele ajung, nu stim, decât rar. În cazul de față au ajuns toate. Acest om a reprezentat cel mai sensibil aparat de recepție, a recepționat permanent, cu cea mai înaltă fidelitate – nu puteai să-l păcălești niciodată. Observa totul. Mustra riguros, dar învățai ceva din asta. Întreaga gramatică îmi răsplătește ceea ce el numea „să traduci în germană". Odată, a găsit un pasaj pe care el nu l-a înteles." Ce vrea să spună asta? Că este înourat!", spuse el. Eu am protestat, căci știam ce vrea să spună. „ Am vrut să spun..." am replicat eu – și i-am despicat firul în patru, explicând cum s-a vrut să fie. „Asta am vrut să spun", am concis eu. Iar el replica: „Atunci spune". De atunci țin cont cu sfințenie de asta. Simțul său stilistic era ca și un aparat de control care lucra aproape automat, nu lăsa să scape nimic – nici un semn de punctuație prea puternic, nici o stilistică sălbatică, nici o cratimă după un punct (păcat de moarte!) – veghea permanent.

Astfel că toate articolele noastre erau de fapt numai scrisori către el și pentru el, cu referire la el, la râsul său, la aprobarea sa – pentru bucuria sa. El era destinatarul pentru care emiteam noi.
Un dascăl, nu un superior; un prieten, nu un angajat al editurii; un om liber, nu un iepure fricos.
„Aveti un singur drept, cuteza el să spună, să nu-mi cititi foaia".
În felul ăsta ne-a stat alături, ne-a ajutat, s-a ajutat ajutându-ne, iar noi am tinut cu toții la el. (…)

Cu un salut , vreau s-o iau din loc.

Pedală, drapelul –! Cei cinci cai putere, start!

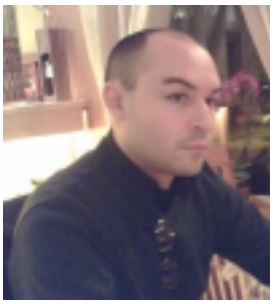

LUCA CIPOLLLA

BĂRĂGAN

Acum nu rămâne decât să închid ochii
şi să respir încet
pentru că vreau să te simt,
primăvară,
şi să te îmblânzesc,
frumoasă şi gitană cum eşti
şi distantă,
şi platoşa ta de mister şi de sticlă
se dizolvă
în apusul care te întâmpină,
în apusul care îmbracă drumul tău..

..şi era frontiera,
era roua de pământ fertil..
râul frângea deja iluziile mele
şi vestul se reliefa în depărtare
unde primele piscuri carpatice îmi vorbeau de acasă..
vara era departe,
dar de acel pământ si de acele pietre
mi-aş fi zdrobit în continuare mâinile..
rămân amintirile
şi câteva zile în plus
dăruite timpului care se scurge.

ŢIE, MUZĂ..

Ţine-mă de mână,
părtaşă şi mută..
cine stârneşte plânsul meu?
Necunoscută şi sublimă,
mireasă ce disprețuieşti lamentările uşoare,

BĂRĂGAN

Ora non resta che chiudere gli occhi
e respirare piano
perché ti voglio assaggiare,
primavera,
ed addomesticare,
bella e gitana che sei
e distante,
e la tua corazza di mistero e vetro
si dissolve
nel tramonto che t'accoglie,
nel tramonto che riveste il tuo cammino..

..ed era frontiera,
era rugiada di terra fertile..
il fiume già spezzava le mie illusioni
e l'ovest si stagliava in lontananza
dove le prime alture carpatiche mi parlavano di casa..
l'estate era lontana,
ma di quella terra e di quei sassi
avrei ancora spezzato le mani..
restano i ricordi
e qualche giorno in più
regalato al tempo che scorre.

A TE, MUSA..

Tienimi la mano,
partecipe e muta..
chi suscita il mio pianto?
Ignota e sublime,
sposa che disdegni facili pianti,
non abbandonarmi;
ti sento,faro ammaliante,
luce accecante,
e sull'erta riva
mi porti lontano..

Ti vedo camminare,
accettato,
foglie stanche al tuo passaggio.
L'ora tradisce
quell'attimo incerto
in cui t'ho pensato,

nu mă abandona;
te simt,far fermecător,
lumină orbitoare,
şi în urcuşul malului
mă duci departe..

Te văd mergând,
acceptat,
frunze obosite la trecerea ta.
Ora trădează
acel moment incert
în care m-am gândit la tine,
şi nu mai exist.

RĂSĂRITUL

(Crăciun 2007-23/12/07)

Lacrimă cerului auriu
peste un gând aiurea
pe care Dumnezeu îl vrea lac sărat,
răsărit, ce conştiinţa ai trezit,
acolo unde era deşert
acum o primă picătură ai vărsat.

Lumină distantă inconştienţa
şi tu aici
pentru a marca calea mea;
o petală mă atinge,
regina acestei ore,
ora scrisă de soartă.

Nimeni nu a dansat
pe câmpul acela,
nimeni nu a cântat
decât lacrima de femeie
îndepărtată şi distantă
în sudoarea unui pământ
care spic nu primeşte..

e più non esisto.

L'ALBA

(Natale 2007-23/12/07)

Lacrima di cielo dorato
su un pensiero sconnesso
che Dio vuole lago salato,
alba, che coscienza hai destato,
là dov'era deserto
ora una prima goccia hai versato.

Lontana luce l'incoscienza
e tu qui
a segnare il mio cammino;
un petalo mi sfiora,
regina di quest'ora,
l'ora scritta dal destino.

Nessuno ha danzato
su quel campo,
nessuno ha cantato
se non lacrima di donna
dispersa e lontana
nel sudore d'una terra
che spiga non accoglie..

"Italianul Luca Cipolla şi mare sa dragoste pentru poezia danubiană"

Deşi nu este lingvist de profesie, doar un impătimit al Poemului, Luca Cipolla trăieşte cu o parte a spiritului său rarisim în şi prin Limba Română. Cetăţean, prin naştere şi trăire, al cetăţii industriale din Milano, Italia, Luca Cipolla este prezent într-o pleiadă de reviste literare, electronice şi clasice, care apar în România sau (şi) în diaspora românească.

Melania Cuc

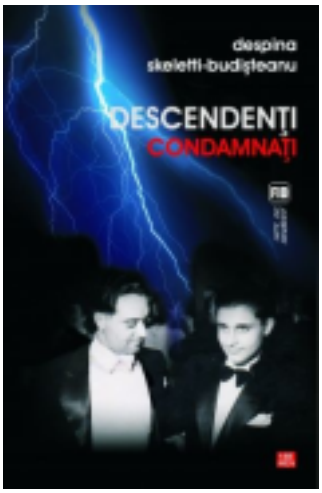

DESPINA SKELETTI-BUDIȘTEANU

Începând cu acest număr al revistei, vom publica în serial, traducerea germană a volumului de memorii ”Descendenți condamnați” de Despina Skeletti-Budișteanu, volum apărut în anul 2013 la editura ”Vremea” din București. Traducerea aparține autoarei.

Beginnend mit dieser Ausgabe, werden wir die deutsche Übersetzung der Memoiren "Verdammte Nachkommen" von Despina Skeletti-Budișteanu veröffentlichen. Das Buch ist 2013 im ”Vremea” Verlag in Bukarest erschienen und wurde von der Autorin selbst ins Deutsche übersetzt.

11

1948

Ich warte auf den Bus. Endlich kommt er: schmutzig und überfüllt. Ich zerquetsche mich zwischen den anderen, hinter einem vor mir stehenden, stinkenden Mann. Knirschend setzt sich der Bus, mühevoll, ohne die Türen zu schließen, in Bewegung. Für eine Taxe hatte ich niemals Geld. Unsere Wohnung ist nicht mehr weit. Bald steige ich aus. Vor dem Park erblicke ich eine familiäre Gestalt. Es ist mein Vater! Er guckt herum, links, rechts, hinter sich, als ob er auf jemanden warten würde. Ich bin so glücklich ihn zu sehen, dass ich "Papa" schreien möchte, aber ich halte mich zurück, denn ich weiß doch, dass er sich versteckt.

- Was machst du hier? ich fiel ihm um den Hals und küsste ihn.

Er umarmt und drückt mich zu sich und flüstert mir leise zu: "Gut dass ich dich sehe, gut dass du vorbei kommst. Gehen wir in den Park." Ich niste mich in seinen Armen und lass mich von ihm zu einer Bank führen. Ich höre mich wie ich ihn frage:

- Warum bleiben wir hier? Komm, gehen wir ins Haus wo es gemütlicher ist. So kannst du auch Mama sehen. Von wo kommst du? Wo wohnst Du? Wie geht es dir? Ich schweige plötzlich, erschrocken, dass ich ihm so viele Fragen stelle und beginne ihn wieder zu küssen. Diesmal aber bin ich nicht mehr so wild, vielleicht auch damit er sieht dass ich mich beruhigen möchte.

- Nein, nein, es geht nicht. Drinnen sind zu viele Menschen. Ich wollte einen von euch treffen. Sag mir, wie geht es dir, dem Șerban, der Lia, meiner Mutter?

- Ich lerne ziemlich viel, weil man seit diesem Jahr nur mit Prüfung einen Studienplatz an der Uni bekommen kann. In 2 Wochen fange ich an Stenotypie zu studieren. Es gibt eine sehr gute Schule für Sekretärinnen, die von der Frau Soare, wenn du zufällig von ihr gehört hast? Ich weiß noch nicht was es kostet. Mona organisiert alles und zusammen möchten wir auch ein Kurs im Italienischen Kulturinstitut besuchen. Hoffen wir, dass es nicht zu teuer ist.
- Ah ja, das Italienische Kulturinstitut, das ist sehr gut. Geht hin. Ich hoffe, dass es nicht zu teuer sein wird, höre ich wie er leiser sagt.
Er schweigt.

- Șerban, ich geh fort ein bisschen traurig, sucht Arbeit, hat aber noch keine gefunden. Ich müsste auch arbeiten, damit ich ein bisschen Geld der Mama nach Hause bringe. Wir können sie nicht alleine arbeiten lassen. Weißt du, dass Serban auch angefangen hat Jura zu studieren? Mama arbeitet den ganzen Tag und bewältigt in derselben Zeit auch den ganzen Haushalt.

Wir haben Glück, dass sie so begabt ist und, dass bis jetzt ihre Freundinnen ihr Näharbeit zukommen liessen,doch wir bangen jedes mal, dass dies hoffentlich, nicht der letzte Auftrag gewesen ist. Ihre und meine Freundinnen fangen auch an, kein Geld mehr zu haben, um sich neue Kleider nähen zu lassen. Ich sehe wie er den Kopf neigt und auf die Erde blickt. Der Mama Tantzi geht es gut.Sie kämpft mit der Einsamkeit, aber sie ist sehr tapfer und energisch. Erzähl mir etwas von dir. Ich habe gehört, dass du auf einer Liste als Verantwortlicher mit dem Zerfall des Landes wärst? Was ist das überhaupt? Gut, dass du kein Kriegsverbrecher bist. Was wird aus uns werden? Werden sie dich wieder verhaften und verurteilen?

- Erschrecke jetzt nicht, aber ich will euch sagen, dass alles, für uns, immer schwieriger wird. Über mich dürftet ihr nichts wissen. Ich kann auch bis im letzten Augenblick nicht wissen wo ich mich befinden werde. Macht euch keine Sorgen, ich werde es schaffen.

Ich schaue mich um. Niemand. Niemand hört uns. Niemand sieht uns. Aber, wer weiß? Vielleicht hinter einem Baum ist jemand. Papa fährt fort. Er scheint mir etwas ruhiger geworden zu sein.

- Gibt Acht auf euch vor allem auf denen die Verbindung mit euch aufnehmen wollen. Ich bitte dich, teile auch dem Șerban, genau so, alles mit. Er soll in keine Organisation eintreten. Er soll so wenig wie möglich mit anderen sprechen. Mit mir weiß ich nicht was geschehen wird und das Leben wird immer schwerer. Verliert nicht den Mut und hört nicht was die anderen über mich erzählen. Ich werde versuchen euch auf dem Laufenden zu halten, aber es wird schwierig sein. Ich habe alles was ich konnte verkauft. Wenn es mir gelungen ist, war ich sogar bezahlter Chauffeur. Ihr müsst wissen dass ich keine Schulden habe. Tut immer eure Pflicht. Seit stark. Seit mutig und tapfer. Helft euch gegenseitig und hilft eurer Mutter und meiner Mutter. Man weiß nicht wie lange Zeit wir uns nicht mehr sehen werden. Glaubt nichts Böses was man über mich tratscht. Ich habe niemandem etwas Schlimmes getan. Ich liebe mein Land über alles. Das ist die Wahrheit. So habe ich gelebt und werde auch weiter leben. Von Herzen liebe ich natürlich auch meine Familie und es tut mir Leid, dass sie wegen mir ebenfalls leiden muss. Ich habe mich immer mit meinen Ideen, mit allem was ich gelernt habe, und mit meiner ganzen Energie im Rahmen des Gesetzes, des Rechts, der Wahrheit und der Ehre gehalten. Ich bin immer im Dienste meines Vaterlandes gewesen.

Ich fange an zu weinen. Die Tränen fließen runter. Ich versuche sie schnell abzuwischen, damit er sie nicht sieht. Ich bin glücklich, dass ich seine Stimme höre, aber warum muss es so sein?

- Ich bitte dich, weine nicht, weine nicht. Ich versuche nur dir zu erklären, damit du nicht glaubst wenn du von anderen Leuten etwas anderes hörst. Ich weiß nicht was über das alles noch gesprochen wird. Aber du musst wissen, dass es so gewesen ist wie ich dir sage. Ich werde niemals und in keiner Lage einen Kompromiss schließen. Ich werde auf meinem selben, rechten Weg bleiben, ich werde immer und überall wenn meine Hilfe gebraucht wird, helfen. Ich werde niemals Vorteile für mich suchen. Ich werde niemals lügen. Ich werde niemals hinter einen Schatten, egal ob groß oder klein, mich verstecken. Mein Leben ist und war klar und ich habe immer versucht das Gesetz, das Recht und das Gute zu sehen. Ich kann vor Gott und den Menschen gerade stehen und ich werde immer für meinen Prinzipien kämpfen. Sag meiner Mutter auch, dass sie stark sein soll. Jetzt geh bitte und sei brav.

Er streichelt meine Haare, er küsst mich, er drückt mich zu sich. Ich wusste nicht, dass diese die letzten Umarmungen für sehr lange Zeit gewesen sind.

Er nimmt sein Taschentuch. Wischt mir die Tränen ab. Begleitet mich noch ein paar Schritte und plötzlich dreht er sich um und schiebt mich langsam in die selbe Richtung von wo wir gekommen sind, als ob er mir Adieu sagen möchte. Ich verstehe, dass ich mich nicht mehr umdrehen soll.

Zu Hause Mama stickt. Wie sie mich sieht spürt sie gleich, dass es etwas ungewöhnliches gab, aber sie fragt nichts. Sie schaut mich an und bückt sich wieder zu ihrer Arbeit. Sie weiß, dass etwas passiert ist, aber sie schweigt und wartet, dass ich etwas sage.

- Ich habe Papa gesehen, und erzähle ihr alles. Als ich fertig bin guckt sie mich trübe an.

- Das heißt, dass wir uns für lange Zeit organisieren müssen. Er weiß was er sagt. Sprich mit niemandem darüber, auch mit deinen Freundinnen nicht. Nur dem Vlad musst du, sicherlich, alles erzählen. Er ist besser wie wir mit was heutzutage passiert auf dem Laufenden und es ist deine Pflicht ihm zu sagen was bei uns vorfällt. Wenn dein Bruder kommt, will ich auch dabei sein, weil ich denke, da er so impulsiv ist, dass ich ihn ein bisschen zügeln muss.

Dein Papa war nie ein Militant, fährt sie fort. Ich weiß es von ihm wie absolut er gegen einer strengen paramilitärischen Organisation wie die "Eiserne Garde" gewesen ist. Blinder Gehorsam war gegen sein Gewissen. 1936 hat Codreanu eine neue Partei "Alles für das Vaterland" gegründet. Präsident war der General Cantacuzino. Papa war damals sein Rechtsanwalt. Durch ihn hat er Codreanu und die Partei kennengelernt. Dieser bat dein Vater Codreanu in zwei schweren Rechtsverfahren zu verteidigen, was er tat und beide gewann er. Daraufhin hat er ihn überzeugt 1937 während dem Wahlkampf für diese Partei zu kämpfen. Nachdem er zwei schwere Wahlbezirke gewonnen hatte und die Partei zog ins Parlament ein, wurde er auch Mitglied dieser Partei. Damals gab es eine christlich-demokratische Cuza-Goga Regierung. An all dies kann ich mich sehr gut erinnern. Ich war doch damals an seiner Seite. Er hatte sich einverstanden erklärt sich dieser Politik anzuschließen weil er sicher war, dass er nur so seine Meinung über sein Land frei sagen kann, egal ob diese die gleiche mit jener der Parteiführung war. Alles was er tat war für Rumänien: wenn man Fortschritte erwartete, musste man dem Vaterland helfen. Der Geist der Epoche war damals derselbe und in diesem Sinne hat er auch gehandelt, bis jetzt das alles umgestürzt wurde. Seit wir uns beim Studium in Paris kennengelernt habe, ist er immer derselbe geblieben. Auch als er zum Vize-Präsident des Internationalen Studentenverbandes gewählt wurde sowie später als er in Rumänien oder bei Internationalen Kongressen Vorträge hielt, hat er immer seine Meinung offen und klar ausgesprochen. In der selben Art hat er sich in seinen schriftlichen Veröffentlichungen geäußert.

Damit er sich in diesem Sinn noch freier ausdrücken kann, hat er 1931 seine eigene Zeitung herausgegeben. 1924 hatte er seine eigene Anwaltspraxis eröffnet (damals war er der jüngste Anwalt in der Anwaltskammer von Bukarest). Die Doktorarbeit und ein Stipendium der Carnegie Stiftung in Den Haag folgten;danach die Gründung seiner Familie. In diese Zeitspanne fiel auch der Anfang seiner beruflichen – sozialen - und politischen Tätigkeit, die ihm sehr wichtig war. Jedes mal wenn er als Mitglied des Disziplinarrates der Anwaltskammer sowie als Delegierter des Rumänischen Verbandes der Rechtsanwälte, auf den Kongress der Französischen Rechtsanwälte in Paris im Führungsrat des Kongresses 1937 nominiert wurde und auch als er zum Vize-Präsidenten des Internationen Verbandes der Rechtsanwälte gewählt wurde und auch als Sekretär des Französisch-Rumänischen Rates, Generalsekretär der Juristischen Italienisch-Rumänische Gruppierung und der Juristischen Polnisch-Rumänischen Gruppierung, hat er sich bemüht nur nach Recht und Ordnung zu agieren.
- Wir wissen so viele Sachen nicht über ihn und wie es damals am Anfang gewesen ist. Aber ich muss die Mama Tantzi jetzt auch über alles was passiert ist informieren. Ich gehe zu ihr und lass dich, bitte, mit Serban sprechen.
- Warte, ich mach dir zu erst einen Tee. Sie hat Recht. Vielleicht werde ich nach dem Tee mich besser fühlen. Ich lege mich auf ihrem Bett hin. Die Nähmaschine befindet sich neben mir und statt an die Mama zu denken, denke ich nur an Papa, wie alleine er sein und wie er verfolgt, sich verstecken muss. Ich kann nicht mehr nachdenken. So wie er gesagt hat, werde ich es vielleicht einmal verstehen. Er ist mein Vater, es ist mein Vaterland. Wahrscheinlich hat er doch viele Feinde. Wieder bin ich draußen auf der Straße und wieder ist mir kalt. Es ist auch dunkler geworden. Ich steige in die Straßenbahn ein die neben der Wohnung meiner Großmutter eine Haltestelle hat. Hier wohnt sie zur Mitte. Seit dem Tod meines Großvaters 1947, der wegen der jahrelangen Verfolgung meines Vaters von Kummer gestorben war, blieb sie in dieser großen Wohnung alleine. Da die Hinterbliebenen Rente gering war, sah sie sich gezwungen 2 Zimmer an fremde Leute zu vermieten.
Nach einer kurzen Umarmung erzähle ich ihr alles. Sie

antwortete gleich:
- Radu war kein Legionär. Nur weil er 1938 Abgeordneter in der neugegründeten Partei gewesen ist wurde er als Abgeordneter mit den anderen Führer der Legionäre eingesperrt und zu 7 Jahre Haft verurteilt.
Die damalige Regierung befiehl, um mit denen Schluss zu machen, dass sie einmal unterwegs als sie nachtsüber von einem Gefängnis zu einem anderen geschleppt wurden, während das Auto durch einen Wald fuhr, sie zu erdrosseln. Zum Glück war dein Vater nicht dabei, weil er in diesem Moment krank in einem nahegelegenen Krankenhaus lag. Als Vergeltung für diesen Mord, haben die Legionäre den damaligen Minister Präsidenten, Armand Călinescu, ermordet. Wie du weißt, nur weil dein Vater eingesperrt war, konnte er sich zu diesem Mord nicht äußern. Auch wenn er frei gewesen wäre, da er prinzipiell gegen den kriminellen Gewalttaten und gegen die Vergeltung war, wäre er nicht mit Mord einverstanden gewesen.
Sie schweigt.
- Ja. All das und vieles anderes möchte ich auch wissen, weil ich beinahe nichts weiß und ich frage mich was mit uns passieren wird. Ich weiß, dass er 2 Jahre eingesperrt gewesen ist, aber mehr weiß ich nicht.
Obwohl sehr besorgt, scheint meine Großmutter ruhig zu sein. Wie mutig sie ist, dachte ich.
- Wir müssen noch über ihn und über unsere Vergangenheit sprechen, aber nicht jetzt. Alles ist so traurig, besonders für euch Kinder, doch ihr müsst immer die Gesamtheit der Fakten und die Komplexität der Lage im Auge fassen. Heute ist es spät, geh nach Hause. Ich muss noch an was ich eventuell machen könnte, nachdenken. Es ist so schwer heutzutage. Na ja, wir werden noch sehen.
- Komm morgen Mittag zu uns. So wie Vater sagte, müssen wir auch weniger mit einander telefonieren. Tschüss.
Ich rufe wieder Vlad an.
Und finde ihn bei Badea. Wie gut, dass wir uns nicht mehr auf der Straße treffen müssen. Nur der Gedanke dass ich noch draußen sein könnte bringt mich zum Zittern. Aber nein. Ich bin in seinen Armen und ich fang an zu weinen. Langsam, langsam beruhigt er mich, so wie er es immer macht.

Ich fange an ihm zu erzählen. Ab und zu schluchze ich immer wieder und während ich spreche erscheint mir mein Vater vor meinen geistigen Augen, wie wenn er auf einer von uns wartete.

- Siehe was aus uns geworden ist: Wir treffen uns auf der Strasse! Wir haben nicht mehr unser Heim. Mein Vater schien so müde und gehetzt zu sein.

- Sprich nicht so. Dein Vater weiß was er zu tun hat. Wenn er diesen Moment ausgesucht hat damit er euch so treffen kann wie es gewesen ist, hat er sicherlich seine Gründe gehabt.
Er wollte euch nur vor den schweren Zeiten die auf uns kommen werden, warnen.

- Du machst mir sehr viel Mut, aber du hast Recht.

- Komm, du musst dich beruhigen. Komm, komm näher zu mir. Du musst dich beruhigen. Du bist nicht alleine.Ich werde dich nie alleine lassen. Komm gehen wir schlafen. Ich muss morgen sehr früh arbeiten gehen, denn ich habe etwas auf einer Baustelle, sehr weit, gefunden.

Ich versuche mich zu freuen dass er wieder Arbeit gefunden hat, aber ich bin so müde und höre nur noch seine Stimme und seine Worte als ein Liebesgeflüster. Ich schlafe ein und träume, dass ich mich an seiner Schulter festhalte und dass wir zu den Sternen zusammen fliegen und in der Mitte der Sonne zusammen explodieren.

Am nächsten Morgen bleib ich noch ein bisschen im Bett. Es tut gut. Ich fühl' mich plötzlich voller Kraft, Ideen und Mut. Nichts erschreckt mich mehr. Es ist ein wunderbarer Vormittag.

Bei Frau Soare finde ich Mona die auf mich wartet.

Es war in unserem Leben der erste Tag um den Beruf der Sekretärin zu lernen. Die erste Stunde hatten wir Steno, die ich sehr schnell beherrschte,da ich sehr rapide schreiben und lesen kann, was mir viel Spaß macht. Die zweite Stunde: Schreibmaschinearbeit. Frau Soare ist eine strenge aber sehr nette Person, ihr Mann den wir in der zweiten Stunde kennenlernten diktiert mit

einer sanften Stimme die Texte die wir schreiben müssen. Das wirkt beruhigend. Die zwei Soare haben mit ihren Methoden sehr gute Sekretärinnen ausgebildet. Ich bin auch eine von denen gewesen und wusste nicht damals, dass ich diesen Beruf, dank dieser Schule, 20 Jahre lang in Rumänien und 20 Jahre in Deutschland ausüben werde.
Damals wollte ich aber auch eine Universitätsausbildung machen...!

So machte ich danach eine kurze Runde in der Uni um zu sehen welche Neuheiten es gibt. Endlich Zuhause finde ich die meinen, zusammen mit Mama Tantzi, noch zu Tisch. Serban war auch dabei, aber er blieb nicht lange denn er hatte auch etwas "Neues" auf einer Baustelle zu arbeiten gefunden und er musste sich beeilen. Wieder dankten wir Gott, dass einer von uns Arbeit gefunden hat. Beinahe alle unserer Bekanntschaft fanden damals auf Baustellen ab und zu kleine, eilige Arbeiten. Danach fing man wieder an zu suchen und zu warten. Man musste sich freuen wenn man eine Stelle bekam, die aber für uns immer sehr schlecht bezahlt war.

Wir sitzen zu Tisch in Mama's Zimmer, das ehemalige Esszimmer des Hauses. Ein kleiner viereckiger Tisch. Vier ungemütliche, billige Stühle. Mein Rücken schmerzt.

Mama Tantzi fängt an über das Leben der Familie, während der Kindheit meines Vaters zu erzählen.In einem großen Familienhaus, in einem kleinen Ort in Süd Rumänien, wo er auch geboren wurde, ist er aufgewachsen. Sie versuchte so kurz wie möglich mit dem Umzug nach Bukarest, nach dem ersten Weltkrieg, fortzufahren. So habe ich eine Menge Einzelheiten die ich nicht kannte, erfahren. Weiter sprach sie über einige wichtige Daten und Titeln meines Vaters in Verbindung mit seinem Studium, seinem Beruf, und seiner Politik. Er wurde seit seinem Studium immer als der Beste ausgezeichnet. Einer seiner Professoren (Dissescu) als er in Rente ging, wollte ihm seine Praxis in Bukarest hinterlassen, aber mein Vater lehnte es dankend ab, da er seine eigene Praxis, aus eigenen Kräften eröffnen wollte, was er auch machte. Ein anderer aus Paris, ein sehr berühmter Völkerrecht Professor wollte ihm seine Lehrstelle hinterlassen, aber Papa wollte unbedingt nach dem Studium nach Rumänien zurückkehren und nicht in Frankreich bleiben. Einmal in Rumänien angekommen, eröffnete er seine Praxis (wie meine Mutter es schon erzählte), wurde dann auch ein Jahr als Richter tätig, dann Sekretär des damaligen Innenministers und danach ging er seine eigene Wege. Mama Tantzi sprach sehr ausführlich auch über ihre Familie, ihre Onkel, und meinem Großvater (alle drei sind Senatoren gewesen) und waren der rechtsorientierten Politik verschrieben. Dies war die normale geistige, familiäre Umgebung meines Vaters was ihm auch in der Ausübung seines Berufes als Rechtsanwalt und seiner Tätigkeit als Politiker geholfen hat. Dein Vater, fuhr sie fort, da er immer, sowohl in seiner professionellen als auch in seiner politischen Einstellung nur nach dem Begriff der Gleichheit zwischen den Menschen, ohne Unterschied zwischen Bauern, Arbeitern, oder Höheren Beamten sich orientiert hat und nur nach Recht und Wohlseins aller agierte, wurde von der neuen, rechtsorientierten Politik dieser Zeiten stark angezogen. Er hat niemals als Lebensziel, so wie es andere damals im Auge hatten, nur die Anhäufung eines Vermögens um jeden Preis gehabt. Dieser nationalistische Geist, spürte man damals in allen Ländern. Bei uns bekam er große Proportionen nachdem der König Ferdinand gestorben war. Die Landsleute mochten ihn sehr, da er während des I. Weltkrieges Land allen versprach, was er 1907 auch einhielt.

- Bis zum Tode von Ferdinand, fuhr meine Mutter fort, müssen wir nicht vergessen dass der Prinz Carol, Thronfolger von Ferdinand, 1925 nach London mit einer Geliebten im Ausland geblieben ist. Er bat schriftlich König Ferdinand um seine Einwilligung für seinen Verzicht auf dem Thron und auf seinem Familiennamen und versprach 10 Jahre lang nicht mehr nach Rumänien zurückzukehren. Demzufolge ging es dem schwerkranken König Ferdinand immer schlechter und die Entscheidung Carol zu enterben und dessen Sohn, den kleinen 5Jährigen Mihai, als Thronfolger ernennen zu müssen, kosteten ihm das Leben. Die Bedeutung und Größe der Monarchie die König Ferdinand und Königin Maria mühevoll jahrelang aufgebaut hatten, fing an zu verfallen.

Besonders auch, weil die damaligen politischen Parteien sich in zwei Lager spalteten, die einige für den Prinzen und die anderen gegen ihn. Notgedrungen führte das zu entgegenstehenden Meinungen. So kam es, dass auch bei uns ein autoritärischer Geist langsam, langsam die Führung des Landes geprägt hat. Um so mehr, dass in diesem Moment dieser Geist auch in anderen Ländern immer größere Proportionen annahm. Es ging so weit, dass man die Monarchien nur als Figuranten dargestellt hat.

Carol kam nach dem Tod seines Vaters, 1930, doch zurück und setzte sich als König Carol II. auf den Thron. Er machte aus seinen Sohn wieder einen Prinzen. Seine ehemalige Gemahlin, Königin Elena die zusammen mit ihrem Sohn Mihai das Land 5 jahrelang geführt hatte, schickte er nach Italien ins Exil. Demzufolge herrschte er als Diktator und seine Monarchie wurde eine diktatorische Monarchie. Von nun an gab es nur Korruption und Anarchie und die Unordnung im Lande wuchs. Historiker und Politiker haben sehr viel über diese Zeiten in allen Ländern geschrieben. In den Jahren 1930-1940 hat man den Samen des II. Weltkrieges besät und wachsen gesehen und in den Kriegsjahren hat man ihn geerntet.

Radu ist über all'das sehr interessiert und dokumentiert gewesen, hat sich immer auf dem Laufenden gehalten und hat sich leidenschaftlich in verschiedenen öffentlichen Reden und in den Zeitschriften der Zeit geäußert. Selbstverständlich, dass wir über diese Sachen jetzt in dieser so ernsten Lage für ihn und für uns, seine Familie, nicht sprechen sollten.

Als ich Mama Tantzi zur Straßenbahn begleitete, dachte ich wieder wie tapfer sie in diesen so schwierigen Zeiten ist.

Wie immer wenn ich auf der Straße war, rief ich Vlad aus einer Zelle an und erfuhr dass wir uns am nächsten Tag um 17 Uhr treffen könnten.

Am nächsten Tag um 17 Uhr war ich an der letzten Haltestelle des Busses der bis zum See fuhr, dort wo wir uns schon getroffen hatten. Wir umarmten uns und küssten uns und ich fühlte wie ich mich beruhige als er lachend mich hebte und mich hoch drehte. Ich lachte auch, weil wir uns gerade am See unter einem Baum befanden und es schien mir, als ob sich ein großes Rat über meinem Kopf drehte.

- Das Rat des Lebens, sag ich.

- Wo siehst du im Himmel ein Rat? fragt er verblüfft und lässt mich auf die Erde fallen.

Ich hebe meinen Finger und zeige in den Himmel.

Wir sprechen kurz über was wir so noch gemacht haben, ich über die so wichtigen Sachen die Mama Tantzi und meine Mutter mir erzählt hatten. Er scheint sehr interessiert zu sein und da ich seine Meinung über diese Epoche wissen will, fange ich wieder an ihm Fragen zu stellen.

- Von 1932 bis 1940, gerade in der Zeit über die ihr gesprochen habt ist mein Vater Militär Attaché in Rom gewesen und ich war auch mit ihm dort. Bis zum Tode Königs Ferdinand I., 1927, ist mein Vater sein Flügeladjutant gewesen, so dass er die meiste Zeit mit ihm verbringen musste und deshalb konnte ich lange Zeit in der Atmosphäre des königlichen Palastes leben. Der Prinz Carol war mit Prinzessin Helena, Tochter des damaligen König von Griechenland verheiratet und ich bin mit deren Sohn Mihai, der 2 Jahre jünger als ich ist, guter Freund geblieben. Papa war ein sehr diskreter Mensch, sprach niemals zu viel oder umsonst, aber ich hörte ihn manchmal mit grosser Bewunderung über die Königin Maria erzählen. Sie war vom rumänischen Volk sehr geliebt und wurde hochgeehrt, da sie sehr schön und klug war. Sie hat sich ihr ganzes Leben bemüht die Kultur des Landes, die Architektur und die schöne Künste nach rumänischen, nationalen Zügen zu beleben, was ihr auch vollkommen gelungen ist. Alle und überall, auch in Italien als wir dort gelebt haben, waren von ihre Persönlichkeit beeindruckt und angeregt da sie auch die Enkelin der Königin Victoria und des Zaren Alexander (väterlichen und mütterlichen Seite) gewesen ist. (Über all'das wurden wir durch die damalige italienische Presse informiert). König Ferdinand I. war der Neffe von König Carol I. von Hohenzollern, der erste König von Rumänien. Da dieser, kei-

nen direkten Nachfolger hatte, konnte er seinen Neffen aus seiner Familie, den Hohenzollern, auf den rumänischen Thron holen. Als Carol aus Deutschland als Prinz Carol von Hohenzollern nach Rumänien kam, wurde er Regierungschef .In einer großen Schlacht bei Plevna besiegte er 1877 die Türken und so erlangte Rumänien die Unabhängigkeit. Nach 4 Jahren, 1881 wurde Rumänien ein Königreich und der Prinz Carol von Hohenzollern wurde der erste König von Rumänien. Er ist mit einer Krone die aus einer Kanone von der Schlacht von Plevna geschmiedet war, als König Carol I. gekrönt wurde.

- Ich wollte dir sagen, dass nach der fürchterlichen Schlacht von Plevna, einer meiner Onkel, General Constantin Budisteanu (mit dessen Name eine Straße in Bukarest genannt ist) als Held bezeichnet wurde und,dass einer seiner Brüder, General Alexandru Budisteanu Flügel Adjutant des Königs Carol I. gewesen war.

- Das wusste ich nicht. Interessant. Lass mich weiter so kurz wie möglich erzählen. Die Verlobung des Prinzen Ferdinand mit der jungen Prinzessin Maria von Saxen-Coburg-Gotha, die Enkelin der Königin Victoria und des Zaren Alexander, fand statt im Potsdamer Palast und 1883 folgte die Hochzeit. Es gab eine Standesamtliche, eine Katholische (da Ferdinand Katholischer Religion war) und eine Protestantische Hochzeit (da Maria Protestantin war). Als Maria nach Rumänien kam war sie 18. Sie wurde im Bahnhof von einer enthusiastischen Menge empfangen, die ihr Enthusiasmus auf sehr orientalischen Art ausdruckte. 1893 kam zur Welt im Schloss Peles, ein neu gebautes, wunderbares Schloss das sich in den Carpaten befindet, der Nachfolger Carol II. 1894 eine Tochter, Elisabeth. Im selben Jahr stirbt der Zar Alexander und auf den Thron Russlands kommt sein Sohn der Zar Nikolaus II. Dieser Cousin bewunderte sehr Prinzessin Maria, was später als Rumänien ein großes, anerkanntes Land wurde, dem jungen rumänischen Paar sehr geholfen hat. Der König George V. von England der der Königin Victoria folgte, der auch ein Cousin von Königin Maria war, wie der Zar Nikolaus II. bemühte sich auch sehr um den Aufstieg Rumäniens.
- Sag mir welche ist deine Meinung über den König Carol II.?
- Deine Mutter hat Recht. Alles was Sie erzählt, ist so gewesen, wie sie gesagt hat. Aber, komm, ich habe Hunger, gehen wir etwas essen.

- Ja, ich habe auch Hunger. Gehen wir wieder in unsere kleine Kneipe?

- Ja, ja, schau, wir sind schon da. Es ist so kühl und angenehm, nur ein paar Tische unter den Bäumen.

Wir setzen uns in den kleinen Garten und es scheint mir, dass wir uns in einer Oase wo das Glück herrscht, befinden. Es ist wunderlich, dass ich mich neben Vlad immer sorglos und beschützt fühle.

Gleich wie wir da waren, hatte er schon einen großen Teller voll mit verschiedenen gegrillten Fleischstücken und Würstchen und einen kühlen Wein bestellt.

Wir blieben aber nicht lange, da ich mich müde fühlte.

12

Kaum komme ich zur Türe herein, küsse ich meine Mutter und höre das Telefon klingeln. An der Strippe eine rauhe Stimme die schnell murmelt:

- Herr Radu in Râmnicul Sărat, bringen Sie ihm ein Kissen. Sie wissen wo, denn sie sind schon mal dort gewesen.
Und legt das Telefon auf. So habe ich erfahren, dass er im Gefängnis Râmnicul Sărat ist. Mama hatte in der Zeitung gesehen dass er verhaftet wurde, aber hatte nicht Zeit gehabt mir es zu sagen. Sie zeigte mir nur mit dem Finger die Zeitung die auf dem Tisch lag. Ich las schnell in einer langen Liste seinen Namen und neben ihm die Bezeichnung "Verantwortlicher mit dem Zerfall des Landes". Kein Wort mehr. Wir wussten nichts über ihn. Ich nahm den ersten Kissen den ich sah und sagte Mama, dass ich gleich morgen weg fahre. Sie versuchte mich zur Vernunft zu bringen.
- Was sollen wir noch überlegen? Siehst du nicht dass sie ihn gefunden, dass sie ihn wieder verhaftet haben?

Was kann es wohl passiert sein? Wie ist es wohl gewesen? Ich kann ihn nicht so alleine lassen. Ich gehe mit dem Kissen hin, vielleicht erfahre ich auch noch etwas dazu.
Meine Großmutter, die von der Mama angerufen wurde - wir gaben nicht mehr auf die Telefongesprächen Acht - versuchte mir vernünftig zu erklären dass ich nicht so ohne Besuchserlaubnis in einem Gefängnis gehen kann, besonders auch weil wir nichts offizielles über ihn wissen, so dass es mehr als sicher sei, dass ich nicht empfangen sein würde.

- Lass mich sehen ob ich nicht etwas offizielles von irgendwo kriegen kann, sagte sie.

- Nein, nein, ich gehe jetzt sofort, ihm den Kissen zu bringen. Ich will über die offizielle Genehmigung und über das Warten nichts hören. Was soll ich noch warten? Dass er wieder verschwindet und wir wieder ohne eine Nachricht sind? Wenn er ein Kissen verlangt hat, heisst es dass er weiß, dass wir es ihn bringen können. Was bedeutet das "Verantwortlich mit dem Zerfall des Landes"? Gut dass er nicht auf der Liste der Kriegsverbrechers ist. Ich war von Entsetzen wie gelähmt. Was wird mit ihm passieren? Wieder wird er in einem Gerichtsverfahren verurteilt. Vielleicht wird man ihn in Sibirien deportieren?

- Denk nicht an was es schlimmeres passieren kann. So wie so müssen wir Geduld haben und ruhig sein, denn wir können doch jetzt nichts für ihn tun.

- Ja, aber ich kann. Ich fahre morgen mit dem Kissen zu ihm. Gute Nacht wünsche ich, nur sollen wir schlaffen können.

Ich rufe Vlad an und sag ihm kurz, dass er sich keine Sorgen machen soll, denn ich werde einen Tag abwesend sein. Morgen rufe ich wieder an.

Und so, am nächsten Tag, befand ich mich mit dem Kissen, im Zug nach Râmnicul Sărat. Es war größer als ich, aber ich hielt es eng an mich gepresst und da ich nur eine Handtasche mit meinen Papieren, den Zugticket und ein bisschen Geld und eine Mehlspeise die Mama schnell gebacken hatte, mitgenommen habe, konnte ich über dem Kissen vor mir blickend, mich noch zwischen einer menge Leute die in den Zug steigen wollten, mühsam bewegen. Es war Ende August und 40 Grad.

Der Zug war überfüllt. Bauern mit Hühner, Enten, Gänsen, Körbchen, kleine und große Kinder mit Katzen und Hunden auf dem Schoss. Alle versuchten irgendwo sich hinzusetzen und wer nicht einen Sitzplatz fand, blieb stehen, oder liess sich den Fluren entlang, vor den Türen und Fenstern auf den Boden fallen. Ich bemühe mich, mit meinem großen Kissen mich fortzuschleichen.

- Fräulein, Fräulein, höre ich von einem Abteil. Kommen Sie hierher, wir ziehen uns ein bisschen zusammen und sie können zwischen uns sitzen. So mit dem Kissen in den Armen können sie nicht stehen bleiben. Safto, gehe ein bisschen zur Seite, so, und du auch, so, macht ein bisschen Platz.

Einige sassen auf dem Boden, die Türe des Abteils konnte sich nich mehr zuziehen. Alles war voll. Ich sass mich wo man mir Platz gemacht hatte.
- Danke, antwortete ich, wahrhaftig aus Herzen. Guten tag, danke.

Der Zug fing an langsam, in allen Scharnieren knirschend, sich in Bewegung zu setzen. Es roch fürchterlich nach Rauch und seine Sirene heulte wie eine verwundete Bestie Mitten in einem Wald. Ich sass dort, als ob man mich von etwas gerettet hätte, und dachte an meinem Vater.

- Wohin geht es? hörte ich dass mich mein Retter fragte.

- Nach Râmnicul Sărat.

- Sie gehen ins Gefängnis! Haben sie jemanden dort?

- Ja, und ich nickte kurz. Das Wort Gefängnis gab mir einen Stich ins Herz, aber es war nicht das erste Mal, auch als ich klein gewesen bin, war ich ins Gefängnis. Mein Vater, antwortete ich kurz.

Er guckte mich mit großen Augen an. Die anderen

schwiegen plötzlich und schauten zu mir. Ich wurde von der herrschenden Ruhe geschockt und ich konnte nicht daran denken, dass vielleicht viele von denen auch jemanden dort hatten. Die Gefängnisse platzten aus allen Nähten, so voll waren sie. Verhaftet wurden besonders Legionäre und dessen Sympathisanten. Das ganze Land sympathisierte mit ihnen, da man fühlte dass ein Hauch von Wahrheit und Freiheit von dieser neuen Bewegung hochkam. Es waren sehr viele junge Bauern, Studenten von allen Städten wo Hochschulen waren, und auch sehr viele Intellektuelle, Menschen mit Gewicht.

- Wissen sie wo es ist? Lassen Sie, ich werde ihnen zeigen, da wir auch in Râmnicul Sărat aussteigen und das Gefängnis ist unterwegs.

- Mein Gott,mein Gott, wer weiß was noch auf uns zukommen wird. Jetzt haben sie angefangen auch die Großgrundbesitzer zu enteignen, sagte der Alte. Werden sie vielleicht auch unsere Höfe wegnehmen? Man sagt dass es so in Russland sei. Die Leute haben nichts mehr. Werden sie auch bei uns vielleicht das machen? Nachdem der Staat die Fabriken beschlagnahmt haben, werden sie auch die Erde der Großgrundbesitzer konfiszieren. Wo werden unsere Leute noch arbeiten?
- Schweig, befiehlt Safta kurz. Halt deinen Mund.

- Ich werde nicht schweigen, ich bin jetzt am Ende, was willst du dass die mir noch machen? Einem alten Menschen, einem wie ich? Sie nehmen jetzt die Jungen, damit sie verstummen und damit sie nicht revoltieren.

Safta rührte sich hin und her auf ihren Platz und fasste immer wieder ihren Mann am Ärmel.

- Gut, schau ich schweige, aber so wie so sind wir da, wir müssen uns rühren wenn wir raus von hier wollen.

Einmal in Bahnhof gibt die Lokomotive noch ein langes, lauteres Sirenengeheule. Die Räder und der ganze Zug dröhnte. Rauch und Dampf überall. Dieser war auf der Strecke ein richtiger Bahnhof. Die Menschen schieben sich in die Menge und schreien sich an.

Ich bin sehr dankbar gewesen, dass mein Alter und seine Safta mich mit ihrer Kutsche mitnahmen.

- Hier können sie aussteigen, sagte er nach einer Weile. Sehen sie, gehen Sie diesen Weg entlang . Es sind viele die dorthin gehen, sie sind nicht alleine. Gott beschütze sie.

Sehr gerührt, reichte ich herzlichst ihnen die Hand.

Tatsächlich sah ich dass viele in Begleitung, oder gar nur eine Frau alleine, ohne ein
Wort zu sprechen, dorthin gingen. Und dort, hiess auch für sie wie auch für mich ohne zu wissen was sie vorfinden werden.

Vor dem eisernen, großen Tor, ein Wächter der mit jedem sprach.

- Das Dokument, verlangt er mir.

- Was für ein Dokument?

- Die Genehmigung für den Besuch, wo ist sie? Der Personalausweis.

Ich durchsuche meine Tasche und nimm den Personalausweis raus, Genehmigung habe ich nicht.

- Wie kommst du ohne Genehmigung, Genossin!

- Ich komme zu meinem Vater. Ich bin die Tochter von Radu Budisteanu. Lass mich ihm diesen Kissen geben. Ich komme aus Bukarest mit diesem Kissen auf dem Schoss. Lass mich bitte.

Er nimmt wieder meinen Personalausweis und liest immer wieder was drin steht, als ob er auswendig lernen will was dort geschrieben ist, aber es scheint mir, dass er auch an etwas denkt.

- Ja, ich sehe dass du seine Tochter bist. Er guckte mich von Kopf zum Fuß wieder an. Komm, setzt dich dort, auf diesen Stein hin, und mach Platz da ich mit einem anderen der an die Reihe kommt sprechen kann. Siehst du nicht wie viele Leute hier sind?

Ich setze mich wo er mir gesagt hat und warte. Inzwischen sehe ich wie er die große Pforte noch weiter schiebt, als ob er mehr Platz machen wollte. Ich blicke in einem großen Hof und hinten auf einen Gebäude. Er dreht den Kopf Richtung Hof und brüllt: "Johann, Johann, komm her". Er flüstert ihm etwas ins Ohr. Johann verschwindet in das Gebäude.

In der heißen Sonnenglut die alles rundherum brennt, brennt auch mein Kopf der sehr bald erglühen wird und ich warte auf meinem Stein.

Die Menschen stoßen und schubsen sich. Jeder will zu erst vor den Wächter kommen. Hintern im Hof sehe ich mein Vater wie er heran kommt.

- Genossin, Genossin, komm her. Ja du, die mit dem Kissen.

Ich springe auf die Beine und mit beiden Händen winkend beeile mich zu meinem Vater. Ich wusste nicht mehr wie ich den Kissen halten soll, dass es nicht auf den Boden fällt.

- Genossin, hey, bleib ruhig, winke nicht mehr. Schau er kommt.

- Du hier, du hier! So schnell konntest du kommen? höre ich wie mein Vater als er mich umarmt, mir ins Ohr flüstert.

- Wie geht es dir? frage ich

Ich fühle ihn ruhig, gar nicht nervös. Im Gegenteil er scheint mir sehr mutig zu sein.

- Sei nicht besorgt, es geht, sagt er und nimmt das Kissen. Ich befinde mich in der selben Zelle wie 1938. Was sagst du darüber?

- Wir wussten nichts von dir. Wir lasen in der Zeitung. Was wird sein? Wie haben sie dich gefunden, wie war es?

- Nicht jetzt. Jetzt können wir nicht darüber sprechen. Seit nicht verzweifelt, sei brav. Es wir gut sein, versuchte er zu lächeln damit ich ihm glaube. Du wirst sehen. Was gibt's zu Hause? Wie geht es euch allen?

- Gut, gut. Warte, du hast eine Mehlspeise von Mama. Ich öffne die Handtasche und nehme das Paket.

- Hey, Genossin, was machst du, was hast du dort? So war die Rede?

- Es ist nichts, nur ein Kuchen von meiner Mutter.

- Warte mal, ich muss es sehen. So geht es nicht.

Er reißt mir das Paket aus der Hand und steckt alle seine 10 Finger in den Teig. Hmm,... ja, nehmen Sie es und er reicht es meinem Vater. Und du, gehe jetzt. Was stehst du noch herum? brüllt er mich an. Du hast ihm gegeben was du mitgebracht hast.Gehe nach hause.

Papa küsst mich und flüstert:

- Gott helfe uns. Sei tapfer. Küss alle meinerseits. Wir werden uns bald wieder sehen.

Dieser "bald" wird in 8 Jahren beim Prozess im Gericht sein, lange Jahre die ohne je eine einzige Nachricht zu bekommen, vergingen. Nach dem Gerichtsverfahren, obwohl wir gehofft haben dass er wieder freigelassen wird, wurde er noch für 6 Jahre verurteilt. Die ersten 8 wurden entsetzlich, da wir im Bangen um seine Existenz leben mussten. Wir wussten absolut nichts. Ob er getötet wurde, ob er nach Sibirien deportiert wurde, nichts, nicht einmal ein Zeichen haben wir von ihm gehabt. Und dann die anderen 6 wurden genauso. Wir wussten einfach nur, dass er in einem rumänischen Gefängnis sich befindet, aber nicht einmal wo...
Das musste uns genügen und wir hatten keine Fragen zu stellen:

Ich drehe den Rücken zum Gefängnis das erneut meinen Vater zwischen seinen Mauern eingesperrt hält. Bis zum Bahnhof fange ich laut zu weinen an. Ich nehme den Zug, der jetzt da er nicht mehr so voll ist, ruhiger durch die wunderbaren Weizenfelder fährt. Gerste -, Roggen -, Maisfelder. Ab und zu sieht man am Horizont einen dünnen Waldstreifen. Ich bin tief ge-

rührt. Was wird aus unseren Land werden? Was wird aus den Menschen werden, was wird aus uns werden? Seit 1944, seit König Mihai die Frontlinie von Osten nach Westen umgekehrt hatte mit dem Ziel die Deutschen zu schlagen, sind wir Freunde der Russen geworden, die über unser Land Richtung Westen, als Freunde marschiert sind. Die russische Genossen wussten aber damals nicht, dass die Politik von heute auf morgen aus Feinden Freunde machen kann, so sind die Konsequenzen im Moment gravierend gewesen. Heute ist der Krieg zu Ende aber damals herrschte überall Chaos und Zerfall. Es ging allen schlecht, den ehemaligen Großgrundbesitzer die man vernichten wollte, den Bürgerlichen die nicht verstanden um was es geht, den Bauern und Arbeitern die keine Ahnung hatten was sie verstehen sollen, da sie ihren alten Weg mit dem sie seit Uraltenzeiten gewohnt waren, verlassen mussten.

In Bukarest steige ich aus und stürzte mich zwischen die gehetzten Leuten die sich auf der Straße befanden. Auf dem Weg finde ich eine Telefonzelle, um, wie versprochen, Vlad anzurufen.

- Ich bin zurück. Ich war in Râmnicul Sărat, um einen Kissen meinem Vater zu bringen. Mach dir keine Sorgen, alles geht gut. Sehen wir uns morgen? Sprach ich wie ein Roboter der findet dass es normal ist von Râmnicul Sărat wo sich der Vater im Gefängnis befindet, zu kommen.

- Râmnicul Sărat? sagt Vlad. Was ist passiert?
- Lass jetzt, ich erzähle dir morgen. Sag mir ob wir uns und wo wir uns treffen? frage ich ungeduldig.

- Ja, um 11 Uhr, wenn du kannst, an derselben Haltestelle am Herăstrăusee. Von dort fahren wir mit einem neuen Kollegen der ein Auto hat, und der auch mit jemanden zusammen kommt, um zu schwimmen nach Snagov. Da wir beide auf derselben Baustelle arbeiten, können wir uns frei die Arbeitszeit wählen und so können wir auch ein eigenes Programm in der zwischen Zeit organisieren. Mach dir keine Sorgen und vergiss nicht deinen Badeanzug. Bis bald Amore. Viel Mut und geh schnell nach Hause. Ich kann kaum erwarten dass es morgen wird.

- Ich auch, flüstere ich ins Telefon.

Ich sehe unterwegs eine Bank auf die ich mich hinsetze. Ich war todmüde. Müdigkeit und Aufregung. Was wird aus uns werden, frage ich mich wieder. Nicht einmal ein Jahr war vergangen seit König Mihai abgedankt hatte und mit dem ganzen Hof und allen die mit ihm gearbeitet haben (zwischen ihnen auch unsere Tante Christinetta) ins Ausland gefahren ist. Das Land blieb Weise. Ich dachte an wie schwer die Monarchie für Rumänien um das Land an das Westlichen Niveau zu bringen, sich bemüht hat. Ich schaute zum Himmel. Er war so blau, ein ziemlich nicht zu blauer blau, aber mit einem hellen, sanften Licht, das es, wie alle sagen, nur hier zu Lande gibt. Deshalb könnten nur unsere Maler, wie der große Nicolae Grigorescu, diesen hellblauen Himmel und das milde Licht über die Ochsen die den Karren ziehen und auf dem staubigen Wege mühsam sich bewegen, malen. Diese Bilder, die in vielen großen Museen hängen, sind zu Recht von allen Kennern sehr bewundert.
Wie normal scheint es mir, dass ich Vlad sehen und mit ihm zusammen schwimmen werde. Ich kann es kaum glauben. Was für eine gute Idee er gehabt hat! Ich beginne mich zu beruhigen und an den unerwarteten Ausflug mehr und mehr zu denken. Bis zum nächsten Tag als ich Vlad an der Haltestelle treffe, scheint mir plötzlich, dass ich nicht mehr so viel nur an meinem Papa denke. Ich guck neugierig nach dem Auto und bemerke ein Wrack der auf uns wartet. Wie konnte ich Papa vergessen? Aber nein, nein, das kann nicht sein. Und wieder habe ich das selbe Angstgefühl wie gestern. Zum Glück ist Vlad neben mir. Er drückt mich fest zu sich bis wir ins Auto steigen. Auf dem Vordersitz zwei halb-gedrehte Gestalten, die "Guten Tag Genossin" sagen. So, jetzt weiß ich auch, dass ich in der Welt der Genossen mich befinde. Nach einer kurzen Fahrt sehe ich vor mir paar Burschen und höre den Genossen wie er sagt: "Hier ist Snagov". Er steigt aus, hält seine Genossin um den Hals und winkt uns zu: "Bis zum Mittagessen". Wir sind viel geschwommen, und uns gut amüsiert und Schluss haben wir wieder vor einem großen, üppigen Grillteller mit ein bisschen leichten Wein gemacht.

Einmal im Bus alleine,sagt mir Vlad, dass wir, da

Badea nicht nach Hause kommt, auch diese ganze Nacht zusammen sein können. Vor Freude fiel ich ihm um den Hals und küsse ihn. Ich bin so glücklich, dass ich bei ihm in diesen so schweren Momenten sein kann.

Bei Badea das selbe Rituell. Wir legen uns auf das Bett. Vlad zündet eine Zigarette und eine Kerze an.

- In Râmnicul Sărat, wie ich mich erinnere, war dein Vater auch 1938 als er verhaftet wurde? Warum warst du dort. Was ist passiert?

Ich guck ihn wie er raucht.Die Zigarette ist kaum noch zu sehen; nur ihre Glut im Abendlicht. Rund herum viele zitternde Schatten. Ich liege in einem großen Loch Mitte im Bett von Badea und es scheint mir dass ich noch in der Kutsche vom Alten mit der ich vom Bahnhof bis in der Nähe des Gefängnisses fuhr, mich befinde. So beginne ich langsam, langsam ihm, von diesem so schweren und unerwarteten Tag zu erzählen. An diesen Tag gab es tatsächlich die totale Wende von unserem gewesenen zu einem zukünftigen Leben, der als 14 langen, qualvollen, unsicheren Jahren, in denen wir nur auf unseren Glauben und an Gotteshilfe uns stützen konnten, wurden. Nur so konnten wir immer wieder neue Hoffnung aufbauen und nur so die Geduld und die Kraft finden um diese lange Zeit zu überwältigen.

Ich habe ihm so viel erzählt. Viel mehr als die Realität in Wirklichkeit gewesen ist? Das weiß ich nicht. Ich weiß nur, das mein Gehirn wackelte, mein Herz in Stückchen zerrissen war, meine Stimme zitterte. Vlad hielt mich immer näher zu sich gedrückt und streichelte mich. Ich fühlte seine Aufregung. Mit den Spitzen der Fingern berührte er mir mit einem Kreuzzeichen die Stirne.

- Ich glaube, dass du müde bist. Ich kann mir denken wie du dich fühlst, aber mach dir keine Sorgen, wir werden es schaffen. Vielleicht wird es nicht so schwer sein. Du hast gesehen, dass uns Gott hilft. Wir müssen an ihn glauben und wir müssen beten. Wie schön es heute Nachmittag gewesen ist. Wir sind zusammen. Du wirst sehen, dass alles gut gehen wird. Wir sind jung und dein Vater ist auch jung. Mit 45 ein Mann wie er, intelligent, Kampf sicher, gibt sich niemals geschlagen. An das musst du immer denken. Und du musst nicht glauben, dass ich dir nur Mut machen will, sondern dies ist die Wahrheit. Es wird uns allen schwer fallen, aber zusammen werden wir es schaffen. Vielleicht werden wir auch nicht so lange warten müssen bis wir ihn wieder sehen werden. Du musst mutig sein und kämpfen, damit du deiner Mutter und Großmutter auch helfen kannst.

- Du hast Recht. Gott ist allmächtig und er wird uns nicht alleine lassen. Ich fühle so eine große Wärme und den Frieden der von ihm kommt. Er hat mir schon seit 1944, als alles umkippte, geholfen. Ich habe auch einen großen Glück gehabt, dass ich eine katholische Nonnenschule besuchen konnte. Nur deshalb konnte ich mich so nahe an Gott fühlen und jeden Tag die Kirche besuchen und die Kommunion erhalten. Weißt du, dass ich es geschafft habe jeden Morgen um 7 in der Kapelle der Schule zu sein? Um 8 als ich in die Klasse ging, fühlte ich mich voll Mut und Vertrauen und nur so habe ich die Zeiten der Not, der Unsicherheit und der Furcht ertragen können. Und wie du auch sagst: wie gut dass wir beide uns gefunden haben, wir zusammen sein können, wir uns lieben. Es ist wahr, dass Gott allmächtig ist und auch Papa helfen wird.

Vlad bläst die letzte Kerze aus. Es ist spät geworden. Morgen ist auch ein Tag.
Ich höre wie er leise aufsteht. Es ist sehr früh. Die Baustelle ist weit weg.
- Guten morgen, sag ich auch leise. Ich werde aufstehen und ein bisschen Ordnung hier schaffen, dann beeile ich mich nach Hause zu gehen um zu sehen wie es der Mama geht. Sie ist auch so einsam, die arme.
Vlad küsst mich zum Abschied und zeigt mir eine Tasse Kakao die er vorbereitet hat.

- Trink bitte, es wir dir gut tun, du brauchst Energie, und winkt mir von der Türe: Amore, Amore.
Ich erinnere mich an Buşteni und die erste Tasse Kakao die wir zusammen unter dem Kreuz von oben auf dem Caraiman, damals getrunken haben und ich fühle mich schwindlig.

Amore, Amore, höre ich mich sagen, wie ein Echo.

(Fortsetzung in der nächsten Ausgabe …)

SOSAN ZENJI

Textul HSIN-HSIN-MING *

Poem al spiritului de încredere
de Sosan Zenji, cel de-al treilea Patriarh (ca.510-606)

Calea sublimă nu este grea
Pentru cel care e liber de preferințe.
Dacă ești fără de ură și fără de iubire
Totul devine limpede și deschis.
De faci însă cea mai mică deosebire
Atunci cerul și pământul sunt infinit despărțite
De vrei să vezi adevărul
Atunci fii fără de de opinie, nici pentru, nici împotrivă.
Să opui ceea ce-ți place la ceea ce nu-ți este pe plac
Constituie maladia spiritului.
Dacă semnificația adâncă a lucrurilor nu este recunoscută
Atunci pacea spiritului este deranjată fără de folos.

Calea este deplină ca și spațiul nelimitat
Nu există prea Puținul, nici prea Multul
Într-adevăr, doar apucarea și respingerea sunt motivul
Pentru care nu recunoaștem esența adevărată a lucrurilor.
Nu trăi nici încurcat cu cele exterioare
Nici în închipuirea golului lăuntric.
Fii senin în unitatea lucrurilor
Și-asemenea opinii eronate dispar de la sine.
Dacă încetezi activitatea spre a
Obține pasivitate - această străduință deja te face activ.
Câtă vreme rămâi într-una din extreme
Nu vei cunoaște niciodată unitatea.

Cel care nu trăiește CALEA unică
Ratează ambele: activitate si inactivitate
Afirmare și negare.
Să negi realitatea lucrurilor
Înseamnă să ratezi realitatea lor;
Să afirmi golul lucrurilor
Înseamnă să le ratezi realitatea.
Cu cât vorbești mai mult ori cugeți asupra lor
Cu atât mai mult te îndepărtezi de adevăr.
Încetează de-a vorbi și de-a gândi
Atunci nu există nimic pe care să nu-l poți cunoaște.
Să te întorci la rădăcini înseamnă să descoperi sensul
Însă să gonești în urma aparențelor înseamnă să ratezi originea.
Clipa iluminării lăuntrice
Zace dincolo de aparență și gol.
Schimbările aparente din lumea golului
Ne apar doar prin orbirea noastră drept reale.
Nu căuta adevărul;
Încetează doar de-a avea opinii.

Nu întârzia în conceptualizări duale
Ferește-te cu prudență de-a a le urma.
Dacă există chiar și numai o urmă
A Ăstuia ori Ăluia, a ceea ce e corect ori fals
Spiritul se pierde în rătăciri.
Deși toată dualitatea se trage din Unul
n-ai voie să depinzi de Unul.
Când spiritul rămâne netulburat pe CALE
Nimic pe lume nu te mai poate răni
Și dacă ceva nu te mai poate răni
Încetează de-a mai fi în vechiul mod.

Când nu se înfiripă gânduri ale deosebirii
Vechiul spirit încetează să mai existe.
Când dispar gândurile-obiect
Dispare și subiectul-gânditor
Și când dispare spiritul, dispar obiectele.
Lucrurile sunt obiecte, fiindcă există un subiect, un spirit:
Și spiritul este un subiect, fiindcă există obiecte.

Recunoaşte dependenţa reciprocă dintre ele
Precum şi realitatea fundamentală: unitate în gol.
În acest gol nu se pot face deosebiri între ele,
Şi fiecare din ele conţine în ea întrega lume.
Dacă nu mai faci deosebirea între fin şi grosolan
Nu vei mai fi sedus de prejudecată şi opinie.

A trăi Calea sublimă
Nu-i nici greu nici uşor.
Însă cei a căror privire e limitată
Sunt temători şi indecişi:
Cu cât mai mult se grăbesc, cu atât mai încet înaintează.
Cramponarea şi dependenţa nu cunosc limite;
Chiar şi dependenţa de ideea iluminării
Înseamnă rătăcire.
Lasă lucrurile să fie cum sunt
Şi nu va mai exista nici Sositul nici Mersul.

Urmează esenţa lucrurilor
Şi vei hălădui liber şi netulburat.
Unde zace gândul în cătuşe, adevărul e ascuns,
Căci totul este obscur şi tulbure.
Povara sentinţei
Aduce cu sine lehamitea şi epuizarea.
Ce folos poţi avea
Din actul de a deosebi ori de-a separa?
De vrei să afli Singura-Cale
Atunci tocmai lumea simţurilor şi-a închipuirilor
să n-o disprețuieşti.
Într-adevăr, a le încuviinţa deplin
Se aseamănă cu adevărata iluminare.
Înţeleptul nu urmăreşte un scop
Nătărăul în schimb îşi pune singur cătuşele.
Există o singură Dharma, nu multe;
Actul de a deosebi apare prin necesitatea
Celui neştiutor de-a se crampona de ceva.
Să cauţi acel Singur-Spirit cu spiritul tău deosebitor
Este cea mai mare eroare dintre toate erorile.

Liniştea şi neliniştea provin din iluzie:
Iluminarea nu cunoaşte simpatia ori antipatia.
Toate dualităţile se înfiripă din eroare.
Sunt ca şi visele despre flori în aer:
E ridicol să încerci a le culege cu mâna.
Câştiguri şi pierderi, adevărat ori fals:
Debarasează-te pe loc de aceste gânduri.

Când ochiul nu doarme niciodată
Toate visele dispar de la sine.
Când spiritul nu mai face deosebiri
Atunci cele zece mii de lucruri sunt
Cum sunt – dintr-o singură esenţă.
Să înţelegi taina acestei singure esenţe
Înseamnă să te debarasezi de toate încurcăturile.
Când este întrevăzută identitatea tuturor lucrurilor
A fost găsită esenţa atemporală a Sinelui.
Comparaţiile şi analogiile nu mai sunt posibile
Când dispar cauza şi relaţia.

Dacă contempli mişcarea în linişte
Şi liniştea în mişcare,
Atunci dispar concomitent mişcarea şi liniştea .
Dacă asemenea dualităţi încetează să mai existe
Însăşi Unitatea nu mai poate exista:
Nici o lege ori descriere nu mai e valabilă
Pentu aserţiunea aceasta definitivă din urmă.

Când Spiritul unit este în concordanţă cu CALEA
Sfârşesc toate aspiraţiile relaţionării cu Sinele.
Îndoielile şi indeciziile dispar,
Si-o viaţă în încredere deplină e posibilă.
Dintr-o data ne-am eliberat de cătuşe;
Nu depindem de nimic si nimic nu depinde de noi.
Totul e gol, limpede, iluminat prin sine
Fără de strădania sipirtului.
Aici gândirea, simţirea, ştiinţa şi închipuirea nu mai au valoare.
În lumea ***AŞA***-fiindului
Nu există nici sine nici altele.

Dacă vrei să fii în armonie nemijlocită cu aceasta realitate
Spune, când apare îndoielile, doar; „Nu-Doi”
În acest Nu-Doi nimic nu este despărţit
Nimic exclus.
Indiferent când ori unde
Iluminarea înseamnă să pătrunzi în acest adevăr.
Şi acest adevăr este dincolo de expansiune ori
Contragere în spaţiu şi timp;
În el un singur gând e valabil zece mii de ani.

Gol aici, gol dincolo
Însă universul infinit este
Mereu în fața ochilor tăi.
Infinit de mare si infinit de mic;
Nici o deosebire. Fiindcă toate definițiile au dispărut
Odată cu granițele
Acestea sunt valabile și pentru A Fi și A Nu Fi
Nu pierde timpul cu îndoieli și dispute
Care nu au nimic de-a face cu ele.

Un lucru, toate lucrurile
Toate laolaltă și amestecate între ele
Fără de vreo deosebire.
Să trăiești în aceasta realizare de sine
Înseamnă să fii fără de teamă în fața imperfecțiunii.
Să trăiești în această încredere este Calea înspre non-dualitate
Fiindca non-dualul e una cu spiritul intim.

Vorbe!
CALEA e dincolo de cuvinte
Căci de-a lungul ei nu există
Ieri
Mâine
Azi

Textul englez al ediției originale se bazează pe traducerea lui Richar B.Clarks din chineză.

(Transpunere din engleză în română de Andrei Zanca)

*****Titlul de* **Hsin-Hsin Ming** *poate fi explicat în următoarele moduri:*

Hsin, *care înseamnă "credință" sau "confesiune". Acest lucru nu este credință în sensul obișnuit al termenului, ci este o credință care vine din experiența directă, o credință care este cunoașterea supremă și înțelepciunea iluminării. Această "credință" este afirmația faptului că întreaga existență ori realitatea, este, în esență, mintea lui Buddha, care este adevarata noastră natură. Hsin este convingerea că la baza tuturor fenomenelor se află o minte unică, mintea lui Buddha, care este una cu adevarata noastră natură, natura-Buddha.*

Hsin, *înseamnă, literal, " inimă ". Aceasta implică mintea, nu mintea ignorantă indusă în eroare și înșelată, ci mintea-Buddha. Hsin este mintea care fuzionează cu mintea unică -omniprezentă.*

Ming, *înseamnă literal "înregistrare". Contează, de asemenea, ca o "Sutra", și este expresie sau înregistrare scrisă. Ming înseamnă, de asemenea, avertismente sau atenționări.*

Hsin-Hsin Ming este unul dintre cele mai vechi și mai influente scrieri Zen. Și este, de obicei, considerat ca fiind primul poem de Zen.

Sosan Zenji (în chineză: Sēngcàn, Seng-ts'an)

Konchi Sosan este al treilea patriarh al Zen în China, urmând Maestrului Eka, cel de al doilea patriarh Zen. Despre perioada dinaintea vieții sale monahale nu se știe aproape nimic. Nici când și nici unde s-a născut, nici care a fost numele său real. Cele mai multe estimări biografice, apreciază anul de naștere în jurul anilor 510-518 și bănuiesc locul nașterii undeva în provincia Yunnan. A intrat în viața monahală foarte târziu, la aproape patruzeci de ani, pentru timpul respectiv la bătrânețe. Konchi Sosan - numele în japoneză - a avut o contituție fragilă și bolnăvicioasă. Sosan, a suferit de o curbură accentuată a coloanei vertebrale și de efectele unei poliomielite. Biografii de mai târziu l-au denumit din această cauză "sfântu schilod" sau un "sfânt infirm ". Calvarul lui Sosan, a fost permanenta sa respingere, dat fiind faptul că a suferit de lepră. Motiv pentru care și Maestrul Eka l-a refuzat inițial. Doar într-o discuție doctrinară, devenită celebră, Eka și-dat seama ce spirit grandios și profund a avut în fața lui. Sosan nu a știut niciodată să citească și nici să scrie. Toate reflecțiile sale și conversațiile doctrinare au fost scrise de către elevul lui da'i Doshin. Chiar și celebrul său poem didactic "Shinjinmei" este rezultatul unei dictări. ***(*n.n. - E.D.P)***

SOSAN ZENJI

HSIN-HSIN-MING
(Fragment)

Gedicht vom Vertrauens-Geist
von Sosan Zenji, dem Dritten Patriarchen*

Der erhabene Weg ist nicht schwer
für den, der frei von Vorlieben ist.
Bist du ohne Liebe und Haß,
wird alles klar und unverhüllt.
Machst du jedoch nur die kleinste Unterscheidung,
dann sind Himmel und Erde unendlich getrennt.
Willst du die Wahrheit sehen,
dann sei ohne Meinung für oder gegen etwas.
Das, was du magst, gegen das zu stellen, was du nicht magst,
ist die Krankheit des Geistes.
Wird die tiefe Bedeutung der Dinge nicht erkannt,
so wird der Friede des Geistes nur nutzlos gestört.

Der Weg ist vollkommen wie der weite Raum,
es gibt kein Zuwenig und kein Zuviel.
Wirklich, nur ergreifen und verwerfen sind der Grund,
warum wir das Wahre Wesen der Dinge nicht erkennen.
Lebe weder in Verstrickung mit den äußeren Dingen
noch in der Vorstellung innerer Leerheit.
Sei heiter in der Einheit der Dinge,
und solche irrigen Ansichten verschwinden von selbst.
Wenn du versuchst, Aktivität zum Stillstand zu bringen,
um Passivität zu erlangen,
erfüllt dich schon dieses Bemühen mit Aktivität.
Solange du in einem der Extreme weilst,
wirst du die Einheit nie kennen.
Wer nicht den einzigen Weg lebt,
verfehlt beides: Tätigkeit und Untätigkeit,
Behauptung und Verleugnung.
Die Wirklichkeit der Dinge leugnen
heißt ihre Wirklichkeit verfehlen;
die Leerheit der Dinge behaupten
heißt ihre Wirklichkeit verfehlen.
Je mehr du darüber sprichst und nachsinnst,
umso weiter entfernst du dich von der Wahrheit.
Hör auf zu reden und zu denken,
dann gibt es nichts,
was du nicht wissen kannst.
Zur Wurzel zurückzukehren heißt den Sinn entdecken,
doch den Erscheinungen nachzujagen heißt den Ursprung verfehlen.
Der Augenblick innerer Erleuchtung
liegt jenseits von Erscheinung und Leerheit.
Die scheinbaren Wandlungen in der Welt der Leerheit
erscheinen nur aus Verblendung wirklich.
Suche nicht nach der Wahrheit;
höre nur auf, Meinungen zu hegen.

Verharre nicht in dualistischen Anschauungen;
vermeide sorgsam, ihnen zu folgen.
Gibt es auch nur eine Spur
von Dies und Das, von Richtig und Falsch,
geht der Geist in Verwirrung verloren.
Obwohl alle Zweiheit aus dem Einen kommt
darfst du auch nicht dem Einen anhängen.
Wenn der Geist auf dem Weg ungestört weilt,
kann nichts auf der Welt mehr verletzen,
und wenn etwas nicht mehr zu verletzen vermag
hört es auf, auf die alte Weise zu sein.

Wenn keine unterscheidenden Gedanken aufsteigen,
hört der alte Geist auf zu existieren.
Wenn die Gedankenobjekte verschwinden,
verschwindet auch das denkende Subjekt,
und wenn der Geist verschwindet,
verschwinden die Objekte.
Die Dinge sind Objekte, weil es ein Subjekt gibt,einen Geist;
und der Geist ist ein Subjekt, weil es Objekte gibt.
Erkenne die gegenseitige Abhängigkeit von beiden
und die grundlegende Wirklichkeit: Einheit in der Leerheit.
In dieser LEERHEIT ist beides ununterscheidbar,
und jedes von beiden enthält in sich die ganze Welt.
Wenn du nicht zwischen grob und fein unterscheidest,
wirst du nicht zu Vorurteil und Meinung verführt.

Den Erhabenen Weg zu leben ist weder leicht noch schwer.
Aber jene, deren Blick begrenzt ist,
sind furchtsam und unentschlossen:
je mehr sie eilen, umso langsamer kommen sie voran.

Dem Festhalten und Anhaften sind keine Grenzen gesetzt;
selbst das Anhaften an die Idee der Erleuchtung bedeutet, auf Abwege zu geraten.
Belasse die Dinge einfach, wie sie sind,
und es wird weder Kommen noch Gehen geben.

Folge dem Wesen der Dinge,
und du wirst frei und ungestört wandeln.
Wo der Gedanke in Fesseln liegt, ist die Wahrheit verborgen
denn alles ist dunkel und unklar.
Die Last des Urteilens
bringt Verdruß und Erschöpfung.
Welcher Nutzen läßt sich ableiten
aus Unterscheidungen und Trennungen?

Willst du den EINEN WEG erfahren,
so veracht gerade die Welt der Sinne und Vorstellungen nicht.
Wirklich, sie vollkommen zu bejahen
kommt wahrer Erleuchtung gleich.
Der Weise verfolgt keine Ziele,
der Narr hingegen fesselt sich selbst.
Es gibt einen Dharma, nicht viele;
Unterscheidungen entstehen durch das Bedürfnis der Unwissenden, sich anzuklammern.
Den EINEN GEIST mit dem unterscheidenden Geist zu suchen
ist der größte Fehler von allen.

Ruhe und Unruhe entstammen der Illusion;
Erleuchtung ist ohne Zuneigung und Abneigung.
Alle Dualitäten entstehen durch Irrtum.
Sie sind wie Träume von Blumen in der Luft:
lächerlich, sie mit Händen greifen zu wollen.
Gewinn und Verlust, richtig und falsch:
schaffe solche Gedanken mit einem Mal ab.

Wenn das Auge niemals schläft,
vergehen alle Träume von allein.
Wenn der Geist keine Unterscheidungen trifft,
dann sind die zehntausend Dinge,
wie sie sind - aus einer Essenz.
Das Geheimnis dieser Einen Essenz zu verstehen
heißt, von allen Verstrickungen frei zu sein.

Wenn die Gleichheit aller Dinge gesehen wird,
ist die zeitlose Essenz des Selbst gefunden.
Vergleiche und Analogien sind nicht mehr möglich
wenn Ursache und Beziehung verschwunden sind.

Betrachtest du Bewegung in Stille
und Stille in Bewegung,
so verschwinden Bewegung und Stillstand zugleich.
Wenn solche Dualitäten zu existieren aufhören,
kann auch die EINHEIT selbst nicht mehr sein.
Auf diese letzte Endgültigkeit
trifft kein Gesetz und keine Beschreibung mehr zu.

Ist der vereinigte Geist in Übereinstimmung mit dem WEG,
endet alles selbstbezogene Streben.
Zweifel und Unentschlossenheit verschwinden,
und ein Leben in wahrem Vertrauen ist möglich.
Auf einen Schlag sind wir von den Fesseln frei;
nichts hängt an uns und wir hängen an nichts.
Alles ist leer, klar, selbst-erleuchtend,
ohne Anstrengung des Geistes.
Hier sind Denken, Fühlen, Wissen und Vorstellung ohne Wert.
In dieser Welt der SO-HEIT
gibt es weder Selbst noch andere.

(.....)

Worte!
Der WEG ist
jenseits von Sprache,
denn auf ihm gibt es
kein Gestern
kein Morgen
kein Heute.

Übersetzung: Dennis G. Merzel

Sosan (chin. , Sēngcàn, Seng-ts'an)

Sosan Konchi Sosan ist der dritte Patriarch des Zen in China. Wir wissen nicht viel von seiner Zeit vor seinem Klosterleben. Weder wo und wann er geboren wurde, noch wie sein bürgerlicher Name war. Die meisten biographischen Schätzungen gehen vom Geburtsjahr ca. 510 bis 518 aus und vermuten, er sei irgendwo in der Provinz Yunnan zur Welt gekommen.

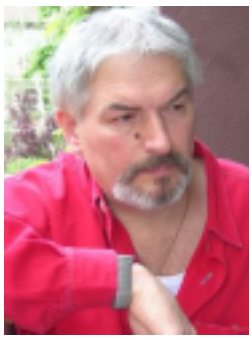

ANDREI ZANCA

eingeschränkte herzfreiheit

LIEBLOSIGKEIT

für rolf bossert

schäßburger bahnhof. in den achtzigern.
hier traf ich dich, sie

schon da. folgten uns. unterwegs. mit dem laster.
durch die moldau. im abteil. daneben. dabei.

tag und nacht dabei. beschattet.betrogen.
verprügelt. dem horizont überlassen. und nirgends

nirgends heimisch. nirgends
eine bleibe, kein

zurück, *aus der zukunft wehte*
die lieblosigkeit hat dich vergiftet

hat dir den tod gebracht

nun bin ich da.von dir
bis zum tode beschattet

WAS WISSEN WIR einer über den anderen?

jenseits der worte, die angst.

straßen

bestimmen uns. jenseits
der worte, *was wissen wir*
einer über den anderen?

ankerlose augen
im deohauch der dämmerung.

vögel erinnern das feld. die bittere rinde.

gleich einem aus dem krieg zurückkehrenden
der die zartheit des grases nicht mehr versteht.

eine frage genügt um dem abbrechen
vollen lauf zu geben *Was wissen wir*
einer über den anderen

in dieser hetzjagd
wo alles nur glanz

geschminkte natur.
eleganz und gleichgültigkeit. smog.

über glocken dächer
im surren des ventilators.

april. ein augenring
rund um die mauer. auf dem bildschirm der osten.

völkerwanderungen im frost / dein antlitz

im fensterglas
verwüstet von gestalten autos
und der araber. der zeitungsverkäufer.

sich am eigenen atem erwärmt.
dich anstarrt.
schweigend

blickt er dich an *liebste* Was
wissen wir einer über den anderen?

IN EINER DUNKELKAMMER, gefühle

stürzen lautlos ins gedächtnis

ruhelose gestalten. spährlich die luft
in manchen nächten droht mich
zu ersticken, dein versteinertes gesicht.
wach nicht auf. zu wenig, alles.
Warum beherrscht mich aber heute noch
dein schlaf, jetzt da dieses licht
diese wälder sich fortwährend
von dieser landschaft, uns
entfremden?

WAISENMAUER

die stadt, ein wundepflaster
rund um die burgmauer
um dörfer für die kleine ewigkeit
in die landschaft zu kratzen
in einem wassertropfen, einer spur im weizenfeld
der grenze sehr nah was übrigblieb:
zu sein, oder nur da / sein
der blick, ein grabstein des horizonts.
zugvögel nisten in den verlassenen mauern
vertrieben
vom atemhauch eines schlafenden kindes
in dessen augen diese zerfetzte geschichte.
hier saßen sie. die teller voll. die seelen leer.

VORBEI

die apokalypse ist vorbei, längst

erleben wir den alptraum

können nicht erwachen, wir

befinden uns in voller

demokratie

GESPRÄCH *an einem späten märznachmittag*

gedenke ich an all meine freunde Zu früh verstorben

wo andere sich langsam zerstören, obwohl

die erinnerung dabei überflüssig ist, die einbildung
indem sie definitionen der einsamkeit

wechseln

die zahl der gepanzerten türen wuchs unaufhörlich
eine verlängerung der unruhe, der fluß
eine zugegebene trauer des frühlings

ortschaften, unlösbare anker des winters in uns, vögel
die lufthülle, das schweigen
begleiten

im atemzug eines sterbenden
kreisen, im regen:
eine sekante der traurigkeit

hinterbliebene
langsam das heulen des hundes
den park, durchqueren

wo seid ihr nun wo bist du wo wir

ohne erinnerung ohne gedanken ohne zeit

dein gesicht im fenster des abteils, im dornengestrüp
ein selbstbildnis

von der litanei der räder zerspaltet
in einem rostrahmen, sterbendes
zimmerlicht unseres
gesprächs

halbschatten des regens - haftung unseres übergangs

laß uns hier aufhören.
spät ist es. und in der ferne
schließt ein vogel die dämmerung ab.

eingeschränkte kopffreiheit

sprachen über ideologie.als bewußtseinszustand.
kommunion, sagte ich. dafür noch nicht reif.

hybriserstarrt. im begrifflichen denken
kainentlastet abelmanipuliert
seinsblind. seinstaub.

redeten über „diesen mann“ – wie er sich bezeichnet:
eskimo. ohne erweiterungsdrang. ohne rang

alles ist wirklich. was aber wahr?

&

oben in den bergen
in meinem ungezähmten land
wo selbst der schnee hinunterkriecht

gibt es keinen ruhepunkt an sich.

ich habe mich gefunden, nur um
mich wieder und wieder zu verlieren:

es ist die leere selbst die

diese leere artikuliert

&

über einem tiefen abgrund, hänge ich mit den zähnen
an einer baumelnden wurzel. arme erstarrt.
liebst du mich, fragt sie

&

herbstlich, der schwarm über eine entblätterung.

glockenklang im kupfer irrender blätter.

absichtlos der schatten der wildenten

auf dem wasser, widerspiegelung

in mir/ der flug solange ich atme.

gedankenlos. im glockenklang irrender blätter

&

so nah und doch unereichbar, wie

auf der kalten scheibe zwischen zwei liebenden

im besuchsraum des gefängnisses, die finger

jede regung aus dem
selbst / die gestreckte
hand eines säuglings

ist heilig und viel
kürzer heute
die kindheit

&

nicht was ein mensch ist.

was es heißt
in einer nachtdurchwanderung
ein mensch zu sein, welch ein schmerz
der entweltung größer: was man liebt
im namen der liebe zu verlassen
ein herabsenken

zu ermöglichen

bewohnbar

Sein

&

und wenn ein weißer pflaum über ein mohnfeld
schwebt

ein vogel
schräg
die betrachtung
spaltet

ermattet in meinen plötzlichen todesgedanken stürtzt
einem schweigen näher, herzentschlüsselt
das gedankenbild

DER WEG

ich habe meine straßen erschöpft.

mein pfad verschwendet.

höre nachts wie der wind

an lautlosen schreien abprallt.

die toten kehren immer zurück

und bringen mit sich

die erinnerungen.

ich habe mich diesen gedichten entzogen

eingeschränkte herzfreiheit

ÜBERLEBEN

eine gunst des erzählers:

ruht nicht die wahrheit selbst

in der verschwiegenheit der liebe?

man spricht kaum noch. man redet.

tröstliche beliebigkeit tauber bildkranker.

über lieblosigkeit kein wort, nur die nacht
erlaubt dem schritt die tiefe lektüre der straßen

im möglichen hauch eines wiederkehrenden
stiefeldröhnens
aus katakomben und kellern, ein marsch

wo die toten schon jetzt im überzahl.

bückte mich als kind, verletzt von der schöhnheit
über das antlitz eines verstorbenen, entdeckte

eine weiße schlange in der tiefen furche der stirn.

herbst war`s und die vögel verfehlten kaum
einen lichtton. kreisten durch september

ein flug von der dämmerung entfernt, der augenblick

wenn auch die schlaue todessehnsucht

dich verlässt Überleben:

ein privileg des erzählers

DASEIN

und sei es in der ferne, nähe oder abgeschiedenheit

kein schmerz den man nicht durchqueren kann, ihr

seid alle utopisch, sagte er, gelinde

diese biene auf der türschwelle

zögernd in diesem schweigen / verirrte biene, sich

auf deiner hand ausruht

wie eine rose in der dämmerung

es sinkt. es sinkt die erde zwischen uns
gleich der auf den frischen gräbern
in einer sternlosen stadt

ihr seid alle utopisch, flüstert einer, *utopisch …*
ist des teufels, lieblingswort, entgegnet ein anderer.

lass uns nach draußen gehen.
lass uns sehen was gott so treibt, alles -

alles kann man ertragen. man muß nur
den schalter in der dunkelheit finden, hören

was man sieht, sehen was man hört, *utopisch.*
ihr seid alle utopisch, röchelt er, wie

aktuell ist noch ein vogelsang
eine, in der dunkelheit
dahinkniende
rose?

DICHTER

jenseits des flußes, eine mansardenwohnung.
bett. schrank. zwei stühle.

ein tragbares heimatland, die müdigkeit
ein dorn der wachsamkeit

kann man aber über jemandem behaupten
er hat mich ins herz/innere begleitet?

nur eine vorahnung, jenseits
dieser stimme, jenseits der eigenen verantwortung
der zeitspuren im gesicht.

unbekümmert
schlafen könige unter den steinfließen, unbekümmert

der vogelsang nach einer langen genesung

dieser lärm zwischen kopf und herz

erloschene. erstickte stimmen.

namenlose. vergessene stimmen.

tief in ihnen hört man ein kind seufzen

fern, fern

jenseits de flußes, eine mansardenwohnung.
bett. schrank. zwei stühle.
ein tragbares heimatland.

AM ENDE

für evelyn und alex

betrachte ich
dein profil
zartrein

im surren der nachrichten
die nackenlinie

so hell
grün

diese zärtlichkeit
brustschwer
mir

im keuchen und wahnsinn der welt

BERNHARD SETZWEIN

Thomas Bernhard primeşte o vizită importantă, extrem de importantă.

Într-o bună zi Ludwig Wittgenstein se hotărî să-l viziteze pe Thomas Bernhard. Ceea ce i-a povestit nepotul său Paul despre marele năzuros, l-a făcut de-a dreptul curios. Un om care s-a baricadat într-un conac din Salzkammergut, doar pentru a nu mai fi nevoit să vorbească cu nimeni, era deja, pentru unul ca el, un motiv de a sta faţă în faţă cu un asemenea specimen, gândi Wittgenstein, care şi el prefera mai degrabă să tacă decât să vorbească.

Doar din când în când ar trebui să fie cineva cu care să poţi discuta despre cât poate fi de îngrozitor să porţi aşa-zisele "conversaţii bune".

Poate chiar am putea să tăcem împreună, ăsta fiind stadiul suprem al fiecărei conversaţii. Dacă reuşeşti odată să ajungi prin conversaţie la tăcere, asta înseamnă stadiul cristalizării discuţiei, gândi Wittgenstein, care observă că el însuşi a vorbit cu sine mult prea mult.

Ar fi, aşadar, timpul pentru o conversaţie în care el să nu mai vorbească doar cu el însuşi. Poate că aşa ceva ar fi posibil cu Thomas Bernhard, gândi, naiv, Ludwig Wittgenstein.

În afară de asta, el a mai auzit de la Paul că Bernhard era un pasionat băutor de must.

Cu un asemenea om, se gândi Wittgenstein, ar trebui să fie cu putinţă, da, cu siguranţă trebuie să fie cu putinţă: la început discuţia, iar mai apoi tăcerea.

La un păhărel de must ar putea să înceapă cu propoziţia: „Eu ştiu că mărul acesta n-o să rodească în acest an pere !" O propoziţie superbă, gândi Wittgenstein. A trebuit să gândească îndelung până ce i-a reuşit propoziţia asta.

Iar acum, aşezat în curtea interioară a conacului în formă de pătrat, izolat de lume, împreună cu Thomas Bernhard la un păhărel de must, să discute această propoziţie. Asta trebuie să fie.

Splendid, gândi Wittgenstein. Naivul de el.

A trebuit să întrebe mereu până să ajungă la Ohlsdorf. Indicatoare rutiere care să indice direcţia spre Ohlsdorf nu existau. Ohlsdorful nu era trecut pe nici o hartă. Ca şi cum l-ar fi înghiţit acest Thomas Bernhard, gândi Wittgenstein. Dar cu toate astea ajunse până în cele din urmă la Ohlsdorf. Cu ajutorul metodei întrebatului pe drum.

În cele din urmă a dat de Ignatz Hennnetmair, pe care, ca şi până acolo, l-a întrebat care e drumul spre Ohlsdorf. Acesta mai că l-a trimis în direcţia opusă, înspre ieşirea din Ohlsdorf, inducându-l în felul acesta complet în eroare. Însă Wittgenstein a observat imediat surâsul răutăcios de pe chipul acestuia şi-i încolţi în minte gândul: nu-l crede pe acest şnapan! Ia-o exact în direcţia opusă şi cu siguranţă că aşa îţi vei atinge ţelul.

Şi chiar aşa a şi fost. Deodată, fără să se aştepte, Ludwig Wittgenstein se trezi în faţa porţii imense de lemn a unui conac în patru colţuri, de-acum în paragină.

Se bucură şi gândi în sinea sa: Trebuie doar să interpretezi corect semnele care ţi se arată.

Chiar şi surâsul unui şnapan, pe care tocmai ai avut ocazia să-l interpretezi, l-ai corelat exact.

Toate celelalte conace din împrejurimi aveau porţile larg deschise, doar acesta le are închise.

Hm ! Să fie şi acesta un semn ? se gândi Wittgenstein. Aici trebuie să locuiască fără doar şi poate Thomas Bernhard. Se apropie şi bătu în poarta închisă.

Mai apoi rosti: Hallo! Nu-i nimeni aici ?

Din interiorul conacului acela în patru colţuri, Thomas Bernhard a observat deja de mult că un străin se apropia de fortăreaţa sa. De aceea a coborât jos în coridorul casei, acolo unde pe cuierul pentru haine atârna măciuca, iar alături puşca de vânătoare. Dedesubtul cuierului, înşirate pe un rând, cinci perechi de cizme de cauciuc. Într-o pereche se încălţă în grabă, apoi vârî măciuca într-una din ele. Mai apoi îşi agăţă puşca pe umăr.

Aşa, iar acum n-are decât să vină, îşi zise Bernhard, indiferent cine-o fi.

Bătăile în poarta conacului nu încetau. Bernhard luă puşca de la umăr şi o puse la ochi.

Gura ţevii ţintea acum exact poarta conacului.

Oare să deschid, se întrebă Bernhard. Fiecare om vrea să participe la viața societății și în același timp vrea să fie lăsat în pace. Eşti mereu în conflict.
El n-a mai deschis porțile de trei săptămâni. Nici lui Ignatz Hennetmair nu i-a deschis.
N-a deschis la nimeni, dar la nimeni. De multă vreme n-a mai luat parte la viața societății, se gândi el. Poate că a venit vremea să deschidă iarăși porțile conacului. Cine ar putea fi cel care așteaptă dincolo de poarta conacului? Cu siguranță că un om care vrea ceva de la el.
Cu siguranță neplăcut, acel om. Cum să fie oamenii plăcuți, dacă nu știu nimic despre celălalt și nu rareori stau pur și simplu și-l fixează pe celălalt.
Pe de altă parte, poate ar putea să bea împreună măcar un păhărel de must. Trebuie să păstrezi contactul cu ceilalți. Această propoziție îi scăpă, fără să-și dea seama, lui Bernhard. A rostit-o cu voce tare, speriindu-se pur și simplu de propria lui voce.
Ca trezit din vis, privi în jurul său. Nu mai bătea nimeni. În poarta conacului nu mai bătea nimeni. Era de-acum liniște desăvârșită.
Thomas Bernhard sprijini puşca de zidul de lângă uşa dinspre coridor şi făcu apoi câțiva paşi traversând curtea înspre poartă. Mersul îi era nesigur și țeapăn. Nici vorbă de ciomag în carâmbul cizmei.
Cu un scârțâit prelung deschise una din aripile porții conacului.
Dar dincolo de poartă nu era nimeni.
Bernhard făcu apoi câțiva paşi afară pe stradă. Privi în dreapta, privi în stânga. Pe pajiște păştea vaca vecinului.
Altceva nimic, nimeni.
Ciudat, gândi Bernhard.
Și așa s-a întâmplat iarăși că întâlnirea la vârf a intelectului, momentul de apogeu al schimbului de sensibilități artistice între mari spirite, o a doua cină de taină în istoria umanității, din nefericire, nu a mai avut loc.

Domnișoara Melancolia îl întâlnește pe Albrecht Dürer și îl consolează.

Într-o zi, pe când domnișoara Melancolia se afla în atelierul lui Albrecht Dürer, și-a dorit ca acesta să-i facă un portret. Maestrul, însă, stătea cufundat în propria sa tândăleală și nici măcar nu o observă.
(Cufundat în gânduri, își sprijinea capul pe brațul stâng iar în mâna dreaptă rotea un compas.
La picioare dormea câinele.
Cum arată aici, gândi domnișoara Melancolia și-și deschise dintâi cureluşa care fixa aripile mari pe care și le fixase pe spinare – ea era costumată ca pentru un portret. Observă însă imediat că înainte de toate aici trebuia făcută ordine și fără să stea prea mult pe gânduri își suflecă mânecile.
„Halo, maestre, eu sunt" îi strigă ea lui Dürer, care încă nu o observase.
Abia într-un târziu își ridică privirea.
„Cum? Ce?"
„Doar am decis amândoi că astăzi îmi faceți portretul!"
„N-am chef. Veniți mâine."
„Dar ce s-a întâmplat, ce e cu dumneavoastră?"
„Vedeți doar că astăzi nu sunt dispus pentru așa ceva!"
„Și în ce dispoziție sunteți atunci?" mormăi nepăsătoare domnişoara Melancolia, aplecându-se să ridice instrumentele răsfirate mai peste tot pe podea.
„Chiar trebuie să vi se explice totul?" se răsti la ea Dürer.
Domnişoara Melancolia nu se lăsă intimidată și deretică mai departe.
„O să vedeți că de îndată ce o să fie aici mai multă ordine, o să vă simțiți mai bine. Știți că asta e o boală, adică să lăsați propria locuință să se umple de gunoi. Asta am citit-o de curând undeva."
„Lăsați asta! Dumneavoastră îmi tulburați haosul creativ. În afară de asta sunt tulburat dintr-un alt, dintr-un complet alt motiv."
„Și anume ?"
„Mă gândesc la vremurile ce vor urma după mine."
„Cum, după dumneavoastră?"
„Asta-i bună. Ce-i atât de greu? După ce n-am să mai exist."
„Și ce mă rog o să fie?" spuse lipsită de tact domnișoara Melancolia.
„Uite, mă rog frumos, chiar dumneavoastră o spuneți: Și ce mă rog o să fie. Nu-i asta îngrozitor, această idee. Că nu mai e nimic. Mori și vei fi uitat. De asta sunt si-gur, în douăzeci de ani nu mai știe nici măcar un mort ce vrea să însemne semnătura asta, A.D. Vă puteți închipui dumneavoastră, domnișoară Melancolia, cum arată asta în mine? Să vă spun? Să vă arăt?"

De ce se enervează aşa, gândi domnişoara Melancolia.
Maestrul ţopăia acum ca un apucat prin atelier, privi sub un maldăr imens de hârtie, scotoci apoi după ceva printre cărţi şi plăci de cupru cu mâinile pline de negru de tipar.
Acum a dat în sfârşit de acel ceva. Cu o coală de hârtie în mână se apropie de domnişoara Melancolia. I-o arătă. Aceasta luă coala, o privi şi se sperie.
„Ăsta e adevărul." spuse Dürer. „Ăsta sunt eu"
Era un desen făcut în grabă, incomplet , pe o bucată mică de hârtie. În desen se putea distinge un bărbat gol copleşit de suferinţă.
„Atotputerrr..nicule!" îi scăpă domnişoarei Melancolia. Ea era, firesc, o nürnbergeză.
„Daţi-l încoace!" spuse Dürer furios, ca şi cum deodată toată situaţia îi devenise neplăcută.
Nu-şi putea explica pentru ce s-a aprins atât de uşor. Apoi adună în mare grabă câteva ustensile.
„Începem imediat. Cu portretul, bineînţeles. Aşezaţi-vă aici !"
„Lângă câine?" întrebă temătoare domnişoara Melancolia.
„Fireşte că lângă câine."
„Nu-mi face nimic?"
„Doar doarme! Nu vedeţi?"
Domnişoara Melancolia îşi luă aripile pe care le aduse cu ea şi le fixă iarăşi. „O să vedeţi, domnule Dürer, dumneavoastră o să reuşiţi. Mai mult ca sigur!"
Dürer privi atunci în direcţia ei. Cât de mult i-ar fi plăcut să o poată crede.

Cititoarea

În Buxtenhude este o librăreasă, care se vrea o blândă educatoare a clientelei sale. Ea a şi citit cărţile pe care le oferă spre vânzare. Cât despre cele pe care nu le-a citit, după părerea ei, nici nu merită să fie citite, iar cititorii trebuie neapărat avertizaţi, accesul la ele trebuie să fie blocat, acestea fiind, spus pe şleau: otravă!
De aceea, librăreasa spune despre sine că ea se consideră un gen aparte de lector, comparabil cu degustătorii care existau înainte vreme la curţile regale. Sarcina acestora era să guste mâncarea regelui înainte de a-i fi servită pentru a constata daca nu cumva este otrăvită sau de nemâncat. Căci, la urma urmelor, clientul este rege. Şi în afară de asta, de-a lungul timpului, i s-a dezvoltat un simţ infailibil, care-i permite să aprecieze ce mâncare spirituală poate fi oferită cutărui ori cutărui client în parte. Respectiv, cui i se recomandă urgent schimbare de alimentaţie; câteodată, de ce nu, cu ceva mai sațios şi ceva tărie. În mod firesc, clientul n-are habar ce i-ar prinde cu adevărat bine.
De aceea, ca librăreasă conştientă şi responsabilă şi în acelaşi timp ca degustătoare de literatură, n-are nici un motiv să accepte eventualele dorinţe ale clienţilor.
Ci mai degrabă trebuie să se adreseze cu blândeţe clientului şi să-i scoată imediat din cap intenţiile cu care vine. Iar adevărata măiestrie, constă în a face totul în aşa fel, încât clientul nici măcar să nu sesizeze acest fapt.
Cu amabilitate sinceră şi irezistibilă sfătuim pe bărbatul care, în mod evident, n-are nici un fel de experienţă în ceea ce priveşte intratul într-o librărie şi care aproape că demolează uşa de la intrare, iar mai apoi, după doar câţiva paşi greoi, cere direct un „Ghid pentru aplicarea de drenaje – simplu şi uşor de făcut" şi Ghidul „Calea spre propria pivniţă - Party". Iar dacă un asemenea domn pleacă apoi din librărie cu volumul „Maniere" sub braţ, precum Asfa-Wossen Asserate, un nepot al regelui Etiopiei, atunci librăreasa recunoaşte că nu-şi poate ascunde un anume sentiment de satisfacţie şi zâmbeşte mulţumită.
La fel şi cu tinerii de nouăsprezece ani cu pantaloni-Rapper şi cu şapca de bassebal pusă cu cozorocul la spinare, care dau efectiv buzna în librărie şi caută ceva în genul literaturii „de groază", şi pe care îi trimite acasă cu un volum de poezii de Osip Mandelstam.
Tipii în lodene verzi, aşa-zişi „pădurari în timpul liber", care vin şi cer titluri ca: „Vânatul în ocolul propriu" şi „Legea vânătorii cu suplimentul reclamarea corectă a asociaţiei vânătorilor", ies doar foarte rareori din librărie cu volumul de eseuri „Animalele ne văd" de Hans Wollschläger.
Tinerii intelectuali pirpirii, cu freză a la John Lennon şi ochelari nichelaţi, care întreabă de Kamasutra, se miră apoi pe stradă cum de au în mână un volum de proză scurtă americană, care descrie cu multă acurateţe mediul boxerilor. Cea mai ciudată întâmplare a fost cu o doamnă, exagerat de visătoare, care a venit în librărie în repetate rânduri şi a întrebat de povestiri de dragoste în versuri, care s-ar întâmpla, aşa i-ar face ei mare plăcere,

undeva într-un peisaj stâncos englezesc, cu o poveste de dragoste extrem de pudică, între un tânăr preot şi o baroană ceva mai în vârstă, ori, poate, între o tânără directoare de bibliotecă sătească şi un învăţător tare dezamăgit, care s-a pedepsit lăsându-se mutat în acel peisaj abrupt de coastă şi care, chiar de la începutul povestirii, stă cocoţat pe un vârf de stâncă .... de necrezut, dar librăreasa a trimis această distinsă doamnă acasă cu o carte de bucate sub braţ, care cuprindea rețete din bucătăria tradiţională transilvăneană, adică binecunoscutul cârnat săsesc, un soi de drob rece în maţ de porc cu adausuri de osânză şi ficat, de asemenea o tocăniţă din creastă şi testicule de cocoş precum şi ştrudel cu creier. Iar pentru că la momentul acela doamna nu se arăta încă suficient de convinsă de argumente, iar librăreasa în mod natural nu ceda niciodată la asemenea reacţii ale clienţilor până ce nu-şi atingea ţelul, cea din urmă continuă să răsfoiască volumul acela de lux, cu fotografii splendide, precum dulapul ţărănesc pentru carne din regiunea Bakony, în care se atârnă în mod tradiţional şuncile proaspete şi cârnaţi opăriţi, pentru a le feri de insecte şi pisici; ori limba de vită în sos de roşii, ori papricaşul de crap sau supa din organe de peşte.
Doamna se arătă în sfârşit înduplecată (nu şi de-a dreptul convinsă) doar după ce la sfârşitul cărţii au apărut rețetele fără carne şi anume "Marşul grenadierilor", mâncarea tradiţională a ţiganilor saşi.
„Atunci bine, daţi-o încoace", ar fi spus doamna.

Bernhard Setzwein, important romancier german contemporan, s-a născut în anul 1960 la München. Germanist, absolvent al Facultăţii de Germanistică a Universităţii müncheneze. A predat poetică în cadrul Universităţii din Bamberg. Membru al Uniunii Scriitorilor din Germania – VS şi al PEN-Clubului german. Între 1983 şi 1986 a fost director al prestigioasei editurii müncheneze "Friedl-Brehm" Verlag. Colaborator permanent la radio-difuziunea bavareză cu materiale literare şi culturale, Bernhard Setzwein este un nume întâlnit frecvent în marile reviste şi ziare din Germania.

Traducere şi prezentare: Eugen D. Popin

MOSES ROSENKRANZ

(1904 - 2003)

Bietele mame

Noaptea e plină de trepte argintii,
Care, toate, duc la Dumnezeu;
Fete cu voaluri purpurii
Urmează moartea, care cântă.

Ele poartă sub bluze,
Copilaşul ce nu se va trezi nicicând,
Îl pun pe Dumnezeu pe sâni
Şi coboară în noapte iarăşi.

Duminică românească

pentru V.Voiculescu

Câmpurile-s sărbatoare. De pe ulițe albe
Vin oameni gătiţi sărbătoreşte.
Curate au lăsat în urma lor bordeiele.
Bisericuţa cheamă satele la slujbă.

Îmbracaţi precum florile, în alb şi colorat,
Pe poartă intră fete şi feciori;
Mame cu pruncii la sân, precum snopii
De grâu auriu, zabovesc în faţă.

În curtea cu pietriş, în jurul plopilor,
Bătrânii destăinuie ce arată cerul;
Vântul suflă tare peste chipurile aspre.
La marginea satului muntele-şi arată măreţia.

Iată, acum se apropie preotul cu pruncii;
În sutana sa e loc pentru toţi.
Dincolo de gardul de scânduri
Straini întorc precum corbii capete peste vis.

Traducere: Radu Popa

Tiparul executat la:
Druck und Bindung
DRUCKEREI LINDEMANN
STIFTSTRASSE 49
63075 OFFENBACH
B.R.DEUTSCHLAND

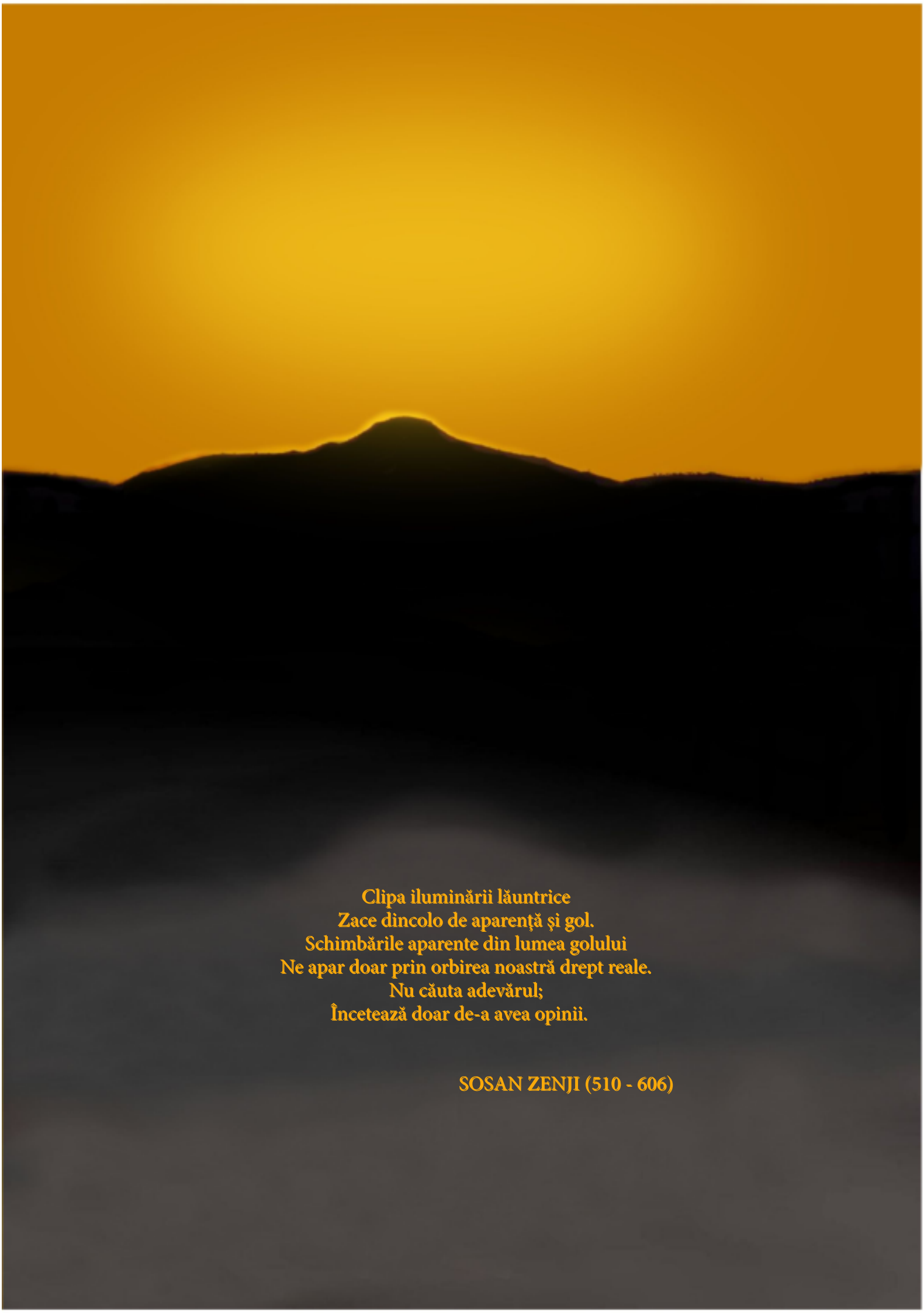

Clipa iluminării lăuntrice
Zace dincolo de aparență și gol.
Schimbările aparente din lumea golului
Ne apar doar prin orbirea noastră drept reale.
Nu căuta adevărul;
Încetează doar de-a avea opinii.

SOSAN ZENJI (510 - 606)